

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"ץ שליט"א

פרשת
דברים
כ"ז תמוז – ד' מנחם אב תשפ"ג

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות
מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו

כולי עלמא לא פליגי — דכיון דיש להם תוך — קנה לו בליו, והוי גזל גמור. לחי — חבה, איי"ם בלע"ז. קוקיי"ר — שאר מצודות ומכשולים, שנותנים חוט ארוך בנחר וחזרזין בו מחטים על פני בולה. מדבריהם — אפילו לרבי יוסי, לאו גזל דאורייתא הוא. נפקא מינה — מדר' יוסי, להוציאו ביזיונים — דלרבנן לא נפיק בדיינים, ומיהו, לרבי יוסי גזל מעליא לא הוי, ליפסל לעדות ולעבור עליו בלאו. אם ליקט ונתן — על גבי קרקע ביד, דהואיל ומטו לידיה — גזל גמור הוא. אופי — מקלות. רבי יאשיה מן הרוצל הוה. מאתריה דרבי יאשיה אתה — לפיכך אתה בקי בדיניו, לפי שהוא דורש לרבים ומודיעו. עם מתי ישראל — לא בקברי ישראל, אלא מתעסקין בהם אם מצאום הרוגים עם ישראל. משנה על השביעית — לשמור פירות שביעית ולהצניעם מן הביעור ואילך. לא תבור ולא תשחון עמה — לסייעה, מפני שאסור לסייע בידים ידי עוברי עבירה בשעת העבירה. ובוררת ושוחנת כו' — בגמרא פריך: אנאי? דרי חשודה על המעשרותי! בזמן שהיא טמאה כר' — לא גרסינן, ובברייתא גרסינן לה בגמרא. אבל משתטיל את המים לא הגע — לפי שמשגלגלה הוטבלה לחלה, וקא מיטמאה מחמת כלים טמאים. וזו מסייעתה לגלגל, ואסור לגרום טומאה לחלה. וכולן לא אמרו — שהתירו להשאילם כלים, ולסייעם בלא שעת עבירה עצמה — אלא מפני דרכי שלום. ומחזיקין ידי גוים — הבא משמע מסייעין ממש. ושואלין בשלומם — כל הימים, ואף על פי שמטיל על הגוי שם שמים, שהשלום שמו של הקדוש ברוך הוא. גמרא מאי שנא רישא — דקתני: לא תבור, שמסייעת ידי עוברי עבירה שביעית. ומאי שנא סיפא — דקתני: ובוררת ושוחנת, והלא מסייעת ידי עוברי עבירה שבלי! רוב עמי הארץ מעשרין הן — הלכך חששא דרבנן בעלמא היא, ומפני דרכי שלום מותר לסייען. אבל חשודה על השביעית — משמע דמוחזק לן בה שחשודה. רבא אמר — לעולם במחצה על מחצה (דמי) מספקינן להו, ואסור לסייען הואיל ועבירה דאורייתא היא, ומתניתין במוחזק לעשר קאמר. ועם הארץ דרבי מאיר הוא — שחשד לאבול פירות בטומאה, והך טומאה שהדרה דחולין — דרבנן היא, דתורה לא החזירה לאבול בטהרה אלא תרומה וקדשים בלבד. הלכך לאו איסורא דאורייתא היא, ומפני דרכי שלום מותר לסייען. והא מדקתני סיפא כו' — סבירא ליה להאי דפריך דטעם דמשתטיל את המים אסור — משום דחוכשרו עבשיו הוא, ועד עכשיו לא הוכשרו. מכלל דרישא לאו בטומאה וטהרה — שיהא שום נדנוד עבירה דטומאה, דהא לא הוכשרו. ואי בנאמן על המעשרות קמיירי — אמאי קתני: וכולן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום? רישא וסיפא בטומאה וטהרה — ובפירות מוכשרין. ורישא, כל זמן שלא גילגלה — אינה אלא טומאת חולין דרבנן, ולא גזור בה משום מסייע, במקום דרכי שלום, ובלבד שלא תאכל. וסיפא בטומאה חלה — דאורייתא, שאסור לטמאה ביד, דכתיב (במדבר יח): "את משמרת תרומותי" — עבידי לה כשימור.

טורחנין

ליקט ונתן ביד הרי זה גזל גמור – נראה דאצטריך לאשמועינן בחלשן בידו ומפילן, אף על פי שלא נתעבדו בידו ולא אתו בהן אלא להפילם. שדי אופיי מדקלא – אנא ביהיבי שדיתינהו, וגזל נמי איכא.

משאלת אשה לחברתה כר' – בסיפא מפרש דקתני מתניתין מפני דרכי שלום.

וקשה לרבינו תם: ותיפוק ליה דהוה שרי משום דאיכא למיתלי בתבואה של היתר, כדאשכחן במסכת שביעית בפרק חמישי (משנה ח): בית שמאי אומרים לא יכוכר לו פרה החורשת בשביעית, ובית הלל מתירין, מפני שיכול לשוחטה. עוד תנן התם (גם זה שם משנה ו): אלו כלים שאין האומן רשאי למוכרם בשביעית: מגרישה וכלי העול כו', וה הכלל: כל שמלאכתו מיוחדת לעבירה – אסור, לאיסור ולהיתר – מותר. וליכא למימר דהתם נמי לא שרי אלא מפני דרכי שלום – דבמכר לא שייך דרכי שלום! ועוד: דקא דייק בפרק קמא דמסכת עבודה זרה (ט:ב) מינה, מבית הלל דשרי למכור פרה לגוי, דאימור לשחיטה זבנה. ואפילו שייך דרכי שלום במוכר לישראל, משום דנראה בחושדו בשאינו רוצה למכור לו – במוכר לגוי לא שייך כלל דרכי שלום! ועוד: דעל כרחך התם לאו משום דרכי שלום הוא, מדלא תני להו התכא! ואומר רבינו תם: דהכא בידוע שאין לה אלא פירות שביעית, הלכך אי לאו משום דרכי שלום – דוה אסור. ובמכר דלא שייך דרכי שלום – אסור היכא דליכא למיתלי, וכן משמע בירושלמי, דקאמר: אני אומר נפח – לספור בה מעות, בברה – לכבר בו חול, ריחיים – לשחון בו סמנין, תנור – לטמון בו אונין של פשתן, משמע דמיירי דאין לו תבואה של היתר למיתלי בה. והזהיר בירושלמי לא דוה תלייה גמורה בפרה לשוחטה – דאם כן בלא דרכי שלום נמי דוה שרי, כמו במוכר. ואם תאמר: לפירוש רבינו תם: מאי פריך בגמרא "מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא", כיון דבודאי בפירות שביעית איירי? ויש לומר: דקסבר התלמוד דאחמור רבנן בתבואה החשודים באילו הוא בודאי טבל, דאוקמיה אחזוקה. ריחים ותנור – ובאשת עם הארץ לא תנא תנור וריחים – משום דתנא נפח ובברה, והוא הדין ריחים ותנור, דיגיד עליו ריעו. אי נמי: משום דתנור אין דרך להשאילו, דמיטנא וטעון שבירה. ואידי דלא תנא תנור – לא תנא ריחים. אבל בחשודה אשביעית – לא מטמא, דלא חשודה אטומאה. ומיהו, קשה: דבפרק "עד כמה" (בכורות ל,א) תנן: החשוד על זה ועל זה, פירוש אשביעית ואמעשרות – חשוד על הטהרות! ושמא התם בטומאת פירות, אבל אטומאת הגוף – לא חשוד. רבא אמר בעם הארץ כר' – אביי מיקל טפי לסייע במעשר מבטומאה ושהדה דרבנן, כדמוכח בסמוך, ורבא איפכא. ורבא נמי אית ליה רוב עם הארץ מעשרין הן והקילו בדמאי, בפרק "אף על פי" (כתובות נב,ב) ובפרק "במה מדליקין" (שבת כג,א), אבל סבר הכא: אף על גב דרוב עמי הארץ מעשרין הן – מכל מקום איסור דמאי איכא, ואסור לסייעם. ואביי, בפרק קמא דשבת (יג,א) גבי לא יאכל זב פרוש עם זב ע"ם הארץ, חייש טפי שמא יאכילנו דברים שאינן מתוקנים, אף על גב דרוב מעשרין, ורבא לא חייש. איזהו עם הארץ כל שאינו אוכל בר' – בעבודה זרה בתוספתא (פרק שלישי) מיתניא, לענין שנותנים לעם הארץ בנות חבריהם גדולות, ופוסקין עמו שלא תעשה על גביו שהרות. ורבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו צריך לפסוק, וקתני בתרייתא: איזהו עם הארץ – כל שאינו אוכל חולין בטהרה, דברי רבי מאיר, דכיון דמעשר – אין להחמיר עליו שלא להשיאו בת חבר. וחכמים שרו אפילו אינו מעשר, ותנהגו תחתיו דברי חברות. ואם תאמר: בפרק "היה נוטל" (סוטה כב,א) קאמר רבי מאיר: איזהו עם הארץ – כל שאינו קורא קריאת שמע ערבית ושחרית בברכותיה, וחכמים אומרים: כל שאינו מניח תפילין, בן עזאי אומר: כל שאין לו ציצית. ונראה דהתם אתי לפרושי איזהו עם הארץ שאין מזומנין עליו, כדאמרינן בפרק "שלשה שאכלו" (ברכות מג,ב) ושאין מכריזין על אבדתו, כדאמרינן בפרק "אלו עוברין" (פסחים מט,ב). רישא טומאת חולין וסיפא טומאת חלה – ואם תאמר: משום חלה – ליתסרו משעת בירירה טחינה והרקדה, כדאשכחן בעבודה זרה פרק "רבי ישמעאל" (נו,א) דאין בוערים עם ישראל העושה פירותיו בטומאה, אף על גב דשרי להם עם גוי – עם ישראל אסור, משום דטבלא לתרומה, אף על גב דעד שירד לבור או יקפה לא נגמרה

מלאכתו לתרומה? ויש לומר: דלא דמי, דהכא אם מפריש קודם גלגול – אין שם חלה עליה כלל. אבל החם – חל שם תרומה קודם גמר מלאכתו, כגון מעשר שהקדימו בשיבולין, וגם אסור באכילת קבע. ומכל מקום אסור הכא משתשלח למים, אף על גב דלא מיחייבא בחלה עד שתגלגל. ומיהו קשה: דתנן נמי התם בפרק "רבי ישמעאל" (עבודה זרה נה,ב): נחתום שהזיה עושה בטומאה – לא לשין ולא עורכים עמו. ותני עלה: לא בודרין עמו. ובירושלמי פריך, ומשני: כאן – בלוחת, כאן – בשאינו לוחת. ומיהו, האי שינויא לא יתיישב אלא לאביי, דמחמיר לענין טומאה טפי מלענין דמאי. אבל לרבא – שרי אפילו בהוכשרו, כיון דטומאת חולין הוא, ולא אסר אלא משתשלח למים. ור"ת תירץ: דהתם "העושה פירות בטומאה" קתני, משמע דדאי בטומאה קא עביד, וכן נתחוס העושה בטומאה – להכי הזמירו משעת בציזה ובריחה. אבל הכא לא איירי אלא בחשוד בעלמא. והא דפריך הכא מאין טוחנין לאוכלי פירות בטומאה, לאוכלי – לא משמע אלא חשדא בעלמא, וחשוד קרי ליה בתר הכי. ואם תאמר: דבפרק קמא דנדה (ב,ב) אמרינן, תנן התם: נולד לה ספק טומאה, עד שלא גלגלה – תעשה בטומאה, משגלגלה – תעשה בטהרה. והכא אסרינן משתשלח למים! ויש לומר: דשאני התם, דכבר נולד לה ספק טומאה – לא חיישינן כל כמה דלא איחייבה בחלה, ואין הפסד להבון, דבלאו הכי לא יאכל הכבון את החלה. אבל הכא בטהורה – אסור משתשלח למים.

אמר אביי בבתן חשוד – אליבא דרבא משני. דלדידיה לא קשיא מידי. וכן מצינו בכמה מקומות בפרק "כיצד מעברין" (עירובין נ,ב) בשמעתא דטבלא מרובעת, ובפרק "חלון" (שם עו,ב).

וליחוש שמא חסיטנו אשתו נדה – אבל להיסט עם הארץ גופיה – לא חיישינן. וכן לקמן: וגבא עם הארץ ונטל את שתיתן ואינו חושש – היינו משום דלא גזרו עליו חומרא יתירה בגון משכב ומושב והיסט, דאין צבור יכולין לעמוד בה. וכן מוכח במסכת טהרות בפרק שבעיני (משנה ו), דתנן: הגבנים שנבנסו לבית – אין טמא אלא מקום רגלי הגבנים, ומה הן מטמאין – אוכלין ומשקין וכלי חרס המוקפין צמיד פתיל – טהורין, ומושבות וכלי חרס שאינן מוקפין צמיד פתיל – טהורין, אבל משכבות ואם יש עמהן גוי או אשה – הכל טמא. משמע בהדיא דאין עם הארץ עושה משכב ומושב.

והשתא הא דתנן: בגדי עם הארץ מדרס לפרושים, בגדי פרושים מדרס בני דחוקין, ומפרש רבא בפרק שני דחולין (לה,ב): שמא ישבה עליהם אשתו נדה – קאי נמי אבגדי עם הארץ. והא דאמר בפרק "בנות כותים" (נדה לג,ב): כותי שטבל ועלה ודרס על בגדי חבר, הא דנקט "ודרס" ולא נקט "ונגע" – לאו משום דאי לא טבל יש לו טומאת מדרס, אלא נקט "ודרס" – משום דבעי למיתני בגד חבר תחת לרגלו של כותי, דדבי קתני התם במתניתין: ומטמא משכב תחתון בעליון. אבל בעיונא שלו, שאפשר ליזהר ולעמוד בה – גזרו, כדתמוכח ב"חומר בקודש" (חגיגה כג,א), ובפרק "בנות כותים" (נדה לג,ב). והרב רבי משה מפונטיז"א היה מפרש דלשום דבר לא עשו עם הארץ כזב, ואינו מטמא אלא מטעם בגדים, שמא ישבה עליהם אשתו נדה, והרי הוא נושא את המדרס. ד"ציונרא שלו טמא – לפי שנגע בשפתיו, אלא מטעם מעיין. ואין נראה, דאם כן בפרק "בנות כותים" (שם) דקאמר: אי משום טומאת עם הארץ הא טבל ליה, למה ליה למימר "הא טבל ליה"? כי לא טבל נמי לא מטמא, ביון שהוא ערום, דאין נושא מדרס מטמא כלי חרס אחר שפירש מן המדרס, כדתנן במסכת זבים (פרק חמישי משנה א)! ועוד, גבי צדוקי דפריך התם: מה הועיל כהן גדול במה שקדם אצל אשתו – תיפוק ליה משום צינורא דעם הארץ. הרבה הועיל, דאם בועל נדה – היה נטמא הוא ובגדיו, כנושא רוקו של זב. ואי משום צינורא דעם הארץ – בגד לחודיה הוא דנטמא משום משקה, דמטמא כלי מדרבנן. ואם תאמר: דמשמע הכא דאפילו לתרומה אין היסט לעם הארץ, ובתוספתא דחגיגה תניא: ספק רשות עם הארץ, מדרסו, חציצו, והיסטו – טהורין לחולין, ומטמין לתרומה! ויש לומר: דהתם חיישינן משום אשתו, אבל לחולין לא חיישינן לאשתו, לא למדרס ולא להיסט, והתיא דתנאים שנבנסו לבית – מיירי נמי לתרומה. **משום** דקא בעי למירמא אחריתי – ואף על גב דאקמייתא נמי מצי לאקשויי, דקתני: טוחנין ומפקידין, ולא חיישינן לאיחלופי – מכל מקום מייתי לה נמי, משום דבעי למירמא מעם הארץ אעם הארץ. **התם** נמי מוריא ואמרה בר בי רב ליכול חמימא – פירש בקונטרס: לטובה אני מבוונת. ד"מוריא" – הוראת מצות. ולשון הוראת היתר, כמו: מוריא ואמרה: תורא מדשיה קא אכיל (חולין ב,ב). ועוד, דבמשנה קאמר רבי מאיר עלה: אין אנו אחראין לרמאין. ומפרש הרב רבינו מנחם: דבתמיה קאמרה: דבר בי רב ליכול חמימא בו? והלא טרחתי בשבילו! והא דלא חיישינן לאיחלופי בפרק קמא דחולין (ו,א) גבי נותן עיסתו לשכנתו לאפות וקדרה לבשל, אף על פי שטורחת בשבילו – משום דדרך שכנים לטרוח זה בשביל זה. **אשת** חבר טוחנת עם אשת עם הארץ – פירש בקונטרס: אשת חבר מסייעה לאשת עם הארץ בזמן שהיא טמאה, דאז לא חיישינן שמא תיטול ותתן לתוך פיה דבר שאינו מעושר. אבל לא בזמן שהיא טהורה, דביון שהיא נוגעת באוכלין – חיישינן שמא תתן לתוך פיה דבר שאינו מעושר. וקאמר: השתא מגעב נגבה, פירוש: שנותנת בלא רשות בעלה לאשת חבר. ובפרק קמא דחולין (שם) פירש: אף על גב דאשת חבר אינה חשודה לא לאבול גול ולא לאבול דבר שאינו מעושר – חיישינן לשכחה, דעביד אינש דמינשי ואכיל מאי דיהיב ליה. אבל להת לאחרים, אי לאו דחשודה על הגזל – לא מינשיא. וזה החילוק דחוק. ועוד: דאין זה גזילה, דמקבלין דבר מועט מן הנשים, כדאמרינן בסוף "הגוזל בתרא" (בבא קמא קיט,א), ועוד: הרי היא מסייעת ידי עוברי עבירה, ואסור לרבא. ולאביי דאמר

טוֹחֲנִין וּמַפְקִידִין אֵצֶל אוֹכְלֵי שְׁבִיעִית וְאֵצֶל אוֹכְלֵי פֵּירוֹתֵיהֶן בְּטוּמְאָה, אֲבָל לֹא לְאוֹכְלֵי שְׁבִיעִית וְלֹא לְאוֹכְלֵי פֵּירוֹתֵיהֶן בְּטוּמְאָה! אָמַר אַבָּיֵי: הָתָם בְּכֹהֵן הֶחָשׁוּד לֶאֱכוֹל תְּרוּמָה בְּטוּמְאָה עָסְקִינַן, דַּהֲוָה לֵיהּ טוּמְאָה דְּאוֹרַיְיתָא. - אִי הָכִי מַפְקִידִין? וּרְמִינְהוּ: מַפְקִידִין תְּרוּמָה אֵצֶל יִשְׂרָאֵל עַם הָאָרֶץ וְלֹא אֵצֶל כֹּהֵן עַם הָאָרֶץ, מִפְּנֵי שֶׁלִּבּוֹ גַּס בָּהּ! אָמַר רַבִּי אֶלְעָא: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן - בִּכְלִי חֶרֶשׂ הַמּוּקָּף צָמִיד פָּתִיל. - וְלֵיחוּשׁ שֶׁמָּא חִסִּיטָנוּ אִשְׁתּוֹ נִדָּה! אֶלָּא אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה, לָא קַשְׁיָא: כָּאן בִּפְרוֹת שֶׁהֻכְשְׁרוּ, כָּאן בִּפְרוֹת שֶׁלֹּא הֻכְשְׁרוּ. וּרְמִינְהוּ: הַמּוֹלִיךְ חִטִּין לְטוֹחַן כּוּתִי אוֹ לְטוֹחַן עַם הָאָרֶץ - הֲרֵי אֵלּוּ בְּחֶזְקָתָן לְמַעֲשֵׂר וְלַשְּׁבִיעִית, אֲבָל לֹא לְטוּמְאָה! - הָאי מַאי רוֹמְיָא? לָאו אוֹקִימְנָא בִּפְרוֹת שֶׁלֹּא הֻכְשְׁרוּ? - וְקָאָמַר לָהּ מַאי קָאָמַר לָהּ? - מִשּׁוּם דְּקָא בָּעֵי לְמִירְמֵי אַחֲרִיתִי עָלָהּ: הֲרֵי אֵלּוּ בְּחֶזְקָתָן לְמַעֲשֵׂר וְלַשְּׁבִיעִית, וְלִחְלוּפֵי לָא חַיְישִׁינַן. וּרְמִינְהוּ: הַנּוֹתֵן לְחָמוֹתוֹ, מַעֲשֵׂר אֶת שֶׁהוּא נוֹתֵן לָהּ וְאֶת שֶׁהוּא נוֹטֵל הֵימֶנָּה, מִפְּנֵי שֶׁהַשִּׁדָּה מַחֲלֶפֶת הַמִּתְקַלְקֶלֶת! - הָתָם בְּדָקְתָנִי טַעֲמָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: רוֹצֶה הִיא בְּתַקָּנַת בַּיְתָהּ וּבוֹשָׁה מֵחֲתָנָהּ. - וְלֵעֲלָמָא לָא חַיְישִׁינַן? וְהָתַנַּן: הַנּוֹתֵן לְפוּנְדָּקִית, מַעֲשֵׂר אֶת שֶׁהוּא נוֹתֵן לָהּ וְאֶת שֶׁהוּא נוֹטֵל הֵימֶנָּה, מִפְּנֵי שֶׁמַּחֲשִׁידָה אֶת הַכֹּל! - הָתָם מוֹרֶה וְאָמְרָה: בַּר בֵּי רַב לֵיכּוֹל חֲמִימָא, וַאֲנָא אֵיכוֹל קְרֵירָא? - וַאֲפִילּוּ לְעֶלְמָא לָא חַיְישִׁינַן? וְהָתַנְיָא: אִשָּׁה חֲבֵר טוֹחֶנֶת עִם אִשַּׁת עַם הָאָרֶץ בְּזְמַן שֶׁהִיא טְמֵאָה, אֲבָל לֹא בְּזְמַן שֶׁהִיא טְהוֹרָה; רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף בְּזְמַן שֶׁהִיא טְמֵאָה לֹא תִטְחוֹן, מִפְּנֵי שֶׁתַּחֲבֵרְתָּהּ נוֹתֶנֶת

טוחנין — תבואה מתוקנת. **ומפקידין** — אותה אצל אוכלי שביעית, שאין חשודים לא להחליף ולא ליגע. **אבל לא לאוכלי שביעית** — תבואה של עוברי עבירה אין טוחנין אותה להם, שאסור לסייען בעבירתם. ומתניתין קתני: טוחנת עמה, ומוקמת לה באוכל חולין בטומאה: **אמר אביי ההוא בכהן כו'** — דאיסורא דאורייתא הוא, בדפרישית. **אי הכי מפקידין** — אי בבתן קאי — מי מצי מפקידין אצלו, ולא חיישי שמא יגע? **אצל ישראל עם הארץ** — דמתוך שאינו רגיל בה לא יגע בה. **גם בה** — רגיל בה פירוש"ן. **נדה** — מטמאה את משאה, ואף על פי שאין נוגעת. **כאן** — הא דתנן: אין מפקידין — בשהוכשרו, והא דתני: מפקידין — בשלא הוכשרו, ותרוייהו בתרומה. ובשלחן אסור לסייען, דאחר לא ידע אי הוכשרו אי לא. **לחומן** — זה שם האומן בלשון המשנה. **בחזקתן** — שאין חשוד להחליף בשאינו מעושר ובפירות שביעית. **אבל לא לטומאה** — חיישינן שמא נגע, ולעיל קתני: מפקידין אצלה. **מאי קאמר לה** — הא אירצאי לה הכי. **למירמא אחריתי עלה** — על הדא דקתני בחזקתן למעשרות, ולכך קבעה בגמרא הכא, למירמא עלה ולפרושה דלא תקשי לן. **הנותן לחמותו** — עיסה לתקנה לו, והוא חבר והיא אשת עם הארץ, והטבילה לכך. **שהיא חשודה מחלפת המתקלקל** — ונותנת לו היפה שלה. הלכך, מעשר את שהוא נותן לה, שאם תחליפנו — נמצא מאכילה שאינו מעושר. ואת שהוא נוטל הימנה, שאם החליפתו — נמצא אוכל שאינו מעושר. **היזקה היא כו'** — ולא לרעה היא מחלפת. **לפונדקית** — תלמיד היושב לפני רבו ונתאכסן אצל עם הארץ, פונדקית אופה לו את עיסתו. **שחשודה מחלפת** — לא גרסינן הכא: המתקלקל. **התם נמי לטובה היא מתכוונת** — ומוריא לעצמה הוראת מצוה בחלוף זה. **בר בי רב כו'** — חמימא וקרירא, לאחר שני ימים או שלשה היא מחליפה. **בוחנת** — מסייעתה. **בזמן שהיא טמאה** — אשת חבר, דבין דבימי טומאה אינה רגילה ליגע בטהרות — לא חיישינן שמא תטול ותתן לתוך פיה.

נותנת לה – אלמא: חשודה אשת עם הארץ לגנוב משל בעלה וליתן לחברתה. מוריא – מורה הוראת היתר לעצמה. העיד רבי יוסי בי' – ברייתא היא. אין עושין חלת עם האריז בטהרה – עם הארץ שאמר לגבל חבר: הפרש חלה מעיסתי, ועשה אותה בטהרה – לא ישמע לו, שהרי כבר נטמאה כל העיסה ביד עם הארץ, והכהן יסמוך על הגבל שהוא חבר, ויזכה סבור שהחלה שהורה טהורה. אבל עושין – תחילת העיסה בטהרה. בכפישא או באנחותא – בלים של בלאי חמותות, ואין רגילים ליתן בהם עיסה, וטומאה אין מקבלין. ואינו חושש – הגבל, שמא יגע עם הארץ בחלה ויטמאנה, ולקמיה מפרש טעמא. ואין עושין תרומת זיתי בטהרה – לאחר שהפך זיתים לתתן לבית הבד – אין מפרישים בדדים חבירים תרומה מהן, לעשותן בטהרה – לפי שכבר הוכשרו במעטן ונטמאו, והכהן סומך עליהם, וסובר שהן טהורים. ומעמא מאי – שרו רבנן לאקולי בתרומה כי האי קולא? דאיכא למיחש לשהוד הדר גנע. דלא נפיש אגריה – ששכר מועט, לפיכך הוא עני וצריך למזונות. דלא שביח – להשתכר כי אם משנה לשנה, להכי צריך למזונות. דאמרינן – לאיים עליו. אם נגעת בה – ותטמאנה. הדרא לטיבלא – והוא אינו חשוד לאכול טבל שבמיתה. לתקוני קמטין – חתיכי בא אצלו לתקנה לו. מיכפת לא איכפת ליה – בתמיה. בשלמא התם – גבי חלה. איבא היכרא – שהניחה בכלים שאין עשויין להניח בהן עיסה, ונזכר על שאימנו עליו. מאי היכרא אית ליה – לידקר. בכלי גללים – שאינן מקבלים טומאה. דאי נגע בכלי – לא מקבל טומאה. ובעיסה גופה אית ליה היכרא, משום הני כלים שאינו רגיל להשתמש בהן. ועם הארץ לא אחמור רבנן עליה כולי האי, לשוייה כזב גמור לטמא במשא. בכלים של עמי הארץ – שאין מקבלין טומאה, דראויים להשתמש בהן חבר. עודרין – חופרין. ואין ניפולין – דהא דנותנים שלום לגוי – מפני דרכי שלום הוא דשרי, ומשום דרכי שלום – בחדא זימנא סגי. למיטרא לתו אחזוקי – בשאומרין לעשי מלאכה העוברים עליהם "תחזקנה ידיכם". אשרתא – אף הוא לשון חיזוק, כמו "אישרנוהי" (כתובות כא,א). שלמא למר – ולא היה מתבוין לברכו, אלא לבו היה לרבו. השתא אחזוקי מחזקינן – ידיהם בדבורא, בדבר האסור לישראל, כגון עבודת שביעית. שואלים בשלומן – כל ימות השנה מיבעיא? ליום חגם – ולא חיישינן דלמא אזיל ומודה. לא יבנם בי' – דכיון דאתשביה כולי האי – דלמא אזיל ומודי. בר אוריין – בן תורה. פלגאה – חולק על החכמים, שהיה מעצרו למר עוקבא שהיה אב בית דין, כדאמרינן בפרק קמא (גיטין ז,א).

הדרן עלך הניזקין

נוֹתֶנֶת לָהּ וְאוֹכֶלֶת; הַשְׁתָּא מִיגַּנֵּב גְּנַבָא, חֲלוּפֵי לָא מִיחַלְּפָא? אֲמַר רַב יוֹסֵף: הָתָם נָמֵי מוֹרֶיָא וְאָמְרָה: תּוֹרָא מְדִישֵׁיהּ קָאָכֵיל. הֵעִיד רַבִּי יוֹסֵי בֶּן הַמְשׁוּלָּם מִשּׁוּם רַבִּי יוֹחָנָן אֶחָיו שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חַסְמָא: אֵין עוֹשִׂין חַלַּת עַם הָאָרֶץ בְּטָהֳרָה, אֲבָל עוֹשִׂין עִיסַּת חוּלְיוֹ בְּטָהֳרָה, וְנוֹטֵל הַיְמָנָה כְּדֵי חַלָּה וּמַנִּיחָהּ בְּכִפְּיָשָׁא אוֹ בַּאֲנָחוֹתָא, וּכְשֶׁגָּבַא עִם הָאָרֶץ לִיטּוֹל - נוֹטֵל אֶת שֶׁתִּיהֶן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ; וְאֵין עוֹשִׂין תְּרוּמַת זֵיתָיו בְּטָהֳרָה, אֲבָל עוֹשִׂין זֵיתִים חוּלְיוֹ בְּטָהֳרָה, וְנוֹטֵל הַיְמָנָה כְּדֵי תְּרוּמָה וּמַנִּיחָהּ בְּכֵלָיו שֶׁל חָבֵר, וּכְשֶׁגָּבַא עִם הָאָרֶץ לִיטּוֹל - נוֹטֵל אֶת שֶׁתִּיהֶן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ; וְטַעֲמָא מַאי? אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִשּׁוּם כְּדֵי חַיָּיו דְּגַבָּל, וּמִשּׁוּם כְּדֵי חַיָּיו דְּבַדָּד. וְצָרִיכָא, דְּאִי אִשְׁתְּמִעִינַן גַּבָּל, מִשּׁוּם דְּלָא נָפֵישׁ אַגְרֵיהּ, אֲבָל בַּדָּד דְּנָפֵישׁ אַגְרֵיהּ - אֵימָא לָא; וְאִי אִשְׁתְּמִעִינַן בַּדָּד, מִשּׁוּם דְּלָא שָׁכִיחַ לֵיהּ, אֲבָל גַּבָּל דְּשָׁכִיחַ לֵיהּ - אֵימָא לָא, צְרִיכָא. אֲמַר מָר: נוֹטֵל הַיְמָנָה כְּדֵי חַלָּה וּמַנִּיחָהּ בְּכִפְּיָשָׁא אוֹ בַּאֲנָחוֹתָא, וּכְשֶׁגָּבַא עִם הָאָרֶץ לִיטּוֹל, וְלִיחוּשׁ דִּילְמָא נָגַע בָּהּ: נוֹטֵל אֶת שֶׁתִּיהֶן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. וְלִיחוּשׁ דִּילְמָא נָגַע בָּהּ: דְּאָמְרִינַן לֵיהּ: חֲזֵי, אִי נָגְעַתְּ בָּהּ הַדְרָא לְטִבְלָא. - וְלִיחוּשׁ דִּילְמָא לָא אִכְּפָא לֵיהּ! - הָשְׁתָּא לְתַקּוּנֵי קָא מִכַּוְּונָא, מִיכְּפָא לָא אִכְּפָא לֵיהּ? אֲמַר מָר: נוֹטֵל הַיְמָנָה כְּדֵי תְּרוּמָה וּמַנִּיחָהּ בְּכֵלָיו שֶׁל חָבֵר, וּכְשֶׁגָּבַא עִם הָאָרֶץ לִיטּוֹל, נוֹטֵל אֶת שֶׁתִּיהֶן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. וְלִיחוּשׁ דִּילְמָא נָגַע בָּהּ! בְּשֶׁלְמָא הָתָם אִית לֵיהּ הֵיכֵּרָא, הָכָא מַאי הֵיכֵּרָא אִית לֵיהּ? - דְּמִנַּח לֵיהּ בִּכְלֵי גְּלָלִים, בִּכְלֵי אֲבָנִים, בִּכְלֵי אֲדָמָה. - אִי הָכִי, מַאי אִירְיָא דְּחָבֵר? אֲפִילּוּ דָּעָם הָאָרֶץ נַמִּי! - הָכִי נַמִּי קָאָמַר: בִּכְלִים שֶׁל עַם הָאָרֶץ הֲרָאוּיִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן חָבֵר. "מַחֲזִיקִין יְדֵי גּוֹיִם בְּשָׁבִיעִית". מַחֲזִיקִין?! וְהָאֲמַר רַב דִּימִי בַּר שִׁשְׁנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב: אֵין עוֹדְרִין עִם הַגּוֹי בְּשָׁבִיעִית, וְאֵין כּוֹפְלִין שָׁלוֹם לְגוֹי! - לָא צְרִיכָא, לְמֵימְרָא לְהוֹ "אַחֲזוּקוּ", בְּעָלְמָא, כִּי הָא דְּרַב יְהוּדָה אָמַר לְהוֹ "אַחֲזוּקוּ", רַב שֵׁשֶׁת אָמַר לְהוֹ "אַשְׁרְתָּא". "וְאֵין כּוֹפְלִין שָׁלוֹם לְגוֹי". רַב חִסְדָּא מְקַדֵּים וְיָתֵיב לְהוֹ שָׁלְמָא. רַב כָּהֲנָא אָמַר לְהוֹ "שָׁלְמָא לָמַר". "וְשׁוֹאֲלִין בִּשְׁלוֹמָן". הָשְׁתָּא אַחְזוּקֵי מַחְזְקִינַן, שׁוֹאֲלִין בִּשְׁלוֹמָן מִיבָּעְיָא?

אֲמַר רַב יֵיבָא: לָא נִצְרְכָא אֶלָּא לְיוֹם חַגָּם; דְּתַנְיָא: לֹא יִכְנֹס אָדָם לְבֵיתוֹ שֶׁל גּוֹי בְּיוֹם חַגּוֹ וְיִתֵּן לוֹ שָׁלוֹם. מִצְוָה בְּשׂוֹק, נוֹתֵן לוֹ בְּשָׂפָה רָפָה וּבְכוֹבֶד רֹאשׁ. רַב הוּנָא וְרַב חִסְדָּא הֲווּ יָתְבִי, חָלִיף וְאָזִיל גְּנֵיבָא. אֲמַר לֵיהּ חַד לְחַבְרֵיהּ: נִיקּוּם מִקַּמֵּיהּ, דְּבַר אוֹרַיְיתָא הוּא, אֲמַר לוֹ: וּמַקַּמֵּי פַּלְגָאֵי נִיקּוּם? אַדְּהָכֵי אַתָא אִיהוּ לְגַבַּיְיהוּ, אֲמַר לְהוּ: שָׁלְמָא עֲלַיְיכוּ מַלְכֵי, שָׁלְמָא עֲלַיְיכוּ מַלְכֵי! אֲמַרוּ לֵיהּ: מָנָא לָךְ דְּכַפְלִינַן שָׁלְמָא לְמַלְכֵי? אֲמַר לְהוּ, דִּכְתִיב: "בִּי מְלָכִים יִמְלוֹכוּ" וגו'. אֲמַרוּ לֵיהּ: וּמָנָא לָךְ דְּכַפְלִינַן שָׁלְמָא לְמַלְכֵי? אֲמַר לְהוּ, דִּכְתִיב: "וַיְהִי כְּשָׁמְעָהּ אֶת עֲתַלְיָהוּ אֶת קוֹל הָרָצִים וַתָּבֹא אֶל הָעָם בֵּיתָה". אֲמַר רַב יְהוּדָה אֲמַר רַב: מְנַיִן שֶׁכּוֹפְלִין שָׁלוֹם לְמַלְכֵי? שֶׁנֶּאֱמַר: "וְרוּחַ לָבְשָׁה אֶת עֲמָשַׂי רֹאשׁ הַשָּׁלִשִׁים" וגו'. אָמְרִי לֵיהּ: לִיטְעוֹם מָר מִדֵּי, אֲמַר לְהוּ: הָכִי אֲמַר רַב יְהוּדָה אֲמַר רַב: אָסוּר לוֹ לְאָדָם שֶׁיִּטְעוֹם כְּלוּם עַד שֶׁיִּתֵּן מַאֲכָל לִבְהֶמְתּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ", וְהֵדֵר "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ".

הדרן עלך הניזקין

הדרן עלך הניזקין

האומר התקבל – בירושלמי תנא "התקבל" אחר "הניזקין" ואחריו "מי שאחזור". וכן נראה לרבינו תם ד"הניזקין" תנא בתר "השולח" – משום דאיירי במילי דהויא מנפי תיקון העולם, והשתא הדר למילתיה דאיירי בשליחות. ואיידי דאיירי באומר לשנים "תנו" או לשלשה "כתבו ותנו" – תנא בתריה "מי שאחזור", דאיירי נמי באומר "כתבו". ואיידי דתנא ב"מי שאחזור" במגרשת ואינה מגורשת – תנא בתריה "הזורק" דקתני בה מחצה על מחצה מגורשת ואינה מגורשת.

הא שויתיה שליח – השתא סלקא דעתין דלא איצטריך למיתני "התקבל", אלא למידק דכי היכי ד"התקבל" דוקא בלא שויתיה שליח – "הולך" נמי דוקא בלא שויתיה שליח.

דילמא בהילך – אינו מגיה, אלא כלומר, דילמא איכא דתני "הילך".

איש לקבלה ואשה להולכה מאי – משום דבגט אשה בהולכה לא שייכא, ואיש בקבלה, משום הכי קבעי.

בשלמא

משנה האומר התקבל. **רצה** לחזור — דבטל. יחזור — דגט חוב הוא לה, ואין חבין לאדם אלא מדעתו, לעישות לו שליח לחזבתו. **לא יחזור** — כיון דאיהי שויתיה שליח — הרי הוא בידה, ונתגרשה מיד בקבלתו של זה. **לפיכך** — כיון דאמרן אין יכול לחזור — אין לו תקנה לחזור, אלא אם כן אמר לו הבעל לזה שעשתה אותו שליח לקבלה: אי אפשי שתקבל לה להיות בידה, אלא שליח שלי תהא, להוליכו לידה. **אם רצה** לחזור — כל זמן שלא הגיע גט לידה. **יחזור** — שאינה מתגרשת אלא מדעת המגרש, והרי אמר: לא יהא גט עד שיגיע גט לידה. **אף האומרת בטל לי ניטי** — לשון קבלה הוא. **גמרא** **מעמא דלא** שויתיה שליח לקבלה — א"הולך נמי גט זה לאשתי" קאי, דקתני מתניתין: יחזור, ומיירי בדלא שויתיה איהי שליח לקבלה. ובעל לאו בר שויה שליח לקבלה הוא, ודהא חוב הוא לה, והכא הוא דקאמרינן יחזור. **הא שויתיה איהי שליח לקבלה** — ואקאמר איהו "הולך". **לא יחזור** — דלא עקריה משליחותא דידה. **אלמא הולך כוזי דמי** — ופלוגתא היא בפרק קמא (גיטין יד:א), **לא לעולם לאו כוזי דמי** — ואפילו שויתיה איהי שליח לקבלה, ואמר לו איהו "הולך" — מיעקר עקריה משליחותא דשויה איהו שליח להולכה. — והאי דנקט מתניתין בדלא שויתיה שליח — משום "התקבל" נקט לה, ד"התקבל" איצטריכא ליה לאשמועינן, דאף על גב דלא שויתיה היא שליח, ובעל נמי לאו בר שויה שליח לקבלה הוא אלא להולכה, ואיהו לא אמר "הולך", אפילו הכי, כי מטא גט לידה — מיהא מגורשת. **לא ליחוי ניהא** — דהא לאו להולכה שויה שליח, ולקבלה נמי לא בר שויה שליח הוא. **קא משמע לן** — ד"התקבל" דקאמר ליה — "התקבל והולך" קאמר. דאדם יודע שאין לו שליחות לקבלה, ואיידי דתנא "התקבל" תנא "הולך", דהכי קאמר מתניתין: בין שאמר בעל בלשון קבלה, בין שאמר בלשון הולכה — הוי שליח להולכה. **מאי לאו** — אתרוייהו מילי דתנא לעיל מינה קאי: לא שנא כי אמר הבעל לבלה ולא שנא הולכה, אי שויתיה איהי שליח לקבלה מעיקרא — לא יחזור, שמע מינה: הולך כוזי דמי. **דילמא** בהילך — בהך סיפא לא תיתני "הולך ותן לה" אלא "הילך ותן לה", ד"הילך" ודאי הילך בדקאמרה הכא, ואי לאו דאמר "אי אפשי" — הוה ליה שליח לקבלה. **פשיטא איש** — זכר, יכול לעישות שליח לבעל להולכה, קמ"ל דאיתרבי שליחות מקרא ד"ושלחה" — פשיטא דזאת זכר להולכה רבי. **שבן בעל** — עליו להוליך גט לאשתו, ובמידי דאיהו בשר — שלוחו נמי בשר. **ואשה** — אחרת פשיטא לן דהויא שליח לחברתה לקבלה, מאחר דרבי קרא שליחות לקבלה מ"ושלחה מביתו" קרי ביה ושלחה. **שבן** — היא עצמה מקבלת גיטה. **אימא מאי** — מי אמרינן: כיון דהוה עצמו לאו בר קבלה הוא — שאר זכרים נמי לאו בני קבלה נינהו. וכן לענין הולכה באשה. **בחד שליח** — קאמר, דבין אמר ליה בעל "הולך" בין אמר ליה "התקבל" — הוי שליח להולכה, ואי אמרה ליה איהי מעיקרא לההוא "התקבל" — הוי שליח לקבלה. **אלמא**: ההוא דאבשר להזיות שליח לבעל להולכה — מבשר להזיות שליח לאשה לקבלה. **לא בשני שלוחין** — והכי קאמר: הבעל שאמר לאיש: בין "התקבל" בין "הולך" — לשון הולכה הוא, והאשה שאמרה לחברתה "התקבל" ונתנו לה הבעל, אם רצה לחזור — לא יחזור. ולאו אשליח דרישא קאי. **והא הכא** דחד שליח הוא — לההוא דאמרה ליה איהי "התקבל" אמר ליה איהו: אי אפשי שתקבל אלא הולך. **פשוט מינה איש** דחזי שליח לקבלה — כלומר, מהרתי בעיין דבענן לעיל חדא מצית למפשט מינה — דאיכא למימר מתניתין באיש קמיירי דכשר אף לקבלה. ודין הוא, שהרי מצינו שהוא ראוי לקבלה בגט של בתו קטנה, שהתורה זכתה לו לקבל קידושיה, כדילפינן בבתובות (מו,א) מ"ויצאה חנם אין כסף" ולקבל את גיטה, דכתיב: "ויצאה והיתה לאיש". — איתקש יציאה להויה, הלכך בשליחות נמי כשר. אבל אשה להולכה — אכתי מיבעי לן. **אף הנשים כו'** — חמותה, ובת חמותה, צרתה, ויבמתה, ובת בעלה. **והתם הולכה היא** — דקתני: "לדביה". **ואוקימנא בהולכה** — בפרק קמא, מדקתני צריכה לומר "בפני נבתב", והיינו בה: מכי מטא גיטא לידה אינגרשה לה, ומתרצינן: דאמר לה הוי שליח להולכה עד דמטית לה. **הכא** לי ניטי **ואשתך אמרה** התקבל לי ניטי — האשה שאמרה לשלוחה "הבא לי גיטי" והוא אומר לבעל "אשתך אמרה התקבל לי גיטי". **והוא אומר** — הבעל אמר לה: הילך כמה שאמרה. **אפילו הניע גט לידה אינה מגורשת** — כדמפרש ואזיל. **שמע מינה** — דמאן דאמר לשליח "הילך כמה שאמרה משלחך" — אדיבורא דידיה סמיך, אדעתא דדיבורא דשליח קאמר ליה האי "הילך כמה שאמרה" דמהימנת לי דשליח לקבלה את. הילכך אינה מגורשת, דבי יהב בעל ניהליה — אדעתא דשליחות קבלה יהב ניהליה, ולאו אדעתא דהולכה. ושליח לקבלה — לא הוי, ותפשוט מינה בעיא דאיבעיא לן בבבא מציעא ב"השוכר את האומנין": אדיבורא דשליח סמיך. **דאי אדיבורא דידה סמיך** — וחכי קאמר ליה: אנא לא ידענא, אלא כדאמרה איהי מסרנא ליה ניהלך. **כי מטא גט לידה מיהא תינגרש** — דהא בעל נמי שליח להולכה שוויה.

הכי השתא בשלמא אי אתמר איפכא התקבל לי גיטי — אמרה ליה היא, והוא אמר לבעל "אשתך אמרה הבא לי גיטי" ובעל אמר ליה "הילך במה שאמרה" — איכא למיפשט בעיין מדרב נחמן. דאי אמר רב נחמן עלה: משיגיע גט לידו מגורשת — איכא למיפשט דאדיבורא דידיה סמיך ולא היכימיה, אלא תלה בדעתה, ומסתריה ניהליה בתורת קבלה. **ואי נמי** — הוה אמר רב נחמן עלה: משיגיע גט לידה מגורשת — פשטינן מינה דאדיבורא דידיה סמיך, והיכימיה דהכי אמרה, ומסתריה לידיה בתורת הולכה. **אלא** — השתא דאמר רב נחמן: אינה מגורשת — ליכא למיפשט דטעמא משום דסמך אדיבורא דשליח הוא. דאי נמי אדיבורא דידה סמיך, ושויה שליח להולכה, אשמועינן רב נחמן דשליח גופיה לאו בתורת הכי קבליה,

בשלמא אי איתמר איפכא – בלא איפכא הוי מצי למימר: בשלמא אי אמר רב נחמן: משתגיע גט לידה מגורשת – הוה שמע מינה דאדיבורא דידה סמיך. אלא משום דב"איתמר איפכא" איכא תרי גווני, ונקטיה **רבי** אומר בכולן אם רצה לחזור לא יחזור – דהולך כוכי. ואף על גב דבסוף פרק קמא (גיטין יד:ב) סבר רב יהודה הנשיא, דהיינו רבי, דהולך לאו כוכי, גבי "הולך מנה לפלוני" – שאני הכא ביון שאמר ליה שליח: אשתך אמרה "קבל לי גיטי" – סתמא דמילתא דאדעתא דהכי יהיב ליה.

דקדמה

בְּשְׁלָמָא אִי אִיתְּמַר אִיפְּכָא: "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי", וְאִשְׁתֵּךְ אֲמָרָה "הָבֵא לִי גִּיטִי", וְהוּא אָמַר "הִילַּךְ בְּמָה שֶׁאָמְרָה", וְאָמַר רַבִּי נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ אָמַר רַב: בְּיָון שֶׁהִגִּיעַ גֵּט לְיָדוֹ מְגוֹרֶשֶׁת, אֶלָּא אַדִּיבּוּרָא דִּידָהּ הוּא דְּקָא סָמִיךְ. אִי נָמֵי רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא, אַדִּיבּוּרָא דִּידֵיהּ קָא סָמִיךְ. אֶלָּא הָכָא מִשּׁוּם דְּעָקְרֵיהּ שָׁלַח לְשִׁלּוּחֵיהּ לְגַמְרֵי הוּא, דַּאֲמַר: שָׁלַח לְקַבָּלָה הֱוֵינָא, לְהוֹלָכָה לָא הֱוֵינָא. אָמַר רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא, תָּא שְׁמַע: הָאוֹמֵר "הִתְקַבֵּל גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי" אוֹ "הוֹלֵךְ גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי", רָצָה לַחֲזוֹר - יַחֲזוֹר; טַעֲמָא דְּרָצָה, הָא לֹא רָצָה - הָוֵי גֵּט, וְאַמַּאי? הָא בָּעַל לְאוֹ בַּר שְׁוָיָא שְׁלִיחַ לְקַבָּלָה הוּא! אֶלָּא אֲמַרְתִּין: בְּיָון שֶׁנָּתַן עֵינָיו לְגָרְשָׁהּ, מֵימַר אָמַר: תִּיגָּרֵשׁ כָּל הֵיכִי דְּמִגָּרְשָׁה! הָכָא נַמִּי בְּיָון שֶׁנָּתַן עֵינָיו לְגָרְשָׁהּ, מֵימַר אָמַר: תִּיגָּרֵשׁ כָּל הֵיכִי דְּמִגָּרְשָׁה! - הָכִי הַשְׁתָּא?! הָתָם אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁאֵין שְׁלִיחוּת לְקַבָּלָה, וְגָמַר וְנָתַן לְשֵׁם הוֹלָכָה, הָכָא - טָעֵי. אָמַר רָבָא, תָּא שְׁמַע: קְטָנָה שֶׁאָמְרָה "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי" - אֵינוֹ גֵּט עַד שֶׁתַּגִּיעַ גֵּט לְיָדָהּ; כִּי מָטֵי גִּיטָּא לְיָדָהּ מֵיהָא מְגָרְשָׁה, וְאַמַּאי? הָא לָאו שְׁלִיחַ לְהוֹלָכָה שַׁנְיֵיהּ! אֶלָּא אֲמַרְתִּין: בְּיָון שֶׁנָּתַן עֵינָיו לְגָרְשָׁהּ, מֵימַר אָמַר: תִּיגָּרֵשׁ כָּל הֵיכִי דְּמִגָּרְשָׁה, הָכָא נַמִּי בְּיָון שֶׁנָּתַן עֵינָיו לְגָרְשָׁהּ, מֵימַר אָמַר: תִּיגָּרֵשׁ כָּל הֵיכִי דְּמִגָּרְשָׁה! - הָכִי הַשְׁתָּא?! הָתָם אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁאֵין שְׁלִיחוּת לְקַבָּלָן, וְגָמַר וְנָתַן לָהּ לְשׁוּם הוֹלָכָה דִּידִיהּ, הָכָא - טָעֵי. תָּא שְׁמַע: "הָבֵא לִי גִּיטִי" וְ"אִשְׁתֵּךְ אֲמָרָה הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי", "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי" וְ"אִשְׁתֵּךְ אֲמָרָה הָבֵא לִי גִּיטִי", וְהוּא אָמַר "הוֹלֵךְ וְתֵן לָהּ, זְכֵי לָהּ, וְהִתְקַבֵּל לָהּ", רָצָה לַחֲזוֹר - יַחֲזוֹר, מְשַׁהֲגִיעַ גֵּט לְיָדָהּ - מְגוֹרֶשֶׁת; מַאי לָאו קַבָּלָה אַקַּבָּלָה, וְהוֹלָכָה אַהוֹלָכָה? - לָא, קַבָּלָה אַהוֹלָכָה, וְהוֹלָכָה אַקַּבָּלָה. - אִי קַבָּלָה אַהוֹלָכָה, מִכִּי מָטֵי גִּיטָּא לְיָדֵיהּ לֵימְרֵי גִּיטָּא. שְׁמַעְתָּ מִינַּהּ דְּאַדִּיבּוּרָא דִּידֵיהּ קָא סָמִיךְ! - הָכִי הַשְׁתָּא?! הָתָם קָאָמַר לֵיהּ "הִילַּךְ בְּמָה שֶׁאָמְרָה", הָכָא מִי קָאָמַר לֵיהּ "הִילַּךְ בְּמָה שֶׁאָמְרָה"? תָּנוּ רַבָּנָן: "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי", וְ"אִשְׁתֵּךְ אֲמָרָה הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי", וְהוּא אוֹמֵר "הוֹלֵךְ וְתֵן לָהּ, זְכֵי לָהּ, וְהִתְקַבֵּל לָהּ", רָצָה לַחֲזוֹר - לֹא יַחֲזוֹר; רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: "הוֹלֵךְ וְתֵן לָהּ" רָצָה לַחֲזוֹר - יַחֲזוֹר, "זְכֵי לָהּ, וְהִתְקַבֵּל לָהּ" רָצָה לַחֲזוֹר - לֹא יַחֲזוֹר; רַבִּי אוֹמֵר: בְּכוּלָּן אִם רָצָה לַחֲזוֹר - לֹא יַחֲזוֹר, אֲבָל אִם אָמַר לוֹ "אִי אִיפְּשִׁי שֶׁתִּתְקַבֵּל לָהּ אֶלָּא הוֹלֵךְ וְתֵן לָהּ" רָצָה לַחֲזוֹר - יַחֲזוֹר. רַבִּי הֵיינוּ הָנֵי קָמֵא! - אֵיבָעְיָא אֵימָא: "אִי אִיפְּשִׁי" אֲתָא לְאַשְׁמוּעִינַן; וְאֵיבָעְיָא אֵימָא: הָא קָא מַשְׁמַע לָן; מַאן הָנֵי קָמֵא - רַבִּי. אֵיבָעְיָא לְהוּ: "הִילַּךְ" לְרַבִּי נָתָן, כְּ"זְכֵי" דָּמֵי אוֹ לָאו כְּ"זְכֵי" דָּמֵי? תָּא שְׁמַע: הָאוֹמֵר "הִתְקַבֵּל גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי אוֹ הוֹלֵךְ גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי", רָצָה לַחֲזוֹר - יַחֲזוֹר; הָאֲשָׁה שֶׁאָמְרָה "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי", רָצָה לַחֲזוֹר - לֹא יַחֲזוֹר;

מאי

גט לידה – מגורשת. ותיובתא דרב נחמן מקבלה אקבלה, דתנני: "הבא לי גיטי" ו"אשתך אמרה התקבל" והוא אומר "התקבל" – דבהדיא יהביה ניהליה בתורת קבלה. ובעל לאו בר הכי הוא, ואיהי נמי לא שויתיה להולכה, דבין שנתן עיניו לגרשה בו' כדלעיל. וכל שכן היכא דאמר לו "הילך במה שאמרה" דאיכא למימר לאו אדיבוריה סמיך, אלא בדעתה תלה, ושויה נמי שליח להולכה. **לא קבלה** – דקתני "זכי לה" ו"התקבל לה" – קאי אהולכה, א"אשתך אמרה הבא לי" דאיהי נמי שליח לקבלה שויתיה, שהרי אמרה לו "התקבל". ולקמיה פריך: אם רצה לחזור – אמאי יחזור? **והולכה** – דקתני "הולך ותן לה" – א"אשתך אמרה התקבל". **מכי מטי גט לידיה** – דשליח, תיגרש. דהא תרוייהו שליח לקבלה שויה, ואמאי אם רצה לחזור יחזור? הכי גרסינן: **שמע מינה דאדיבורא דידיה** – דשליח, סמיך. כלומר, תיפשוט מדקתני יחזור – דאדיבורא דידיה סמיך, ואיהו אמר ליה "אשתך אמרה הבא לי" והא היכימיה, ו"התקבל" דקאמר ליה – "התקבל והולך" קאמר. דהכי נמי אוקימנא לעיל, דאי אתמר דרב נחמן איפכא "התקבל לי גיטי" ו"אשתך אמרה הבא" – דאדיבורא דידיה סמיך, ואיהו אמר ליה "הילך במה שאמרה", ואמר רב נחמן: משגיע גט לידה מגורשת, הוה פשטינן מינה דאדיבורא דשליח סמיך. **הכי השתא התם קאמר ליה הילך במה שאמרה** – הא דאמרן לעיל דאי אתמר דרב נחמן איפכא, כי הא דהכא "התקבל לי גיטי" ו"אשתך אמרה הבא לי גיטי" והוא אמר "הילך במה שאמרה", והוה אמר רב נחמן דכשניגע גט לידה הוא דהויא מגורשת – הוה פשטינן מינה דאדיבורא דידיה סמיך, דהא קאמר ליה "הילך במה שאמרה", וכיון דלא מיגרשה בקבלה דהאי – איכא למיפשט מינה בעיין ד"השוכר" דאיבעיא לן בבי האי גוונא, דתאי "במה שאמרה" דקאמר – הכי קאמר לה: מהימנת לי דהכי קאמרה, ובתורת הולכה יהבית ניהליה. **הכא** – דקאמר ליה "זכי" ו"התקבל". **מי קאמר ליה "הילך במה שאמרה** – דתיפשוט בעיין ד"השוכר" מינה? הא דקתני הכא יחזור – משום דכיון דאמר ליה "שליח להולכה עשאתני אשתך" ואיהו אמר ליה "התקבל" – אדם יודע שאין עושה שליח לקבלה, ו"התקבל והולך" קאמר. אבל אי אמר לו "הילך במה שאמרה" – אינא לך דאדיבורא דידה סמיך, ולא היכימיה, ובדעתה תלה. ואם רצה לחזור – לא יחזור, דתרוייהו לשליח לקבלה שויתוה. **תנו רבנן כו' רצה לחזור לא יחזור** – קסבר: הולך כוכי דמי. **אמר לו אי אפשי שתקבל** – גלי דעתיה ד"הולך" דקאמר ליה – לאו "זכי" הוא. הכי גרסינן: **הילך לרבי נתן כוכי דמי או לא. האשה שאמרה התקבל לי גיטי** – כלומר, ואם אמרה לו מתחלה האשה "התקבל" ונתנו ליה הבעל באחת משתי לשונות הללו, רצה לחזור – לא יחזור.

מאי

דקדמה איהי ושויה שליח מעיקרא – הוה מצי למימר דאיכא בינייהו היכא דלא קפיד בעל.

כותבין ונותנין אפילו מאה פעמים – נראה לרבינו יצחק: היכא דלא נאבד הגט, אלא שמסופקין בו אם נעשה בתיקון אם לאו – דאין לעשות אחר, שהרי עשו שליחותן אם הוא כשר. לפיכך, טוב ללמד את הבעל שיצאה לעשות כמו שירצו, עד שיצאו מן הספק.

אפילו הן הראשונים והן האחרונים – ואם תאמר: מאי "אפילו"? אדרבה, הכי עדיף טפי, דלא הוי חצי דברי! ויש לומר: משום דבכה אחת דומה לשקר, דהיכי מתרמי שהיו בשעת אמירה ובשעת קבלה? וגבי גט הוה לן למימר שמא שכרתם האשה, כדאשכחן בגמרא ובפרקין באומר "אמרו": שמא תשבור עדים. והדר קאמר: או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהם – אפילו לאותו יחידי לא חיישינן שמא שכרתו. ואם תאמר: לרבי עקיבא, דאמר ב"מרובה" (בבא קמא ע,א) וב"חזקת הבתים" (בבא בתרא נו,ב): דבר ולא חצי דבר, היכי מכשרינן הכא שתי כיתי עדים? ויש לומר: דלמאן דאמר בגמרא שליש נאמן – לא צריכי עדי אמירה לעדי קבלה, ובוליות דבר הוא. ואפילו למאן דאמר בעל נאמן – הני מילי בששלחוהו בעיר, בעל שליש ואשה, כמו שאפרש בגמרא. הלכך, כיון דאם אין שלשתן בעיר לא צריכי עדי אמירה לעדי קבלה – בוליה דבר הוא.

בעל אומר לפקדון – הא דלא נקט: בעל אומר להולכה, ושליח אומר לקבלה – משום דלא שייך האי טעמא דקאמר, דאם איתא דלגירושין – לדידה הוה יהיב לה, אלא בשאומר הבעל לפקדון.

ושליש אומר לגירושין – פירוש: שאומר שהיה שליח לקבלה, ומיירי כשיש שנים שמעידין "בפנינו אמרה" דשויתיה האשה שליח לקבלה, כדתנן במתניתין:

בעל

1 **דקדמה** איהי ושויה שליח מעיקרא – הוה מצי למימר דאיכא בינייהו היכא דלא קפיד
2 בעל.
3 **כותבין** ונותנין אפילו מאה פעמים – נראה לרבינו יצחק: היכא דלא נאבד הגט, אלא
4 שמסופקין בו אם נעשה בתיקון אם לאו – דאין לעשות אחר, שהרי עשו שליחותן
5 אם הוא כשר. לפיכך, טוב ללמד את הבעל שיצאה
6 לעשות כמו שירצו, עד שיצאו מן הספק.
7 **אפילו** הן הראשונים והן האחרונים – ואם
8 תאמר: מאי "אפילו"? אדרבה, הכי עדיף טפי, דלא
9 הוי חצי דברי! ויש לומר: משום דבכה אחת דומה
10 לשקר, דהיכי מתרמי שהיו בשעת אמירה ובשעת
11 קבלה? וגבי גט הוה לן למימר שמא שכרתם
12 האשה, כדאשכחן בגמרא ובפרקין באומר "אמרו":
13 שמא תשבור עדים. והדר קאמר: או אחד מן
14 הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף
15 עמהם – אפילו לאותו יחידי לא חיישינן שמא
16 שכרתו. ואם תאמר: לרבי עקיבא, דאמר
17 ב"מרובה" (בבא קמא ע,א) וב"חזקת הבתים" (בבא
18 בתרא נו,ב): דבר ולא חצי דבר, היכי מכשרינן
19 הכא שתי כיתי עדים? ויש לומר: דלמאן דאמר
20 בגמרא שליש נאמן – לא צריכי עדי אמירה לעדי
21 קבלה, ובוליות דבר הוא. ואפילו למאן דאמר בעל
22 נאמן – הני מילי בששלחוהו בעיר, בעל שליש
23 ואשה, כמו שאפרש בגמרא. הלכך, כיון דאם אין
24 שלשתן בעיר לא צריכי עדי אמירה לעדי קבלה
25 – בוליה דבר הוא.
26 **בעל** אומר לפקדון – הא דלא נקט: בעל אומר
27 להולכה, ושליח אומר לקבלה – משום
28 דלא שייך האי טעמא דקאמר, דאם איתא
29 דלגירושין – לדידה הוה יהיב לה, אלא בשאומר
30 הבעל לפקדון.
31 **ושליש** אומר לגירושין – פירוש: שאומר שהיה
32 שליח לקבלה, ומיירי כשיש שנים
33 שמעידין "בפנינו אמרה" דשויתיה האשה שליח
34 לקבלה, כדתנן במתניתין:

בעל

1 מַאי לָאו בְּ"הִילַּךְ" וְרַבִּי נָתָן? – לָא, בְּ"הוֹלֵךְ" וְרַבִּי.
2 תָּא שְׁמַע: לְפִיכָךְ, אִם אָמַר לוֹ הַבַּעַל "אִי אֶפְשִׁי
3 שֶׁתְּקַבֵּל לָהּ אֶלָּא הוֹלֵךְ וְתֵן לָהּ", רָצָה לַחֲזוֹר -
4 יַחֲזוֹר; מַעֲמָא דְּאָמַר "אִי אֶפְשִׁי", הָא לָא אָמַר "אִי
5 אֶפְשִׁי", רָצָה לַחֲזוֹר - לֹא יַחֲזוֹר; מַאי לָאו בְּ"הִילַּךְ"
6 וְרַבִּי נָתָן? – לָא, בְּ"הוֹלֵךְ" וְרַבִּי. תָּא שְׁמַע: "הוֹלֵךְ
7 גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי" - רָצָה לַחֲזוֹר יַחֲזוֹר, "הִילַּךְ גֵּט זֶה
8 לְאִשְׁתִּי" - רָצָה לַחֲזוֹר לֹא יַחֲזוֹר; מַאן שְׁמָעַתְּ לֵיהּ
9 דְּאָמַר בְּ"הוֹלֵךְ" - רָצָה לַחֲזוֹר יַחֲזוֹר? רַבִּי נָתָן, וְקָאָמַר
10 בְּ"הִילַּךְ" - רָצָה לַחֲזוֹר לֹא יַחֲזוֹר, שְׁמַע מִינַּהּ: "הִילַּךְ"
11 כְּ"יְבִי" דָּמֵי, שְׁמַע מִינַּהּ. אִיתְּמַר: "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִּי",
12 וְ"אִשְׁתְּךָ אֲמָרָה הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִּי", וְהוּא אוֹמֵר "הוֹלֵךְ
13 וְתֵן לָהּ", אָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַב:
14 נַעֲשָׂה שְׁלוּחוֹ וּשְׁלוּחָהּ, וְחוֹלֶצֶת. לְמֵימְרָא, דְּמִסַּפְקָא
15 לֵיהּ לָרַב אִי "הוֹלֵךְ" כְּ"יְבִי" דָּמֵי אִי לָאו כְּ"יְבִי" דָּמֵי?
16 וְהָא אִיתְּמַר: "הוֹלֵךְ מָנֶה לְפְלוֹנִי שֶׁאֲנִי חַיָּיב לוֹ", אָמַר
17 רַב: חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ, וְאִם בָּא לְחַלְּטוֹ - אֵינוֹ חוֹזֵר;
18 - הָתָם סָפֵק סָפֵק מְמוֹנָא לְקוּלָּא, הָכָא סָפֵק סָפֵק אִיסּוּרָא -
19 לְחוּמְרָא. אָמַר רַב: אֵין הָאִשָּׁה עוֹשָׂה שְׁלִיחַ לְקַבֵּל לָהּ
20 גִּיטָּהּ מֵעַד שֶׁיֹּאמַר לָהּ בַּעְלָהּ, וְרַבִּי חֲנִינָא אָמַר: אִשָּׁה עוֹשָׂה
21 שְׁלִיחַ לְקַבֵּל לָהּ גִּיטָּהּ מֵעַד שֶׁיֹּאמְרוּ לָהּ בַּעְלָהּ. מַאי מַעֲמָא
22 דְּרַב? אֲבִיעֲיָת אֵימָא: מִשּׁוּם בְּזָיוֹן דַּבְּעַל; אֲבִיעֲיָת
23 אֵימָא: מִשּׁוּם חֲצֵרָהּ הָבָא לְאַחַר מִיכָּן. מַאי בֵּינַיְיהוּ?
24 אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ, דְּקָדְמָה אִיהִי וְשַׁוְיָה שְׁלִיחַ מֵעִיקָּרָא.
25 **הָהוּא** גַּבְרָא דְּשַׁדַּר לָהּ גִּיטָּא לְדִבְיתְהוּ, אָזַל שְׁלִיחָא אַשְׁכְּחַהּ כִּי יָתְבָה וְקָא לָיְשָׁא, אָמַר
26 לָהּ: הִילְּךְ גִּיטֵּךְ, אֲמָרָה לֵיהּ: לֵיהֱוֵי בִּידָךְ; אָמַר רַב נַחְמָן: אִם אֵיתָא לְדִרְבִי חֲנִינָא, עֲבִדִי
27 בָּהּ עוּבְדָּא. אָמַר לֵיהּ רָבָא: וְאִם אֵיתָא לְדִרְבִי חֲנִינָא, עֲבָדַתְּ בָּהּ עוּבְדָּא? הָא לֹא חֲזָרָה
28 שְׁלִיחוּת אֲצַל הַבַּעַל! שֶׁלְּמָּה לְקָמִיפַּה דְּרַבִּי אָמֵי, שָׁלַח לְהוּ: לֹא חֲזָרָה שְׁלִיחוּת אֲצַל הַבַּעַל.
29 וְרַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר: נַתְיְישֵׁב בַּדָּבָר. הַדּוּר שְׁלִיחָהּ קָמִיפַּה דְּרַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא, אָמַר:
30 כָּל הָנֵי שְׁלָחֵי לָהּ וְאוֹלִי? כִּי הֵיכִי דְּמִסַּפְקָא לְהוּ לְדִידְהוּ, הָכִי נָמֵי מִסַּפְקָא לָן לְדִידָן. הֲוֵי
31 דָּבָר שֶׁבָּעֲרָוָה, וְדָבָר שֶׁבָּעֲרָוָה - חוֹלֶצֶת. הֲוָה עוּבְדָּא, וְאַצְדְּרָה רַב יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר
32 מָרְתָא גֵּט מֵהֵיכָא? - תַּרְתֵּי?! - גֵּט מֵהֵיכָא, וַחֲלִיצָה לְאַחַר מִיתָה. הֵהִיא דַּהֲווּ קָרוּ לָהּ
33 נְפָאתָה, אָזַל סַהֲדֵי כְּתוּב תְּפָאתָהּ, אָמַר רַב יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר מָרְתָא מִשְׁמֵיהּ דְּרַב:
34 עָשׂוּ עֵדִים שְׁלִיחוּתָן, מַהֲקִיף לָהּ רַבָּה: מִי קָאֲמַר לְהוּ "כְּתוֹבוּ חַסְפָּא וַהֲבוּ לָהּ"? אֶלָּא
35 אָמַר רַבָּה: וְדַאי אִי כְּתוּב סַהֲדֵי גִּיטָּא וְאָבַד, עָשׂוּ עֵדִים שְׁלִיחוּתָן. מַהֲקִיף לָהּ
36 רַב נַחְמָן: מִי קָאֲמַר לְהוּ "כְּתֹבוּ וְאַנְחוּהּ בְּכִיסֵיכוּ"? אֶלָּא אָמַר רַב נַחְמָן: כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין
37 אֲפִילּוּ מֵאָה פְּעָמִים. בָּעָא מִינֵּיהּ רָבָא מֵרַב נַחְמָן: "כְּתֹבוּ וְתֵנוּ לְשָׁלִיחַ", מַהוּ? סָלְּוקֵי סָלֵיק
38 לְהוּ, אוֹ דִּילְמָא לְטִירְחָא דִּידְהוּ חָיֵישׁ? אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרָבָא אַשְׁ"ו: "וְיוֹלִיךְ לָהּ", מַהוּ?
39 - תֵּיקוּ. "רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף הָאוֹמֶרֶת "טוֹל לִי גִּיטִּי" אִם רָצָה לַחֲזוֹר -
40 לֹא יַחֲזוֹר". תָּנוּ רַבָּנָן: "טוֹל לִי", וְ"שָׂא לִי", וְ"הָבֵא לִי בְּיָדֶךָ" - כּוּלָּן לְשׁוֹן קַבָּלָה הֵן.
41 **מִשְׁנָה** הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִּי" - צְרִיכָה שְׁתֵּי כִיתֵּי עֵדִים, שְׁנַיִם שֶׁאוֹמְרִים
42 "בְּפָנֵינוּ אָמְרָה", וּשְׁנַיִם שֶׁאוֹמְרִים "בְּפָנֵינוּ קִבֵּל וְקָרַע", אֲפִילּוּ הֵן רִאשׁוֹנִים וְהֵן הָאַחֲרוֹנִים,

או

מאי לאו בהילך – קתני בה, ורבי נתן היא דפליג ב"הולך" ומודה ב"הילך". **אם אמר** לו הבעל גו' – משנתינו היא. **מאי לאו בהילך** – תנן במתניתין: נעשה שלוחו ושלוחה וחולצת – אם מת הבעל קודם שהגיע גט לידה – חולצת ולא מתייבמת. **מספקא ליה** אי הולך כזבי – ונתגרשה בקבלתו של זה, אי לאו כ"זבי" – חייב – המשלח באחריותו, שהרי לא עזהו המלוה לשולחו. **ואם בא לחזור** אינו חוזר – אלמא כ"זבי" דמי. **ספק ממונא** לקולא – והמוציא מחבירו עליו על התחתונה, לפיכך אינו חוזר. **משום בזיון דבעל** – כסבור: קלוטי בעיניה, שאינה מקבלתו בעצמה. דאילו כי עבדא לקבל מיד הבעל – אין כאן חשש בזיון, דהא ידע ולא קפיד. **משום חצרה הבאה לה לאחר מיכן** – לאחר שנתן לה הבעל הגט בחצר של אחרים – קנאתו. דההוא לאו גיטא הוה, דבעינן "יתנן בידה" או בחצרה דאיתרבאי מ"ידה", וזה, בשעה שנתן – לא היה החצר שלה. וגזרינן שלא יקבל שליח האשה מיד שליח בעלה, משום דדמי לההא שקדם הבעל ומסרו ליד שליח, ואחר כך עשתה היא שליח לקבלו, ואתו נמי למימר: חצר הוי שליח הבעל, ובשקאתו היא – נעשה החצר עצמו שלוחה. **מאי ביניהו** – בין הני תרי לישני. **הקדמה איהי ושויה שליח** – דידה, קודם שמסר הבעל ליד שלוחו, דהשתא לא דמי לחצר הבא לאחר מיכן, דליהוי בידך – ותהיה אתה שלוחי לקבלה. **אם איתא לדידי חנינא** – אם הייתי יודע שהלכה כמותו. **עבידנא** – בהא מילתא עובדא בוודאי, ואמינא מגורשת, ולא חיישינן להחצרה הבאה לאחר מיכן. **לא חזרה שליחות אצל הבעל** – שליח שחזר ונעשה שליח למי שנשתלח לו – ניתק משליחות הראשון עד שלא היה לו שהות לחזור אצל שולחו ולומר: עשיתי שליחותך, ושלחוה שאינה ראויה לחזור ולהגיד – אינה שליחות. **נתיישב בדבר** – נעיין בה עד שיתיישב דעתנו להשיב כהלכה. **הדור שלחוה** – לאחר ימים, לדעת מה נתיישב בדבר. **כל הני** – כל אלו, פעמים חוזרים ושולחים. **הוי דבר שבערוה** – שנולד בו ספק בבית המדרש. **חולצת ולא מתייבמת** – אם מת. **הוה עובדא** – כי האי גוונא. **ואצדרה גט** – אחר, משום דלא חזרה שליחות. **תיתי** – בתמיה, אם גט למה חלילה משמתו? **גט מחיים** – אם באת לינשא מחיים – צריכה גט שני. **וחליצה לאחר מיתה** – אם מת, ולא נתן לה גט. **נפאתה** – כך שמה. **אוזל סהדי** – שאמר להם בעל: כתבו גט ותנו לה. **וכתבו תפאתה** – טעו בשמה. **עשו עדים שליחותם** – לגט אחד עשאם שלוחים ועדים, ודרי כתבו גט אחד, ואינן שלוחים עד לחזור ולכתוב גט כשר. **ואבד** – קודם שנתנוהו לה. **עשו עדים שליחותם** – ואינו רשאין לכתוב גט שני וליתן לה, שהרי כבר כתבו גט כשר. **כתבו ותנו לשליח** – לשליח מי שמינית. וכן עשו, ואבד בדרך. מי אמרינן: עשו כל שליחותם ונסתלקה? **או דלמא** – האי נמי, עד שיבא גט לידה ותתגרש עשאן שלוחין לכתוב, אלא לטירחא דידהו חש – שלא להטריחם בהולכה. **אמר ליה רבינא לרב אשי** ויוליך לה מהו – אם תמצי לומר בדך דלא אמר אלא "כתבו ותנו לשליח", והם כתבו ונתנו לו ואבד, דעשו שליחותם, דהא כל מה שצום גמרו ועשו. הבא מאי? מי אמרינן כיון דאמר "כתבו ותנו לשליח ויוליך לה" – עשאן שלוחים לחזור ולכתוב עד שיגיע לידה, לכך פירש להם כל כך, או דלמא לא אמר אלא: הבי גרסינן: **טול לי שא לי יהא לי ביד בו'. משנה האשה שאמרה התקבל לי גיטי** – והוא חזר, ואמר "קבלתי". **צריכה** – להביא לפנינו שתי כיתי עדים. **שנים שיאמרו בפנינו אמרה** – לו לקבלו. **ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע** – ובגמרא פריך: למה לו למיקריעה? **אפילו הן כו'** – שהשנים שאמרה בפניהם הן עצמן ראו בשקבלו.

או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד — שלישי, שנעשה עד בזו ובזו, מצטרף לעמהם. **גמרא** בעל אומי לפקדון — גט שנתן ביד שליח, בעל אומי: לפקדון נתתיו בידך, ושליש אומי: לגירושין נתת לי, שהייתיי שלוחה לקבלתי ונתגרשה בקבלתי, והאיש נהבחי"! ויש לומר: דלא מהימן אלא בששלשתן בעיר, דשייך האי טעמא דלדידה הוה יחיד לה. והא דפריך לרב חסדא ממתניתין, משמע דלרב הונא ניחא – היינו משום דלדידיה איכא לאוקמי בששלשתן בעיר. ואם תאמר: ותנהו דמצרכי (גיטין ו,א) מערכא לערכא ומשכונה לשכונה דבעיר אחת, מה הועילו חכמים בתקנתן? ויש לומר: דסברי ברב חסדא דאמר: שליח נאמן אפילו בעיר אחת. אי נמי: התם איירי כשהבעל אומר "בתבו ותנו", והלך לדרכו, דליכא למימר לדלדידה הוה יחיד לה.

שליש נאמן דהא הימניה – אפילו אומר הבעל שנתן לו בפני עדים – מכל מקום סמך עליו, דזימנין דמייתי עדים אז אולי למדינת הים. דאין לפרש דנאמן השליש מטעם מיגו דאי בעי עביד ביה מאי דאמר, שיכול למוסרו לאשה, בדפירש בקונטרס בסמוך. חדא: דבלא שום מיגו הימנהו רבנן לשליש, בדמשמע בסוף "זה בורר" (סנהדרין לא,א) גבי ההיא דבתא דאפקידו גבה שטרא, ואמרה דפריע הוא, והימנה רב נחמן בלא שום מיגו, דכיון דאיתחזק בבית דין – אי בעי קלתיה לא אמרינן. ועוד: אי חשיב מיגו – לא הוה פליג רב הונא, דהיכא דאיכא מיגו מודה. בדאמרינן בסמוך: ומודה רב הונא דאי אמרה קמי דידי כו'. אלא לא חשיב מיגו, דהא אין ביד השליח למוסרו לאשה, דשמא האשה לא תתרצה לקבל הגט, כיון דבעלה אומר לפקדון, לכך נראה לפרש: דהא הימניה – כיון שמסר בידו – על דעת כן מסר לו, שיהא לגירושין אם יאמר לגירושין, אף על פי שהוא משקר. ולפי זה מהימנינן ליה לשליש אפילו בדברים העשויים להשאל ולהשכיר, והיכא דלא אמר: בתורת שאילה, אלא אומר: בפקדון יהביה ניהליה. **מתיב** רבי אבא הוראת בעל דין כמאה עדים דמי ושליש נאמן – משמע דנאמן אפילו כולן בעיר אחת, אף על גב דאיכא למימר דאם איתא דלאו לפקדון יהביה – הוה יחיד ליה. **שאני** ממון דאיתחזיק למחילה – כיון שהאמינו ומסר בידו, נתרצה בהבטחתו – עליו למחול על ממונו, ולהאמין על כל מה שיאמר אפילו ישקר, שהאמינו להפסידו ממונו אפילו שלא בדין. אבל במילתא דאיסורא – אין בידו להאמינו. ורב חסדא סבר: דבגט נמי שליש נאמן, דעל כן נתן לו – שיהא לגירושין אם יאמר לגירושין, כדפרישנו. **ולהימניה** שלישׁ – פירוש: אמאי צריך עדים שיאמרו "בפנינו קיבל"? אלא צריך לעולם שנים שיאמרו "בפנינו אמרה", כדפרישנו לעיל. ומשני: מי נפיק גיטא מתותי ידיה? דהנך קרעים שבידו – שמא מצאו באשפה. דדוקא היכא שהגט שלם בידו, דהימניה הבעל ומסרו לו, נאמן. **תינח** בפנינו אמרה – פירוש: תינח דבדין צריך שנים שיאמרו "בפנינו אמרה", ומזה לא הוה קשה מעולם. אלא "בפנינו קיבל" למה לי? נהי דלא סגי בשנים אומרים "בפנינו אמרה", כיון דנקרע הגט, ולא נפיק גיטא מתותי ידיה – מכל מקום למה לי "בפנינו קיבל"? לא היה צריך אלא לעדים שראוהו בידו שלם. **רבי** אלעזר היא דאמר עדי מסירה כרתי – ומיירי שאין העדים חתומין בו. ולכך לא סגי במה שראוהו בידו שלם, כיון שלא ראו הקבלה. אבל אם עדים חתומין בו – בשר, אפילו אין כאן עדי מסירה לפנינו, דמסתמא נמסר בפני עדים ונעשה בדין, כדאמרי' ב"השולח" (גיטין לו,א), אמר רבה: לא צריכא אלא לרבי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי, תיקנו חכמים עדי חתימה, דזימנין דמייתי סהדי אז אולי למדינת הים. ולקמן ב"המגרש" (פו,א) תנן במילתיה דרבי אליעזר גופיה: אין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם. **אסור** בכל הנשים שבעולם – אבל לכל אדם אין לאסור לקדש, ולחוש שמא זאת היא שקדש השליח. דאם איתא דנתקדשה – לא היתה חוזרת ומתקדשת. אבל האי – אסור לקדש, שמא שלוחו קידש לו אחת מקרובותיה כגון אמה ואם אמה וכיוצא בהן. ואפילו באות כל הקרובות ואמרו שלא נתקדשו – לא מסתכנן אדיבוראי בעלמא. ואם תאמר: יתומה קטנה תיאסר לכל אדם, שמא אביה קדשה לזה השליח! ונראה דקנסא בעלמא הוא, דקנסינן ליה שיצה לקדש סתם, ולא חשש על עצמו שלא יבא לידי תקלה. אבל מן הדין – מותר בכל הנשים, דאין זה חזקה גמורה, דאינה בידו להתרצה – שמא לא תתרצה. ועוד: דאוליגן בתר רובא. ומכל מקום מוכיח שפיר דחזקה שליח עושה שליחותו, דאי לאו הכי – לא הוה ראוי לקנוס כאן. והא דפריך עלה בנזיר בפרק שני (יב,א) מקן סתומה שפרח אחד מהם לאויר העולם – יקח זוג לשני, ואילו שאר קינין בעלמא – מיתקנן, ואף על גב דהכא קנסא בעלמא – מכל מקום פריך שפיר, דהתם נמי הוה לן למקנסיה על שלא נזהר שלא יפרח. ומכל דשאר קינין בעלמא מיתקנן לדידיה פריך. והא דמשני: אמינא לא אנא ניידא – לאו משום דתיחשב בקבועה, שלא תתבטל ברוב. דבדבר המתערב ואינו ניכר לא אמרינן דלידתי קבוע דידיה במחצה על מחצה, אלא כלומר: מחמת קביעותא קנסינן טפי מבגחל. [ועיין עוד תוספות נזיר יב,א דיבור המתחיל אסור].

בעל נאמן דאם איתא דלגירושין בר – ואם תאמר: אם כן מה הועילו חכמים דתקון לומר "בפני נכתב ובפני נחתם" משום דאי אתי בעל ומערער לא משגחינן ביה? אבתי יערער, שיאמר: לפקדון נתתי. ואי דאיכא עדים דיהבינהו לגירושין – דתם לא בעינן "בפני נכתב"! ויש לומר: דלא מהימן אלא בששלשתן בעיר, דשייך האי טעמא דלדידיה הוה יחיד לה.

1 אוֹ אֶחָד מִן הָרִאשׁוֹנִים וְאֶחָד מִן הָאַחֲרוֹנִים וְאֶחָד
2 מִצְטָרֵף עִמָּהֶן. **גמרא** אֵימָתַי: בָּעַל אוֹמֵר לְפִקָּדוֹן
3 וְשָׁלִישׁ אוֹמֵר לְגֵירוּשִׁין, מִי נֶאֱמָן? רַב הוּנָא אָמַר:
4 בָּעַל נֶאֱמָן, וְרַב חִסְדָּא אָמַר: שָׁלִישׁ נֶאֱמָן. רַב הוּנָא
5 אָמַר בָּעַל נֶאֱמָן, דְּאִם אִיתָא דְּלִגְירוּשִׁין יְהָבֵיהּ נִיהֲלֵיהּ
6 - לְדִידָהּ הָוֶה יָחִיד לָהּ נִיהֲלָהּ; וְרַב חִסְדָּא אָמַר:
7 שָׁלִישׁ נֶאֱמָן, דְּהָא הֵימְנֵיהּ. מָתִיב רַבִּי אַבָּא: הוֹרָאַת
8 בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֵדִים דָּמֵי, וְשָׁלִישׁ נֶאֱמָן מִשְּׁנֵיהֶם,
9 בְּרֵיצָד? זֶה אוֹמֵר כְּךָ וְזֶה אוֹמֵר כָּךְ - שָׁלִישׁ נֶאֱמָן!
10 שְׁאנֵי מָמוֹן, דְּאִיתְיְהִיב לְמְחִילָה. - וְהָא תַּנְיָא: וְכֵן
11 לְגִיטִּין! - גִּיטֵּי מָמוֹן. - וְהָתַנְיָא: וְכֵן לְשִׁחְרוֹרֵי! -
12 מִידֵּי גַּבֵּי חֲדֵדֵי תַּנְיָא? תְּנַן: הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה "הִתְקַבֵּל
13 לִי גִּיטִּי" - צְרִיכָה שְׁתֵּי כִיתֵּי עֵדִים, שְׁנַיִם שֶׁיֹּאמְרוּ
14 "בְּפָנֵינוּ אָמְרָה", וּשְׁנַיִם שֶׁיֹּאמְרוּ "בְּפָנֵינוּ קִבֵּל וְקָרָע";
15 וְאָמְאַי? לֵיהֱמְנֵיהּ לְשָׁלִישׁ! - מִי קָא נָפֵיק גִּיטָּא
16 מִתּוֹתֵי יְדֵיהּ דִּלְיַהֲמְנֵיהּ? תֵּינַח "אָמְרָה", "קִבֵּל" לְמָה
17 לִי? אֲמַר רַבָּה: הָא מָנֵי? ????רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא,
18 דְּאָמַר: עֵדֵי מְסִירָה כְּרָתֵי. קָרֵע לְמָה לִי? אָמַר רַב
19 יְהוּדָה אָמַר רַב: בְּשָׁעַת הַשְׁמָטַת שָׁנָה. אָמַר רַבָּה:
20 וּמוֹדֶה רַב הוּנָא, דְּאִי אָמְרָה אֵיהִי "לְיָדִי אָמַר
21 לִי שָׁלִישׁ דִּלְגֵירוּשִׁין יְהָבֵיהּ נִיהֲלֵיהּ" - מְהֵימְנָא. -
22 מִי אִיכָּא מִידֵּי, דְּשָׁלִישׁ גּוּפֵיהּ לָא מְהֵימַן וְאֵיהִי
23 מְהֵימְנָא? אֶלָּא, אִי אָמְרָה "קָמֵאי דִּידִי לְגֵרוּשִׁין יְהָבֵיהּ
24 נִיהֲלֵיהּ" - מְהֵימְנָא, מִיגּוֹ דְּאִי בָּעְיָא אָמְרָה: לְדִידָהּ
25 יְהָבֵיהּ נִיהֲלֵיהּ בָּעַל. בָּעַל אָמַר לְגֵירוּשִׁין, וְשָׁלִישׁ אוֹמֵר
26 לְגֵירוּשִׁין, וְהִיא אוֹמֶרֶת: נָתַן לִי וְאָבַד, אָמַר רַבִּי
27 יוֹחָנָן: הָוֶה דָּבָר שֶׁבְּעֶרְוָה, וְאֵין דָּבָר שֶׁבְּעֶרְוָה פָּחוֹת מִשְּׁנַיִם. וְאָמְאַי? וְלֵיהֱמְנֵיהּ לְשָׁלִישׁ!
28 - מִי קָא נָפֵיק גִּיטָּא מִתּוֹתֵי יְדֵיהּ דְּלֵיהֱמְנֵיהּ? וְלֵיהֱמְנֵיהּ לְבַעַל, דְּאָמַר רַב חִיָּיא בַּר
29 אַבִּין אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בָּעַל שֶׁאָמַר "גֵּירַשְׁתִּי אֶת אִשְׁתִּי" - נֶאֱמָן! - מִי קָאָמַר גֵּירַשְׁתִּי?
30 וְלֵימָא: חֲזָקָה שָׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ! דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק: הָאוֹמֵר לְשָׁלוּחוֹ "צֵא וְקַדֵּשׁ לִי
31 אִשָּׁה" סָתָם, וּמֵת שְׁלוּחוֹ - אָסוּר בְּכָל הַנָּשִׁים שֶׁבָּעוֹלָם, חֲזָקָה שָׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ!

הני מילי לחומרא אבל לקולא לא – ואפילו לרב ששת דאמר בפרק "בבל מערבין" (עירובין לב,א) דבשל תורה נמי חזקה שליח עושה שליחותו – הני מילי במקום שאם לא יעשה שליחותו יבא המשלח לידי עבירה של עשירה, אבל כאן, אם לא יתן גט או לא יקדש, שלא יבא המשלח לידי עבירה בשביל כך – מודה רב ששת דאין חזקה שליח עושה שליחותו לקולא. ושם הארכתי.

נערה המאורסה היא ואביה כו' – פירש בקונטרס: דוקא נערה, אבל קטנה – דוקא אביה ולא היא, אם יש לה אב. והא דאמר בגמרא: רבנן סברי יד יתיירא זבי לה רחמנא – היינו יד עצמה, שניתוסף לה כשהיא נערה. דבשהיתה קטנה לא היה לה יד, כי אם יד אב. ושוב הגיה רש"י בפרק שני דקידושין (מג,ב) דהוא הדין קטנה, והא דנקט נערה – להודיעך כח דרבי יהודה. וכן עיקר. והביא ראיה רבינו יצחק בן רבי מאיר: דבפרק שני דקידושין (מד,ב) פריך לרב נחמן דאמר אין נערה עושה שליח לקבל גיטה מיד בעלה, מהא דתנן: קטנה שאמרה "התקבל לי גיטי" – אינו גט עד שיגיע גט לידה. הא נערה – הרי זה גט. ומשני: בשאין לה אב. אבל מעיקרא סלקא דעתן דאיירי בשיש לה אב, ואפילו הכי קתני: עד שיגיע גט לידה – שמע מינה דאף אם יש לה אב, אם הגיע גט לידה מגורשת. והא דאמרינן בגמרא: יד יתיירא זבי לה רחמנא – היינו יד האב, דיד עצמה עיקר, שיש לה בבגרות, ולא ניתן לה יד האב לבטל כח ידה. ורבי יהודה סבר דבטל כח ידה וניתן לה יד האב. **וכל** שאינה יכולה לשמור את גיטה כו' – פירש בקונטרס: אפילו על ידי אביה, דהא שוטה היא. ואמר רבי יצחק: "ושלחה מביתו" – מי שמשלחה ואינה חוזרת. וכן בפרק "הרש" (יבמות קיג,ב). ורבינו הם מפרש: דעל ידי אביה מתגרשת, אף על גב שאינה יודעת לשמור את גיטה. והורה כך הלכה למעשה. דהא לרבי יוחאי דדריש התם מ"ונתן בידה" – מי שיש לה יד לגרש את עצמה, יצתה זו בר' – לפי אותו טעם מגורשת על ידי אביה, דהא אפילו פיקחת אביה מקבל את גיטה. ותנא דבי רבי ישמעאל דמפיק מ"ושלחה" – לא פליג עליה אלא בהא דמפיק מקרא אחרינא, אבל משמע דליכא בינייהו מידי. וטעמא, ביון שיש לה אב – הוא שומרה מלחזור. ועוד דבירושלמי בהדיא קורא אותה שיש לה אב – יכולה לשמור את גיטה. אם כן מתגרשת על ידי אביה לבולי עלמא, דהא לא מצרכי הכא אלא שתהא יכולה לשמור את גיטה. וכן נראה, דאי בשאינה יכולה לשמור את גיטה אינה מתגרשת אפילו על ידי אביה – אם כן לענין קדושין נמי לא תתקדש ד"היצאה והיתה" כתיב, דאיתקש הויה ליציאה. ולפי זה לא מיתוקמא הך סיפא ד"כל שאינה יודעת" בר' ביה לא אב כרבי יהודה אלא כרבנן, דלרבי יהודה מאי איריא אינה יודעת לשמור את גיטה דאינה מתגרשת על ידי עצמה? אפילו יודעת לשמור אינה מתגרשת על ידי עצמה? אבל באין לה אב – מיתוקמא שפיר כרבי יהודה – היינו בפעוטות. ופעוטות היינו כבר שית ובבר עשר, כל חד לפום חורפיה, דאמרינן לקמן: ובגנבת בקטנה מתגרשת. והשתא, אי שיעורא דרבי יהודה דאמר: חפץ ומחזירו לאחר שעה, קודם לשיעורא דפעוטות – היה סברת רבי יהודה אפכא לגמרי מדרב חסדא, דלרב יהודה זוכה לאחרים קודם שיהא מקחו מקח ומכרו מכר, ולרב חסדא הוה אפכא. דפעוטות מקחן מקח ומכרן מכר – ואינן זוכים לאחרים עד שיביאו שתי שערות לרב חסדא, מדפריך עליה משפחה שלא הביאה שתי שערות. אלא לאו דלא אתיא שתי שערות. ואם תאמר: מאי שנא שפחה מבנו ובתו הקטנים דאין מזכה על ידם? ואומר רבינו הם: דלרבי יוחנן, דאמר בפרק קמא דבבא מציעא (יב,ב) גבי מציאה: לא גדול גדול ממש [כר'], אלא, גדול הסמוך על שלחנו של אביו הוא קטן – הוא הדין כאן. אבל שפחה – בשכר טורחה אוכלת. ולשמואל דאמר התם קטן – קטן ממש, ומפרש טעמא התם: בשעה שהוא מוצאה מריצה אצל אביו – צריך לומר דמואבי טעמא לכל דבר ידו כיד אביו. ועל הנוי דחק לומר הנו דשפחה אוכלת בשכרה, דנראה דלא חשבינן יתום ידו כיד בעל הבית בשביל שהוא סמוך על שלחנו, אלא דוקא בבנו. דכל הסמוכין על שלחן בעל הבית – אין מציאתם שלו. ובתו, נראה דאפילו אין סמוכה על שלחן אביה מציאתה שלו, משום אינה, דלמא מסר לה למנוול ומוכה שחין, כדאיתא בפרק "נערה" (כתובות מז,א) דטעמא משום אינה שייך אפילו אינה סמוכה על שלחנו, ואף בנערה עד שתיבגר. ודריך ליזדר שלא לזכות ערוב על ידי בנו אפילו גדול אם סמוך על שולחנו, דקיימא לן כרבי יוחנן לגבי שמואל, דלאו גדול ממש. ואין לתמוה דהכא אמר שפחה שהיא קטנה זוכה בעירוב, ובפרק "מי שהוציאוהו" (עירובין מט,ב) אמרינן דלשמואל דאמר עירוב משום קנין קנין – לא, דהתם דאית ליה בית לקטן קאמר. **שאני** שתופי מבואות דרבנן – משמע דרב יהודה ורב חסדא פליגי אי זוכה לאחרים מדאורייתא או לא. ואף על גב דמציאת חרש שוטה וקטן לא הוי גזל אפילו לרבי יוסי אלא מדבריהם, הכא דדעת אחרת מקנה אותם – שאני. ואם תאמר: והא זכיה היא מטעם שליחות, ואין שליחות לקטן מ"אתם" גם אתם (קידושין מא,ב)! ויש לומר: דאין למעט קטן משליחות מקרא דתרומה, אלא במילתא דליתיה, דליתיה בתרומה דנפשיה, אבל בזכיה, כמו שזוכה לעצמו – זוכה נמי לאחרים. ואם תאמר: תקשי ליה לרב יהודה הא דאמרינן בריש "האיש מקדש" (קידושין מג,א): איש זוכה ואין קטן זוכה! ויש לומר: דהתם לא מיירי בדעת אחרת מקנה אותו, אלא לאשמועינן דפסח שלו אינו יכול להמנות אחרים עליו, דסלקא דעתין שיוכל להמנות, משום ד"שה לבית אבות" דאורייתא, ולזה לענין פסח כמו גדול. אי נמי: היא גופה קא משמע לן ד"שה לבית אבות" לאו דאורייתא, ואין לו כח לזכות בו, לא לאחרים ולא לעצמו.

כעין

- הֲנֵי מִילֵּי לְחוּמְרָא, אֲבָל לְקוּלָּא לָא, וְלִיהֵמְנֵהּ לְדִידֵהּ מִדְּרַב חֲמָנוּנָא, דְּאָמַר רַב חֲמָנוּנָא: הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה לְבַעְלָהּ "גֵּירַשְׁתָּנִי" - נֶאֱמֶנֶת, חֲזָקָה אֵין הָאִשָּׁה מְעִיזָּה פָּנֶיהָ בִּפְנֵי בַּעְלָהּ! - הֲנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּלֵיכָּא דְּקָא מְסַיַּע לָהּ, אֲבָל הֵיכָא דְּמְסַיַּע לָהּ - מְעִיזָּה וּמְעִיזָּה. **משנה** נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה, הִיא וְאָבִיהָ מְקַבְּלִין אֶת גִּיטָּהּ; אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵין שְׁתֵּי יָדַיִם זוֹכוֹת בְּאַחַת, אֶלָּא אָבִיהָ מְקַבֵּל אֶת גִּיטָּהּ בִּלְבַד. וְכָל שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְשָׁמוֹר אֶת גִּיטָּהּ, אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִתְגָּרֵשׁ. **גמרא** בְּמַאי קָמְפַלְגִי? רַבָּנַן סָבְרִי: יָדָא יְתֵירְתָא זְבֵי לַהּ רַחֲמָנָא, וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: בְּמִקְּנֵי אָבִיהָ, יָד דִּילָהּ לָאו כְּלוּם הִיא. "וְכָל שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לִשְׁמוֹר אֶת גִּיטָּהּ". תָּנוּ רַבָּנָן: קְטַנָּה הַיּוֹדַעַת לִשְׁמוֹר אֶת גִּיטָּהּ - מְתְגָּרֶשֶׁת, וְשֶׁאֵינָהּ יוֹדַעַת לִשְׁמוֹר אֶת גִּיטָּהּ - אֵינָהּ מִתְגָּרֶשֶׁת. וְאֵיזוֹ הִיא קְטַנָּה יוֹדַעַת לִשְׁמוֹר אֶת גִּיטָּהּ? כָּל שֶׁמְּשַׁמֶּרֶת גִּיטָּהּ וְדָבָר אַחֵר. מַאי? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הָכִי קָאָמַר: כָּל שֶׁמְּשַׁמֶּרֶת דָּבָר אַחֵר מֵחֲמַת גִּיטָּהּ. מַתְנִי' הָנֵי בָּנַי בַּר מָנוֹחַ מִשְׁמֵיהּ דְּרַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אֵיקָא: כָּל שֶׁמַּכָּרַת בֵּין גִּיטָּהּ לְבֵרַי אַחֵר. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַבִּי אַסִי: צְרוֹר וְזוֹרְקוֹ, אֱגוֹז וְנוֹטְלוֹ - זוֹכֶה לְעַצְמוֹ וְאֵין זוֹכֶה לַאֲחֵרִים. חֵפֶץ וּמַחֲזִירוֹ לְאַחַר שָׁעָה - זוֹכֶה בֵּין לְעַצְמוֹ וּבֵין לַאֲחֵרִים; כִּי אֲמְרִיתָהּ קַמֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל, אָמַר לִי: דָּא וְדָא אַחַת הִיא. מַאי "דָּא וְדָא אַחַת הִיא"? אָמַר רַב חִסְדָּא: אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה - זוֹכֶה לְעַצְמוֹ וְאֵין זוֹכֶה לַאֲחֵרִים. מֵתִיב רַב חִנָּנְא וְרַדְנָא: בֵּיצַד מְשַׁתְּפִין בְּמָבוֹי? מְנִיחַ אֶת הַחֲבִית וְאוֹמֵר "הֲרֵי זוֹ לְכָל בְּנֵי הַמָּבוֹי", וּמְזַכֶּה לָהֶם עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים, וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים; הָאי שִׁפְחָה הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּאִתְיָא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, מַאי בָּעֵיָא גַּבֵּיהּ? אֶלָּא לָאו דְּלָא אַתְיָא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, וְקָתָנֵי: זוֹכֶה לַאֲחֵרִים! - שַׁאנֵי שִׁיתּוּפֵי מְבוֹאוֹת, דְּרַבָּנַן. אָמַר רַב חִסְדָּא: אִישְׁתִּיק וְוַרְדָּן. מַאי הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר? כָּל דְּתִקּוּן רַבָּנַן

משנה **היא ואביה** – או היא או אביה. היא — יש לה יד, דהא גדולה היא. ואביה נמי זכאי לקבלו, ומכל מקום יד דידה גדולה מיד אביה — דמשלחה וחוזרת. **גמרא** **אי דידה לאו בלום היא** – דלמגרי אוקמה רחמנא ברשותיה כל ימי נערות, אלא אם בן ניסת. **אינה מתגרשת** — דבתיב: "ושלחה מביתו" – מי שמשלחה ואינה חוזרת, יצתה זו שמשלחה וחוזרת. תכי דרשינן לה ביבמות בפרק "הרש שנשא" (קיג,א). הלכך, אפילו בקבלת אביה אינה מתגרשת. **כל** שמבחנת בין גיטה לדבר אחר – היינו בפעוטות. ופעוטות היינו כבר שית וכבר עשר, כל חד לפום חורפיה, דאמרינן לקמן: ובגנבת בקטנה מתגרשת. ואי שיעורא דרבי יהודה דאמר: חפץ ומחזירו לאחר שעה, קודם לשיעורא דפעוטות – היה סברת רבי יהודה אפכא לגמרי מדרב חסדא, דלרב יהודה זוכה לאחרים קודם שיהא מקחו מקח ומכרו מכר, ולרב חסדא הוה אפכא. דפעוטות מקחן מקח ומכרן מכר – ואינן זוכים לאחרים עד שיביאו שתי שערות לרב חסדא, מדפריך עליה משפחה שלא הביאה שתי שערות. אלא לאו דלא אתיא שתי שערות. ואם תאמר: מאי שנא שפחה מבנו ובתו הקטנים דאין מזכה על ידם? ואומר רבינו הם: דלרבי יוחנן, דאמר בפרק קמא דבבא מציעא (יב,ב) גבי מציאה: לא גדול גדול ממש [כר'], אלא, גדול הסמוך על שלחנו של אביו הוא קטן – הוא הדין כאן. אבל שפחה – בשכר טורחה אוכלת. ולשמואל דאמר התם קטן – קטן ממש, ומפרש טעמא התם: בשעה שהוא מוצאה מריצה אצל אביו – צריך לומר דמואבי טעמא לכל דבר ידו כיד אביו. ועל הנוי דחק לומר הנו דשפחה אוכלת בשכרה, דנראה דלא חשבינן יתום ידו כיד בעל הבית בשביל שהוא סמוך על שלחנו, אלא דוקא בבנו. דכל הסמוכין על שלחן בעל הבית – אין מציאתם שלו. ובתו, נראה דאפילו אין סמוכה על שלחן אביה מציאתה שלו, משום אינה, דלמא מסר לה למנוול ומוכה שחין, כדאיתא בפרק "נערה" (כתובות מז,א) דטעמא משום אינה שייך אפילו אינה סמוכה על שלחנו, ואף בנערה עד שתיבגר. ודריך ליזדר שלא לזכות ערוב על ידי בנו אפילו גדול אם סמוך על שולחנו, דקיימא לן כרבי יוחנן לגבי שמואל, דלאו גדול ממש. ואין לתמוה דהכא אמר שפחה שהיא קטנה זוכה בעירוב, ובפרק "מי שהוציאוהו" (עירובין מט,ב) אמרינן דלשמואל דאמר עירוב משום קנין קנין – לא, דהתם דאית ליה בית לקטן קאמר. **שאני** שתופי מבואות דרבנן – משמע דרב יהודה ורב חסדא פליגי אי זוכה לאחרים מדאורייתא או לא. ואף על גב דמציאת חרש שוטה וקטן לא הוי גזל אפילו לרבי יוסי אלא מדבריהם, הכא דדעת אחרת מקנה אותם – שאני. ואם תאמר: והא זכיה היא מטעם שליחות, ואין שליחות לקטן מ"אתם" גם אתם (קידושין מא,ב)! ויש לומר: דאין למעט קטן משליחות מקרא דתרומה, אלא במילתא דליתיה, דליתיה בתרומה דנפשיה, אבל בזכיה, כמו שזוכה לעצמו – זוכה נמי לאחרים. ואם תאמר: תקשי ליה לרב יהודה הא דאמרינן בריש "האיש מקדש" (קידושין מג,א): איש זוכה ואין קטן זוכה! ויש לומר: דהתם לא מיירי בדעת אחרת מקנה אותו, אלא לאשמועינן דפסח שלו אינו יכול להמנות אחרים עליו, דסלקא דעתין שיוכל להמנות, משום ד"שה לבית אבות" דאורייתא, ולזה לענין פסח כמו גדול. אי נמי: היא גופה קא משמע לן ד"שה לבית אבות" לאו דאורייתא, ואין לו כח לזכות בו, לא לאחרים ולא לעצמו.

כעין

מעריסין — לפדותו בלא חומש. שאדם מוסיף חומש כשפודה את מעשר שני שלו ואינו מוסיף חומש על של אחרים, אם קונהו מחבירו. **ופדו בהן מעשר שני** — ממנו, דהוו להו אחרים לגביה, והם כסומכים על שולחנו, ושלהם שלו — שהם חוזרים ונותנים לו. **אלא בזמן שחיובל נוהג** — דבענין בקבנה "ואיש אל משפחתו תשובו" (ויקרא כה), שלש מדות — חלוקות בזכיית קטן. וכבענין בקבנה — חשיב לה יודעת לשמור קידושיה, ומתקדשת בקידושי אמה או אחיה לדעתה, או בקבלת עצמה אם יתומה היא. **שצריכה למאן, ואינה יוצאה בלא מיאון.** דתנן ביבמות (קז,א): כל תינוקת שאינה יכולה לשמור קדושיה — אינה צריכה למאן, וזו יודעת לשמור היא. **תפעוסות** — תנן ב"הניזקין" (גיטין נט,א): דמקחן מקח במטלטלין, ופשיטא: כבר שית כבר תמני. **וכבענין בקבנה** — משמגיעה לימים הללו "משלחה ואינה חוזרת" קרינא בה, ומתגרשת בקבלת עצמה, אפילו קיבל בה אביה קידושין ומת, ואף על פי שקידושיה קידושין מן התורה. **הניעל לענין נדריה** — שנה אחת לפני נערותה נדרייה ובגדרקן, כדתנן במסכת נדה (מה,א): בת אחת עשרה שנה ויום אחד — נדריה בגדרקן, ואם ידעה לומר לשם מי נדרה, לשם מי הקדישה — נדרה נדר והקדישה הקדש. **תוצאת** — אם הביאה סימנין, ולא אמרינן שומא גינהו. אבל קודם הזמן הזה — קטנה היא ואין סימניה סימנין, ואינה חולצת, "ראיש" כתוב בפרשה, ומקשינן אשה לאיש. **למכור נכסי אביו** — קרקעות. **עד שיהא בן עשריים** — הוי קטן. **משנה אם רצה הבעל לחזור** — קודם שיגיע גט לידה. **פסול** — דאין רצונו שיעליזו עליו שם, וקפדיא היא. **הרי היא במקום פלוני** — אינו אלא כמראה מקום, שם תמצאנה. **וריבי אלעזר מכשיר** — טעמא מפרש בגמרא. **גמרא מאי שנא רישא דלא פליג רבי אלעזר** — גבי "תן גט זה לאשתי במקום פלוני" וקתני: פסול. **מדעתיה מגרש** — והדבר תלוי בו, אינא למימר קפידא היא, ודוקא קאמר ליה. אבל איהי דבעל כרחה מיגרשה — מנא ידעה דניחא ליה לבעל למיתביה התם? הלכך אינה אלא כמראה מקום. שם תמצאנו. **משנה הבא לי גיטי אוכלת בתרומה** — אם אשת כהן היא, עד שיגיע גט לידה. **לאותו מקום** — שכך אמרה לו: לא תהא שלוחתי לקבלה אלא שם. ובגמרא פריך: וגיטא היכי הוי דהאיל ויקיבלו במקום אחר, ואפילו בשיגיע שם? והא תנן לעיל פסול! **אוכר מיד** — משפירש מאצלה. רבי אלעזר לטעמיה, דמכשיר בשקיבלו במקום אחר דמראה מקום היא לו, ומשעת קבלה אינגשא לה. לפיכך משעה שפירש מלפניה — אסורה, שמא מצאו חוץ לעיר וקיבלו הימנו. **גמרא** וויתבינן **דמשכחת ליה בבבל** — כיון דהדר אמרה ליה הכי — מכלל דלא קפדה אי מקבל ליה ברוכתא אחרינא, והאי דקבעה ליה עיקר במתא מחסיא — הכי קאמרה: לא תהא שלוחי לקבלה להתגרש אני על ידך עד דמטית התם.

דהא

כעין דאורייתא תקון – והא דסגי בהגבהת טפח גבי חבית של שיתופי מבואות, אפילו לפירוש הקונטרס דלא קניא הגבהה בעלמא אלא בשלשה טפחים – חשיב ליה כעין דאורייתא, כיון דמגביה בר זכייה, ויש בה הגבהה קצת. **ופדו** בהן מעשר שני – ואם תאמר: ומאי מהני פדיית קטן? והא אין מעשה קטן כלום! ובתורת כהנים (פרשת בחוקותי) מעמעט קטן שאינו פודה מעשר שני. ותנן נמי (תרומות פרק ראשון משנה א): חמשה לא יתרומו, וקטן חד מניינהו. ולעיל ב"הניזקין" (נב,א) תניא: אפוטרופוס תורמין ומעשרין – משמע: אבל קטן לא, ומאי שנא פדיית מעשר מתרומה? ויש לומר: דאתיא כמאן דאמר במסכת תרומות (פרק ראשון משנה ג) דהגיעו לעונת נדרים, כשם שנדרן נדר – כך תרומתן תרומה, וכשם שחל שם תרומה על פירו ומשתרי טבל באכילה – הכי נמי מתחלל מעשר שני על ידו. ואם תאמר: היאך פודה לאחרים? הא אפילו למאן דאמר זוכה לאחרים – היינו כשדעת אחרת מקנה אותו לאחרים. ופדיית מעשר, נהי דחשבינן ליה כזוכה לאחרים, מכל מקום אין דעת אחרת מקנה אותו לאחרים על ידי זכיית קטן, והוי כמו מציאה, דלא זכי מדאוריתא! ויש לומר: כיון דמופלא הסמוך לאיש דאורייתא, ותרומתו תרומה והילולו הילול – אם לגבי ממון זוכה לאחרים מן הדאורייתא כשדעת אחרת מקנה אותו, אם כן לענין הילול מעשר יש לו להועיל אפילו בלא דעת אחרת. אבל לרב חסדא, דאינו זוכה לאחרים, אף על פי שלעצמו זוכה – גם בחילול מעשר לא יזכה לאחרים בחילול, אף על פי שלעצמו מחלל. **ואמה** העבריה בזמן הזה מי איכא – הכי נמי הוה מצי למיפרך: אי בזמן הזה – למה לו להעריס? והלא יכול לחלל שוה מנה על שוה פרוטה ושמשה, ולמאן דאמר ב"החזב" (בבא מציעא נג,ב) דבענין [אף] בחמשה שוה פרוטה – יחלל שוה מנה על חמש פרוטות. לעיל. **צרור** חוזרו וזכה לעצמו – ואם תאמר: והא דתנן ב"מי שמת" (בבא בתרא קנו,ב): זכין לקטן ואין זכין לגדול, הא קטן גופיה אמר הבא דזכי יש לומר: דדהתם בפחות מכאן. אי נמי בקנין חליפין, דאין מבחין.

וכנגדן בקטנה חולצת – פירש בקונטרס: שנה אחת לפני נערות, כגון בת אחת עשרה שנה ויום אחד אם הביאה סימנין – חולצת, ולא אמרינן שומא גינהו. דקשה: דרבא בפרק ארבעה פסיק בסוף פרק "ירצא דופן" (נדה מו,א): הלכתא תוך הזמן – כלפני הזמן! ומפרש רבינו שמואל: "כנגדן בקטנה" היינו לא הגיע לעונת נדרים קאמר, אלא בת שתים עשרה שנה ויום אחד. דהא הגעת נדרים של קטן – כנגדן באשה גדולה היא. ואין הלשון משמע כן. ואומר רבינו תם: דאליבא דרבי יוסי קאמר רבא הכא, דאמרינן בפרק "מצות חליצה" (יבמות קה,ב): מדברי רבי יוסי נלמד דקטנה חולצת בפעוטות, ואף אמר: עד שתגיע לעונת נדרים. ועוד מפרש, דהא דמסיק התם: והלכתא עד שתביא שתי שערות – כל זה מדברי רבא, כלומר: לרבי יוסי עד שתגיע לעונת נדרים, אבל הלכה – עד שתביא שתי שערות. והא דנקט רבא למילתיה דרבי יוסי – כדי לעשות כלל שלו, ולומר בבולן "כנגדן בקטנה", ועוד יש לומר: דהכא נרסינן "רבה", דהא מסיק ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים, ובפרק "מי שמת" (בבא בתרא קנה,א) אמר רבא אמר רב נחמן: מבן שמונה עשרה שנה. וליכא למימר דהתם משמיה דרב נחמן קאמר וליה לא סבירא ליה – דהא מסיק התם דמכללא איתמר, ומוכח מעובדא דאתא לקמיה דרבא דפחות מבן עשרים דומיה כגסי כו', דסבר רבא בן שמונה עשרה. **התקבל לי גיטי** אסורה לאבול בתרומה מיד – הוה לן למימר דאוקי אשה בחזקתה שלא נתגרשה, אלא דחזרה בעלמא היא שהחזירוה חכמים, משום דחזקה שליח עושה שליחותו. ואף על גב דאין ביד השליח לעשות – שמא לא יתן לו את הגט, כמו שאסור בכל הנשים שבעולם אף על גב דכל אחת היא לו בחזקת היתר, וגם אין ביד השליח לעשות שלידותו.

כְּעֵין דְּאוֹרַיְיתָא תַּקּוֹן. - וְאֵידָךְ? כִּי אֲמְרִינַן כָּל דְּתִקּוֹן רַבָּנַן כְּעֵין דְּאוֹרַיְיתָא תַּקּוֹן - בְּמִילְּתָא דְּאִית לָהּ עִיקָּר מִן הַתּוֹרָה, אֲבָל מִילְּתָא דְּלֵית לָהּ עִיקָּר מִן הַתּוֹרָה - לָא. מָתִיב רַב אַוְיָא: מַעֲרִימִין עַל מַעֲשַׂר שֵׁנִי; בֵּיצַד? אוֹמֵר אָדָם לִבְנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים, לְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים "הֵא לָכֶם מְעוֹת הַלָּלוּ וּפְדוּ בָהֶן מַעֲשַׂר שֵׁנִי זֶה", וְאוֹכְלוֹ בְּלֹא חוֹמֶשׁ; הָאי שִׁפְחָה הֵיכִי דָּמְיָא? אִי דְּאָתְיָא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, מַאי בָּעְיָא גַּבֵּיהּ? אֶלָּא לָאו דְּלָא אָתְיָא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת! הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן - בְּמַעֲשַׂר בְּזְמַן הַזֶּה, דְּרַבָּנַן. - וְאָמַר הָעִבְרִיָּה בְּזְמַן הַזֶּה מִי אִיכָּא? וְהָתַנְיָא: אֵין עֶבֶד עִבְרִי נוֹהֵג אֶלָּא בְּזְמַן שֶׁהַיּוֹבֵל נוֹהֵג! אֶלָּא בְּעָצִיץ שֶׁאֵינוֹ נָקוּב, דְּרַבָּנַן. אֲמַר רָבָא: שָׁלֹשׁ מִדּוֹת בָּקְטָן: צָרוֹר וְזוֹרְקוֹ, אֲגוֹז וְנוֹטְלוֹ - זוֹכֶה לְעַצְמוֹ וְאֵין זוֹכֶה לַאֲחֵרִים, וּ וְכִנְגָדָן בְּקַבְּנָה - מִתְקַדֶּשֶׁת לְמִיאוֹן; הֲפְעוֹטוֹת - מְקַחָן מְקַח וּמִמְכָּרָן מִמְכָּר בְּמַטְלְטְלִין, וְכִנְגָדָן בְּקַבְּנָה - מְחַגָּרֶשֶׁת בְּקִידּוּשֵׁי אָבִיהָ; הִגִּיעוּ לְעוֹנַת נְדָרִים - נִדְרֵיהֶן נְדָרִים וְהֶקְדֵּשָׁן הֶקְדֵּשׁ, וְכִנְגָדָן בְּקַבְּנָה - חוֹלְצַת; וְלִמְכּוֹר בְּנִכְסֵי אָבִיו - עַד שֶׁיֵּהֵא בֶּן עֶשְׂרִים. **משנה** קְטַנָּה שֶׁאָמְרָה "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִּי" - אֵינוֹ גֵּט עַד שֶׁיַּגִּיעַ גֵּט לְיָדָהּ, לְפִיכָךְ אִם רָצָה הַבַּעַל לַחֲזוֹר - יָחֲזוֹר, שֶׁאֵין קָטָן עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ; וְאִם אָמַר לוֹ אָבִיהָ "צֵא וְהִתְקַבֵּל לְבִתִּי גִּיטָּהּ", אִם רָצָה לַחֲזוֹר - לֹא יַחֲזוֹר. רָאוּמָר "תֵּן גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי", וְנָתַנוּ לָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר - פָּסוּל; "הֲרֵי הִיא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי", וְנָתַנוּ לָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר - כָּשֵׁר. רָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי", וְקִבְּלוּ לָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר - פָּסוּל, רַבִּי אֶלְעָזָר מְכַשֵּׁיר; "הֲבָא לִי גִּיטִּי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי", וְהֵבִיאוּ לָהּ מִמָּקוֹם אַחֵר - כָּשֵׁר. **גמרא** וְרַבִּי אֶלְעָזָר, מַאי שְׁנָא רִישָׁא דְּלָא פָּלֵיג, וְגַאי שְׁנָא סֵיפָא דְּפָלֵיג? - אִיהוּ דְּמַדְּעָתֵיהּ מְגָרֵשׁ - קָפֵיד, אִיהִי דְּבַעַל כָּרְחָהּ מִתְגָּרֶשֶׁת - מְרָאָה מָקוֹם הִיא לוֹ. **משנה** "הָבָא לִי גִּיטִּי" - אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה עַד שֶׁיַּגִּיעַ גֵּט לְיָדָהּ, "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִּי" - אֲפִלּוּ בְּאֶכְּוֹל בִּתְרוּמָה מֵיָד. "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי" - אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה עַד שֶׁיַּגִּיעַ גֵּט לְאוֹתוֹ מָקוֹם, רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹסֵר מִיָּד. **גמרא** וְגִיטָּא מֵיהָא הָוֵי? וְהָאֲמָרַתְּ רֵישָׁא: לָא הָוֵי גִּיטָּא! - לָא צְרִיכָא, דַּאֲמָרָה לֵיהּ: "הִתְקַבֵּל לִי גִּיטָּא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי". וְהָכִי קָאָמַר לֵיהּ: מִשְׁקָל כָּל הֵיכָא דְּמִשְׁכַּחַתְּ לֵיהּ שְׁקָלֵיהּ מִינַּיהּ,

גימא לא הוי עד דמטית למתא מחסיא – ואם תאמר: אם אינה רוצה שיהא גט עד מתא מחסיא – גם בשיגיע למתא מחסיא לא יהא גט, דהא אינו מקבלו שם מיד הבעל, והוי כמו "טלי גט מעל גבי קרקע"! ואי מיירי בשהבעל עושהו שליח להולכה עד מתא מחסיא, ושם הוי שליח לקבלה – והא לא חזרה שליחות אצל הבעל! ויש לומר: דמיירי דאמר ליה: הוי שליח להולכה עד דמטית התם, וכי מטית התם שוי שליח להולכה, וקבליה, ועד מתא מחסיא הוי הכל שליח לקבלה, והוי כאומר לאשה "הרי זה גיטך ולא תתגרשי בו עד לאחר שלשים יום". רבינו יצחק בן רבי מאיר.

הא והא רבנן – פירש בקונטרסו: דלרבנן נמי לא הוי קפידא אלא גבי אישה, משום דהתם ניחא ליה דתיתזל, ולא בדוכתא אחרינא. אבל גבי עירוב בשלו – לא אייכפת ליה. והא דקתני אינו עירוב – בשל חבירו, כגון דיחיד ליה חבריה שהותא לערב בתמרים דידיה, דהכא ודאי קפידא הויא, דבגרוגרות חברייה לית ליה רשותא, ושקוד: דלא משמע כלל דפליג רב יוסף אסוגיא דלעיל, דסבר דלרבנן הוי קפידא בעירובי שלו כמו באשה, ולא בא רב יוסף לחדש אלא בשל חבירו. ועוד: דאם כן הוה ליה למימר: הא והא כבולי קפידא, כמו בבעל דמודה רבי אלעזר דהוי קפידא! ולכך נראה לפרש: דשלו הוי קפידא, אבל בשל חבירו, דהוי בשל שליח – בכל מה שירצה השליח יערב לו, כיון דמערב לו בפירותיו. ואם תאמר: השתא משמע דלרבנן בשל הוי קפידא גם לרב יוסף, כדפירשנו. וכן בפרק ("הנזהר") [ר"ש השלישי] (מעילה כא,א): "חבא לי מן החלון והביא לו מן הדולסקנא – שליח מעל, משום דלא עשה שליח שליחותו, דקפידא הוי. תימה: דבסוף "המפקיד" (בבא מציעא מב,ב) גבי בשותא משמע דלא הוי קפידא, משום דלא אמר לו מהאי רמי ומהאי לא רמי! ואין נראה לומר דאתיא לרבי אלעזר דהכא דהדלבתא כוותיה. דקאי רבן שמעון בן גמליאל בשיטתיה בפרק "גט פשוט" (בבא בתרא קסה,א), מדלא מייתי לה התם ב"המפקיד". ונראה דהכא ודאי שהזכיר תמרים וגרוגרות, והזכיר חלון ודולסקמא – לא היה מזכיר אם לא שהיה מקפיד. אבל ב"המפקיד", דאתני לסרסיה היכן כשות שלו מונח, והוו התם תרי כריא דכשותא, וגם אין רגילין להקפיד ביון שהבל מין אחד – הא לא הוי ליה לאסוקי אדעתיה שיהא לאחרים כשות בביתו של זה.

מא' שלו ושל חבירו אינו עירוב – לא בעי לשנויי: הא דתניא עירובו עירוב – בסמוכין זה לזה, והא דתניא אין עירובו עירוב – במרוחקין זה מזה. דאם כן – אפילו שובך ושובך נמי, ועוד, דניחא ליה לשנויי הבל בחד גונא.

דמי

גִּימָּא לָא הָוֵי עַד דְּמָטֵית לְמָתָא מְחַסְיָא. "וְרַבִּי אֶלְעָזָר אוֹסֵר מִיָּד". פְּשִׁיטָא, דְּהָא מַרְאָה מָקוֹם הִיא לוֹ! - לָא צְרִיכָא, דְּאָמְרָה לֵיהּ "יוֹל לְמִזְרָח דְּאִיתֵיהּ בְּמַזְרָח", וְקָא אָזֵל לַמַּעֲרָב, מַהוּ דְּתֵימָא כֵּיוָן דְּמָטָא לַיְתֵיהּ, קָא מַשְׁמַע לָן, דְּלָא בְּהֵדֵי דְּקָאֲזֵל מֵינָם נָאִים בֵּיהּ וְיִחֵב לֵיהּ גִּיטָּא. "הָאוֹמֵר לְשָׁלּוּחוֹ "עָרֵב לִי בְּתָמָרִים" וְעֵירֵב לוֹ בְּגַרְגְּרוֹת "בְּגַרְגְּרוֹת" - וְעֵירֵב לוֹ בְּתָמָרִים, תֵּנֵי חֲדָא: עֵירוּב עֵירוּב, וְתַנֵּיא אִידָךְ: אֵין עֵירוּבוֹ עֵירוּב! אֲמַר רַבָּה, לָא קַשְׁיָא: הָא רַבָּנָן, הָא רַבִּי אֶלְעָזָר; הָא רַבָּנָן, דְּאָמְרִי: קִפְּדָא; הָא רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר: מַרְאָה מָקוֹם הִיא לוֹ. וְרַב יוֹסֵף אֲמַר: הָא וְהָא רַבָּנָן, כָּאן בְּשֶׁלּוֹ, כָּאן בְּשֶׁל חֲבִירוֹ. אֲמַר לֵיהּ אַבַּיֵי, וְאֶלָּא הָא דְּתַנְיָא: הָאוֹמֵר לְשָׁלּוּחוֹ "עָרֵב לִי בְּמִגְדָּל" וְעֵירֵב לוֹ בְּשׁוּבָךְ "בְּשׁוּבָךְ" - וְעֵירֵב לוֹ בְּמִגְדָּל, דְּתַנְיָא חֲדָא: עֵירוּבוֹ עֵירוּב, וְתַנְיָא אִידָךְ: אֵין עֵירוּבוֹ עֵירוּב, הָתָם מַאי שְׁנָא? וְשֶׁל חֲבִירוֹ אִיכָּא? הָתָם נַמִּי אִיכָּא פֵּירֵי דְּמִגְדָּל וּפֵירֵי דְּשׁוּבָךְ. **מתני'** הָאוֹמֵר "כִּתְבוּ גֵּט וְתֵנוּ לְאִשְׁתִּי", "גְּרְשׁוּהָ", "כִּתְבוּ אִגֶּרֶת וְתֵנוּ לָהּ" - הֲרֵי א�לּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ; "פַּטְּרוּהָ", "פָּרְנְסוּהָ" "עֲשׂוּ לָהּ פַּנְיוֹמִים", "עֲשׂוּ לָהּ כָּרְאוּי" - לֹא אָמַר כְּלוּם. **גמ'** תְּנוּ רַבָּנָן: "שַׁלְּחוּהָ", "שִׁבְקוּהָ", "תַּרְכוּהָ" - הֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ; "פַּטְּרוּהָ", "פָּרְנְסוּהָ", "עֲשׂוּ לָהּ פַּנְיוֹמִים", "עֲשׂוּ לָהּ כָּרְאוּי" - לֹא אָמַר כְּלוּם. תַּנְיָא, רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: "פַּטְּרוּהָ" - דִּבְרֵיהֶן קַיָּמִין, "פִּיטְרוּהָ" - לֹא אָמַר כְּלוּם. אָמַר רַבָּא: רַבִּי נָתָן דִּבְבַלְאָה הוּא, וְדַיֵּיק בֵּין "פִּיטְרוּהָ" לְ"פַּטְּרוּהָ", תַּנָּא דִּידָן דִּבְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא, לָא דַּיֵּיק. אֲבָיֵי אָמַר לְהוּ: "הוֹצִיאוּהָ", מַהוּ? "עֲזָבוּהָ", מַהוּ? "הַתִּירוּהָ", מַהוּ? "הַנִּיחוּהָ", מַהוּ? "הוֹעִילוּ לָהּ", מַהוּ? "עֲשׂוּ לָהּ פַּדְּחָה", מַהוּ? פְּשׁוֹט מֵיהָא חֲדָא, דְּתַנְיָא: "עֲשׂוּ לָהּ פַּדְּחָה", "עֲשׂוּ לָהּ פַּנְיוֹמִים", "עֲשׂוּ לָהּ כָּרְאוּי" - לֹא אָמַר כְּלוּם. **משנה** הָאוֹמֵר "כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי" - הֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. חָזְרוּ לוֹמַר: אַף הַמְפָרֵשׁ, וְהַיּוֹצֵא בְּשֵׁיָרָא; רַבִּי שִׁמְעוֹן שִׁזְּרִי אוֹמֵר: אַף הַמְסוּכָּן. **גמ'** גְּנֵיבָא יוֹצֵא בְּקוֹלֹר חָוֹר, כִּי הֲוָה קָא נָפֵיק, אֲמַר: הָבוּ אַרְבַּע מֵאָה זוּזֵי לְרַבִּי אֲבִינָא, מַהֲמָרָא דְּנָהַר פַּנְיָא. אֲמַר רַבִּי זֵירָא: אֲדַהַהּ מְרֵאָה מָקוֹם הִיא לוֹ — דְּאָמַר רַבִּי אֲלִעְזָר לְעֵיל: אִשָּׁה, כֵּיוָן דְּלָאו בְּדִידָהּ תְּלִיא קְבִיעוּת מְקוֹמָהּ — לֹא הוֹיָא קְפִידָא אֶלָּא כְּמַרְאֵה מָקוֹם. **לֹא צְרִיכָא** — דְּאִיצְטְרִיךְ לְמֵימַר אוֹסֵר מִיָּד, אֶלָּא אֲהֵיתְיהּ לְבַעֵל בְּמוּדָּח, וְהָאִי שְׁלִיחַ אָזֵיל לְמַעְרָב. **מַהוּ דְּתֵימָא** — לֹא תִּסְתַּר מִיָּד, דְּהָא לְמַעְרָב לַיְתֵיהּ לְבַעֵל דְּנִיחוּתָא דִּלְמָא מִשְׁכַּח לֵיהּ בְּאוֹרְחֵיהּ בְּצִאתוֹ מִן הָעִיר. **מִינָּם נָיִם בֵּיהּ** — פּוּגָא בּוּ. **עַרֵב לִי בְּתָמָרִים** — לְסוֹף אַלְפַּיִם שֶׁל תְּחוּם. **הָא רַבָּנָן** — דְּאָמְרִי לְעֵיל גַּבֵּי פְּסִידָא וְלֹא אַיְיכְפַּת לֵיהּ. **הָא וְהָא רַבָּנָן** — וְאֵינוֹ נָמֵי לֹא אָמַר קְפִידָא אֶלָּא גַּבֵּי אִשָּׁה, דְּהָתָם נִיחָא לֵיהּ דְּתִיתְזֵל, וְלֹאו בְּדוֹכְתָּא אַחֲרִינָא. וְהָכָא מִתְנַיְיתִינָא: כֵּאן בְּשֶׁלּוֹ — עֵירוּבוֹ עֵירוּב, דְּלֹא אַיְיכְפַּת לֵיהּ. וְהָאִי דְּקָתָנֵי אֵינוֹ עֵירוּב — כְּגוֹן דְּיָחִיד לֵיהּ חֲבֵרֵיהּ רְשׁוּת לְעֵירוּבֵי מִתְּמָרִים דִּידֵיהּ, וְאָמַר לוֹ הָאִיךְ לִשְׁלוּחֵהּ: עָרֵב לִי בְּתָמָרִים דְּפָלְנֵי, דְּהָכָא וּדְאִי קָפִיד דְּהָא הוֹא, דִּבְגַרְגְּרוֹת חֲבֵרֵיהּ לֵית לֵיהּ רְשׁוּתָא. **בְּמִגְדָּל** — קָא סְלְקָא דַּעְתָּךְ: הַנַּח לִי עֵירוּבֵי בְּמִגְדָּל שֶׁכֵּן אַלְפַּיִם. **מַאי שְׁלוּ וּמַאי שֶׁל חֲבִירוֹ אִיכָּא** — דְּמַקְפִּיד? מִי מַקְפִּיד הָהוּא חֲבֵרֵיהּ אִי מְנָח לֵיהּ בְּהָאי אוֹ בְּהָאי?! **פֵּירֵי דְּמִגְדָּל** — בְּמִגְדָּל דְּקָתָנֵי לָאו לְאַתּוֹחֵיהּ הוֹא, אֶלָּא: עָרֵב לִי מִפֵּירוֹת פְּלוּנִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּמִגְדָּל.

משנה כָּתְבוּ גֵּט וְתֵנוּ לְאִשְׁתִּי – לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם הוֹא, כְּבַר הַחֲזִיקוּ בּוֹ לְקָרוֹת לִסְפַר כְּרִיתוּת אִשָּׁה "גֵּט". **גִּרְשׁוּהָ** – נִמְי כְּבַר נִהֲגוּ לִקְרוֹת גֵּרוּשִׁין. **כָּתְבוּ אִגֶּרֶת וְתֵנוּ לָהּ** – גַּם זֶה לְשׁוֹן הַגֵּט, שֶׁכּוֹתְבִין בּוֹ "דַּרְ דִּידוֹתְ לִיכִּי מִינָאכִּי סֵפֶר תֵּרוּכִּין וְאִגֶּרֶת שִׁבּוּקִין". **פִּטְרוּהָ לֹא אָמַר כְּלוּם** – דְּדִלְמָא לְשׁוֹן פִּטּוּר וְחִזּוּבָה, לְהִקּל מֵעֲלִיָּה חֹבוֹת שֶׁהִיא־כָּבָד. **פַּרְנְסוּהָ** – כָּל לְשׁוֹן פַּרְנָסָה לְשׁוֹן עֲשִׁיַּית צְרִכֶיהָ הוּא, קוֹנְדֵי"ר בְּלַע"ז, כְּמוֹ לְפַרְנֵסָהּ שַׁמַּיִן בְּאַב (כְּתוּבוֹת סח,א), וְכֵמוֹ מְצִיאַיִן לְפַרְנְסָהּ וְאֵין מוֹצִיאַיִן לְמְזוֹנוֹת (שָׁם סט,א). הִלְכָךְ לֹא יָדְעִינַן אִי צוֹרְכִי בֵּי הוֹא, שֶׁלֹּא תְּהֵא זְקוּקָה לְיִבּוּם, אוֹ צוֹרְכִי מִלְבּוּשׁ וְכִסּוּת הוֹא. **כִּנְיוֹמִים** – כְּחוֹתָם. לֹא יָדְעִינַן אִי חֹתֶם גַּט, אִי חֹתֶם מָזוֹן וְכִסּוּת, וְכֵן בְּרֵאשִׁי. **גמ'** שִׁלְּחוּהָ – לְשׁוֹן "וְשִׁלַּחְתָּהּ מִבֵּיתֶךָ" (דְּבָרִים כד) נִקּוּט הָאֵי גַּבְרָא. "שִׁבְקוּהָ" – לְשׁוֹן אַגֶּרֶת שִׁבּוּקִין. **תַּרְכוּהָ** – לְשׁוֹן "תִּרְוִיכָא" = גִּירוּשִׁין. **רַבִּי נָתָן אוֹמֵר פִּטְרוּהָ דִּבְרֵי קַיָּמִין** – כֵּן שְׁמַעְתִּי. וְלִי נִרְאֶה הַפֵּרוּשׁ: "פִּטְרוּהָ" שֶׁעַל כָּרְחָהּ בִּלְשׁוֹן עוֹזְאֶה הוּא, כְּמוֹ שֶׁלְּחוּהָ וּכְמוֹ דִּבְרוּ שִׁבְרוּהָ – הוּא לְשׁוֹן גֵּט פִּטּוּרִין, שֶׁהוּא דָּגֵשׁ. "פִּטְרוּהָ" שֶׁבִּלְשׁוֹן עֲזוּאָה – הוּא רָפֵי, כְּמוֹ "אָמְרוּ" "שֶׁלְּחוּ מִכֶּם" (בְּרֵאשִׁית מג) "שִׁמְעוּ מִלְּכִים" (שׁוֹפְטִים ה) אַף פִּטְרוּהָ הוּא לְשׁוֹן פִּטּוּר וְחִזּוּבָה, דְּאִי לְשׁוֹן פִּטּוּרִין — הֲיָה לוֹ לְהַדְגִּישׁ פִּטְרוּהָ. **רַבִּי נָתָן דִּבְבַלְאָה הוּא** — שֶׁבָּא מִבָּבֶל דְּאַמּוֹרָאֵי בְּבָבֶא בַּתְרָא (קלא,א): "הַתְּעוּתֵי פְּנֵי בִּנְתָן הַבַּבְלִי". **דַּיֵּיק בֵּין פִּיטְרוּהָ לְפִטְרוּהָ** – שֶׁמִּסְפְּרִין פְּעָמִים בִּלְשׁוֹן אֲרַמִּי וּפְעָמִים בִּלְשׁוֹן עִבְרִי, הִלְכָךְ כִּי אָמַר "פִּטְרוּהָ" – לְשׁוֹן גֵּט פִּטּוּרִין הוּא, שֶׁהִדְגִּישׁ וְסִיפֵּר בִּלְשׁוֹן אֲרַמִּי, וְכִי אָמַר "פִּיטְרוּהָ" – סִיפֵּר בִּלְשׁוֹן עִבְרִי, וְאֵמַר לְשׁוֹן פִּטּוּר וְחִזּוּבָה. **תַּנָּא דִּידָן דִּבְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא** – וְכֹל סִיפּוּרֵי לְשׁוֹן עִבְרִי – לֹא דַּיֵּיק בֵּין "פִּטְרוּהָ" וּבֵין "פִּיטְרוּהָ", וְלֹאו לְגֵט פִּיטּוּרִין אִיכְּפַת לֵיהּ. דִּפְיטּוּרֵי לְשׁוֹן אֲרַמִּי הוּא, וְתַרְגּוּם שֶׁל שִׁילּוּחִין. **הוֹצִיאוּהָ מַהוּ** – מִי אָמְרִינַן לִשְׁנָא דְּקָרָא נִקּוּט: "וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ" (דְּבָרִים כד), אוֹ דִּילְמָא לָאו לִשְׁנָא דְּקָרָא הוּא, דִּלְאַ כְּתִיב "וְהוֹצִיאָהּ מִבֵּיתוֹ" אֶלָּא "וְיָצְאָה" הִיא מֵעֲצְמָהּ. **עֲזָבוּהָ מַהוּ** – לְשׁוֹן "אַגֶּרֶת שִׁבּוּקִין" הוּא, אוֹ דִּלְמָא כֵּיוָן דְּלָאו לִשְׁנָא דְּגִיטָא הוּא. **הַתִּירוּהָ מַהוּ** – לְשׁוֹן מוּתָּרוֹת לְכָל אָדָם הוּא, אוֹ לְשׁוֹן הַתָּרַת נְדָרִים, אוֹ הַתָּרַת חֲגוֹרָה? **פָּשׁוּט מֵיהָא** – מִתְּנִיתָא חֲדָא מִדְּנֵי בְּעֵינַן: עֲשׂוּ לָהּ כְּדַת – לֹא אָמַר כְּלוּם. **מִשְׁנָה הוֹיְצָה** בְּקוֹלֹר – לְיַהֲדֵּר לְמַלְכוּת. **וְאִמַּר כָּתְבוּ** – אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא אָמַר תְּנוּ. **כָּתְבוּ וְיִתְּנוּ** – דְּאֵגֶב פְּחִדֵּיהּ טָרִיד וְלֹא פָּרִישׁ. **הִסְפִּרְשׁ** – לֵימָא. **וְהוֹצִיא בְּשֵׁיָרֵיהּ** – לְמִדְּרָשׁוֹת. **הַמְסוּכָּן** – חוֹלֶה. **גמ' מַתְנִיתָא** – מִן הַיְּשִׁיבָה.

דרא רבי אבינא לסילתיה — יטען רבי אבינא סלו על כתיפו למזוונותיו להדרכת הדרך, וילך לו אצל רב הונא רבו, כי על פיו ושמועותיו זוכה במתנה בלא קנין. **דאמר רב הונא** — בפרק "מי שאחזו" (גיטין עב,א). **ניטו** — דשביב מרע. **במתנתו כו'** — ומינה ילפינן אנן נמי, דמה ניטו אף על גב דלא פריש "תנו" — נותנין, כדתנן במתניתין ביציבא בקולר ובמסובין — אף מתנתו כו'. **לאחר מיתה מי איכא** — לאחר שמת מי מגרשה? ובשעת מיתה הוזקקה ליבם, ולהא מילתא היכי נדמינהו. **אלא** **רבי אבא** — לאו הכי אתקיף, אלא הא קשיא ליה אדרבי זירא דאמר: קנה רבי אבינא להא מתנה דגניבא. **במקצת** — ששייר לעצמו, שלא נתן כל נכסיו. ובעי קנין, דהכי קיימא לן בבבא בתרא בפרק "מי שמת" (קנא,א), דבין ששייר לגרמיה מידי — אינו במצוה מחמת מיתה. הואיל וחס על פרנסת עצמו, והרי היא כמתנת בריא. **ופרבינן מכלל דרב הונא סבר דלא בעי קנין. דמצוה מחמת מיתה הוא** — שהיה יודע שהיורצה בקולר אינו חוזר. **הכי קשיא ליה** — היכי נקני. **חברא לא אמר** — "הבו ליה לחמרא בארבע מאה זוזי". **דמי חברא לא קאמר** — "הבו ליה ארבע מאה זוזי מדמי חמרא" דנימא לזבוני חמרא ומיתב ליה. **מחברא קאמר** — זוזי מחמרא קאמר דניחבו ליה? **וכי קשיא ליה** — **ליישיה את בתו** — לכך לא פירש לו זה ולא זה — כדי ליישפו את כחו, שיהא לו כל היין שלו אחריות. שאם אמר: תנו לו יין, אם החמיץ מן היין מאה חביות — היו היורשין אומרים לו: שלך החמיץ. ואי אמר דמי חמרא, ומכרו ממנו קצת, ואבדו המעות — אומרים לו: אבדו מעותיך. הלכך אמר "מחמרא", דמשמע יין ודמיו, שהכל אחריות לו. **משנה** כל השומע קולו — ופירש שמו ושם עירו. **גמרא** אידמי **אידמו** — פעמים שעושין עצמם בדמות אדם. **בבואה** — צל. **צרה היא** — שמתכוונת היא לקלקלה שתנשא בגט זה, ותאסר על בעלה. **בשעת הסכנה** — בגון זה שמסוכן למות, ואם לא עכשיו אימתי. **שאין מכירין** — אם זהו שפירש שמו. **משנה** רצה לשחק בה — הואיל ולא אמר "תנו". **אם מעצמו נפל הרי זה גט** — דרעתו מתחילה היתה לכך, וסופו הוכיח, והוה ליה כמפרש ומסוכן. **גמרא** מעשה לפתוי — רישא תנא: לא אמר כלום, ואחר כך נתן חילוק בין מעצמו נפל ובין דחתו הרוחז'ו מי משוי אינש **ברא** שליח במקום **אבא** — דלא מקפיד בהי מינייהו, ומעיקרא לאהאי ברא נמי שוויה שליח, ועכשיו שמת האב — יתנו לה הבן הזה וחבירו. שהרי הלך הבעל למדינת הים. **משנה** אמר לשנים תנו גט לאשתי — אף על גב דלא אמר "כתבו ותנו" — הרי אלו יחתמו בעצמן, ולא יאמרו לעדים אחרים לחתום. דלאו בית דין מינהו לצוות על אחרים, אלא עדים שווינהו. ובגמרא מפרש על כתב הגט אם יכולין לצוות לסופר אחר לכתוב, או הם עצמם צריכין לכותבו.

או

דמי חמרא לא קאמר – ואם תאמר: כי אמר נמי "דמי חמרא" – היו דבר שלא בא לעולם, כדאמרינן בפרק "האומר משקלי" (ערכין כ,ב) גבי "דמי שור זה עלי עולה", ומוקי לה באומר: לכשיגואל דמיו – יקדשו, ופריך: והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם! ויש לומר: דהתם משום דאמר "לכשיגואל", אבל אמר "דמי שור זה עלי עולה" – משמע התם דלא חשיב זה דבר שלא בא לעולם, אלא היה כמו דקל לפירותיו, דבעי למימר "יקדש השור לדמיו". והכי נמי, כי אמר "דמי חמרא" – בעי למימר שיהא היין קנוי לו לדמיו. אי נמי, כאן היה דמי יין שכבר נמכר יין שלא נמכר, והכי קאמר: דמי חמרא שכבר נמכר – לא קאמר, וגם חמרא העומד למכור לא קאמר.

כדי ליפות כחו – פירש בקונטרס: שיהא כל היין שלו באדריות: שאם אמר תנו לו יין, אם החמיצה חבית אחת מן היין – היו יורשין אומרים לו: שלך החמיץ. ונראה שלא רצה לומר שיהא כל הדפוד שלו, דמן הדין אין לו לדפסיד אלא לפי החשבון, והשתא דכולו אחריות – אינו מפסיד כלל. ואם תאמר: ורב הונא, מה הרגיל להשמיענו בין דאמר "תנו" ואף על גב דלא קנו מיניה? הא פשיטא דמתנת שכיב מרע בכולה, או מצוה מחמת מיתה דלא בעינן קנין! ואומר רבינו יצחק בן מאיר: דאיצטריך ליה לאשמועינן, דאפילו יצא בקולר כמו עובדא דגניבא, דמייתי עלה – יש לו דין שכיב מרע, דכל היכא דמועיל "כתבו כמו "תנו" – יש לו דין זה.

כל השומע קולו כו' – אף על פי דאמרינן בפרק "אין בין המודר" (נדרים לה,ב), גבי מודר הנאה מחבירו דתורם לו תרומתו לדעתו, ודייק בגמרא: לדעתו דמנאך אי לימא לדעתא דידיה – מאן שווייה שליח? אלא דבעל הברי – הא קא מהני ליה, דעבד שליחותיה! ומוקי לה באומר "כל הרוצה לתרום יבא ויתרום", לאו משום דסבר אמר הכי לאו שליחותיה עביד, דבתרומה בעינן שליחות. אלא לענין מודר הנאה דוקא לא חשיב שליחות, שיחשב בכך במהנה ליה, כיון שלא צוה לו לעצמו. או שמא יש לחלק: דחבא לא קאמר "כל הרוצה לכתוב" אלא "כל השומע", דייקר יחויה למי ששומע קולו.

וליחוש שמא שד הוא – דוקא בבור, או אותו שעומד על ראש הדר וראהו, בפרק בתרא דיבמות (קכב,א), ואסור לאדם שיתן שלום לחבירו בשדה דבמגילה (ג,א), כעין עובדא דיהושע שראה אותו וחרבו שלופה בידו – כל כי האי גוונא דיישינן שמא שד הוא, אבל בעיר – מותר ליתן שלום לחבירו ומבירו בלילה, או לעדים לומר בלילה "כתבו גט לאשתי" ולא חיישינן, וכן משמע בירושלמי דפיקיחן, דמיחתי עלה" ומשיאין על פי בת קול, ומפרש: הוא דחזו בבואה, ומפרש: הוא דתימא – בשדות, אבל בעיר – אף על פי שלא ראה בבואה של אדם. ופריך מהדהיא דהיה מושלך בבור כו' – ומשני: מצויין הן בבורות כדרך שמצויין בשדות.

אמר לשנים כתבו ותנו גט כו' ואמרו לסופר וכתב וחתמו הן מהו – הוה מצי למיבעי באומר לשנים "תנו" בלא כתבו, ד"תנו" לשנים בלא כתבו, כ"כתבו ותנו" דמי. ושמא נקט "כתבו ותנו" לרבותא.

והאמר

1 דְּרָא רַבִּי אֲבִינָא לְסִילְתֵּיהּ וַאֲזַל לְגַבֵּי דְּרַב הוּנָּא רַבֵּיהּ,
2 דַּאֲמַר רַב הוּנָּא: גִּיטּוֹ בְּמַתָּנָתוֹ, מָה מַּתָּנָתוֹ אִם עָמַד
3 חוֹזֵר - אַף גִּיטּוֹ אִם עָמַד חוֹזֵר; וּמָה גִּיטּוֹ אַף עַל
4 גַּב דְּלָא פָּרֵישׁ, כֵּיוָן דַּאֲמַר "כִּתְבוּ" - אַף עַל גַּב דְּלָא
5 אֲמַר "תְּנוּ", אַף מַּתָּנָתוֹ כֵּיוָן דַּאֲמַר "תְּנוּ" - אַף עַל
6 גַּב דְּלָא קָנוּ מִינֵּיהּ. מַתְקִיף לָהּ רַבִּי אַבָּא: אִי מָה
7 מַּתָּנָה יָשְׁנָה לְאַחַר מִיתָה, אַף גֵּט יָשָׁנוּ לְאַחַר מִיתָה!
8 - הָכִי הָשְׁתָּא?! בְּשִׁלְמָא מַּתָּנָה אִיתָּהּ לְאַחַר מִיתָה,
9 אֶלָּא גֵּט לְאַחַר מִיתָה מִי אִיכָּא? אֶלָּא, רַבִּי אַבָּא
10 הָכִי קָא קַשְׁיָא לֵיהּ: מַתָּנַת שָׁכִיב מְרַע בִּמְקַצָּת הִיא,
11 וּמַתָּנַת שָׁכִיב מְרַע בִּמְקַצָּת בָּעְיָא קִנְיָן; - מִכְּלָל דְּרַב
12 הוּנָּא סָבַר: לָא בָּעְיָא קִנְיָן? וְהָא קַיְימָא לָן דְּבָעְיָא
13 קִנְיָן! - שָׁאנֵי הָכָא, דְּמִצְוָה מֵהֲמַת מִיתָה הוּא. -
14 מִכְּלָל דְּרַבִּי אַבָּא סָבַר: מִצְוָה מֵהֲמַת מִיתָה בָּעְיָא
15 קִנְיָן? וְהָא קַיְימָא לָן דְּלָא בָּעְיָא קִנְיָן! אֶלָּא, רַבִּי אַבָּא
16 הָכִי קָא קַשְׁיָא לֵיהּ: "חַמְרָא" לָא קָאָמַר, "דְּמֵי חַמְרָא"
17 לָא קָאָמַר, "מַחַמְרָא" קָאָמַר! - וְאִידָךְ? "מַחַמְרָא" -
18 כְּדֵי לְיַיפּוֹת אֶת כֹּחוֹ. שֶׁלְּחוֹ מֵהֶם: "מֵחַמְרָא", כְּדֵי
19 לְיַיפּוֹת אֶת כֹּחוֹ. **מִשְׁנָה** מִי שֶׁהָיָה מוֹשִׁלְךְ לַבּוֹר,
20 וְאָמַר: כָּל הַשּׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלִי יִכְתּוֹב גֵּט לְאִשְׁתִּי -
21 הֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. **גְּמָרָא** וְלִיחוֹש שֶׁמָּא שֵׁד
22 הוּא! אָמַר רַב יְהוּדָה: בְּשֶׁרָאוּ לוֹ דְּמוּת אָדָם. -
23 אִינְהוּ נַמִי אִידְּמוֹיֵי אִידְּמוּ! - דְּחָזוּ לֵיהּ בְּבוּאָה. -
24 אִינְהוּ נַמִי אִית לְהוּ בְּבוּאָה! - דְּחָזוּ לֵיהּ בְּבוּאָה
25 דְּבָבוּאָה. - וְדִלְמָא אִינְהוּ נַמִי אִית לְהוּ! - אָמַר רַבִּי
26 חֲנִינָא, לִימְּדַנִי יוֹנָתָן בְּנִי: בְּבוּאָה אִית לְהוּ, בְּבוּאָה
27 דְּבְבוּאָה לֵית לְהוּ. - וְדִלְמָא צָרָה הִיא! - תְּנָא דְּבֵי
28 רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: בְּשָׁעַת הַסַּכָּנָה, כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין אַף
29 עַל פִּי שֶׁאֵין מַכִּירִין. **מִשְׁנָה** הַבָּרִיא שֶׁאָמַר "כִּתְבוּ
30 גֵּט לְאִשְׁתִּי" - רָצָה לְשַׂחֵק בָּהּ. מַעֲשֶׂה בְּבָרִיא אֶחָד
31 שֶׁאָמַר "כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי", וְעָלָה לְרֹאשׁ הַגַּג וְנָפַל
32 וּמֵת; אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: אִם מֵעַצְמוֹ נָפַל
33 - הֲרֵי זֶה גֵּט, אִם הֲרוּחַ דְּחָתָהוּ - אֵינוֹ גֵּט. **גְּמָרָא**
34 מַעֲשֶׂה לְפִתּוֹר? - חַסּוּרֵי מִיחְסְרָא וְהָכִי קָתָנֵי: אִם
35 הוֹלִיכַ סוֹפוֹ עַל תְּחִילָּתוֹ - הֲרֵי זֶה גֵּט; וּמַעֲשֶׂה
36 נַמִי בְּבָרִיא שֶׁאָמַר "כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי", וְעָלָה לְרֹאשׁ
37 הַגַּג וְנָפַל וּמֵת, וְאָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: אִם
38 מֵעַצְמוֹ נָפַל - הֲרֵי זֶה גֵּט, אִם הֲרוּחַ דְּחָתָהוּ - אֵינוֹ
39 גֵּט. הַהוּא גַּבְרָא דְּעָל לְבֵי פִּגְשְׁתָּא, אַשְׁכַּח מִקְרֵי
40 יָנוֹקָא וּבְרֵיהּ דַּיְיתֵיב וְיָתֵיב אֵינִישׁ אַחֲרִינָא גַּבַּיְיהוּ, אֲמַר לְהוּ: בֵּי תְּרֵי מְנַיְיכוּ וְכִתְבוּ גִּיטָּא
41 לְדִבְיתְהוּ, לְסוֹף שָׁכִיב מַכְּרֵי יָנוֹקָא, מִי מְשַׁוֵּי אֵינָשׁ בְּרָא שְׁלִיחָא בְּמִקּוֹם אַבָּא אוֹ לָא?
42 רַב נַחְמָן אָמַר: לָא מְשַׁוֵּי אֵינָשׁ בְּרָא שְׁלִיחָא בְּמִקּוֹם אַבָּא, וְרַב פָּפָּי אָמַר: מְשַׁוֵּי אֵינָשׁ
43 בְּרָא שְׁלִיחָא בְּמִקּוֹם אַבָּא. אָמַר רָבָא, הֵילְכְתָא: מְשַׁוֵּי אֵינָשׁ בְּרָא שְׁלִיחָא בְּמִקּוֹם אַבָּא. **מִשְׁנָה** אָמַר לִשְׁנַיִם "תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי",

והאמר שמואל אמר רבי הלכה כרבי יוסי – והוא הדין דהוה מצי למיפרך מדשמואל דפרק "כל הגט" (גיטין כט,א), דאמר: מתנה הרי היא כגט, דמילי לא מיסתרן לשליח. אבל מסתניתין דאפילו רבי מאיר מודה באומר לשנים "תנו" או לשלשה אומר "כתבו ותנו" – לא מצי למיפרך, דהוה אמינא דטעמא משום בזיון דבעל, כדאמר אביי בפרק "כל הגט" (שם), והוה אמינא דבכתיבה ליכא בזיון, אלא בחתימה דאיכא פרסום טפי.

כתב יתן הוא או כתב הגט הוא – אף על גב דלא נפקא מינה מידי, דאידי ואידי מילי נינהו ולא ממסרן לשליח – הא מסיק דלשמואל אמר "אמרו" כשר, ואם בן חתם סופר ועד – פסול, דהא בהא תליא דאמרינן בסמוך. וכשאומר לשנים "כתבו ותנו" – הוי באילו אמר להם בפירוש שישתפו אחד עמהם לכתוב או לחתום, לכך בעי מה רוצה הבעל שיעשו הם. וללקמן דאמר: אי סבירא לן ד"כתבו" כתב יתן הוא – הא כתב הגט בו', הוא הדין דהוה מצי למימר אפכא: אי סבירא לן דכתב הגט הוא – כתב יתן כשר. **הא** כתב הגט כשר בו' – ואם תאמר: ומאי קשיא ליה מהא דמילי לא מיסתרן לשליח? הא לרבי מאיר אפילו מצאו באשפה כשרו! ויש לומר: דשמואל פוסק הלכה כרבי אלעזר, ולית ליה דרבי מאיר. ולפי זה רבי יוסי דמתניתין נמי כרבי אלעזר. אי נמי, נהי דמכשר רבי מאיר כשמצאו דבעל באשפה – היכא שצוה לכתוב מודה רבי מאיר שצריך לעשות צווי, ואפילו כתב יתן הוא הוי כאילו צוה להדיא שיאמר לסופר שיכתוב, ולא סגי הכא במאנו באשפה, אפילו לרבי מאיר.

חתם סופר שנינו – ואם תאמר: הא שמואל גופיה קאמר בפרק בתרא (גיטין פו,ב) דכתב סופר ועד שנינו, ואתיא מתניתין אפילו כרבי מאיר, דלא נפיק מינה שום חורבא, אם כן מאי פריך ליה הכא לשמואל? ויש לומר: דנהי דפליג בפירוש דמתניתין דכתב סופר ועד, במילתיה דרבי יוסי לא אשכחן דפליג אדרב חסדא ורבי ירמיה אי מודה רבי יוסי באומר "אמרו" אי לאו. ובפרק "מי שאחזו" (גיטין עב,א) דייקינן מברייתא לאפוקי ממאן דאמר מודה רבי יוסי באומר "אמרו".

מתניתין מי רבי יוסי היא דאמר מילי לא ממסרן לשליח – אפילו באומר לשלשה "תנו", הוא הדין באומר "אמרו", ולהכי לא נפקא מינה חורבא. אבל לרבי מאיר דאמר מילי מיסתרן לשליח, באומר לשלשה "תנו" – כל שכן באומר "אמרו" – דכשר, ולהכי לדידיה חתם סופר ועד – פסול, דלא ליתי לידי חורבא. ולמאי דמסיק נמי באומר "אמרו" כשר ולא תעשה, ולא שכיחא – מכל מקום לא מתוקמא מתניתין דמכשיר חתם סופר ועד כרבי מאיר, דדחיישינן לדידיה לתקלה אחריתי, דזימנין דאמר לשלשה "תנו" ונמלכו שלשתן לומר לסופר לכתוב ולפלוני ופלוני לחתום, ואולי תרתי מיניהו מדעת שלשתן, ואמרו לסופר וכתב, ומשום כיסופא דסופר מתחמי ליה בלא ידיעת שלישי. והא שכיחא, דכשאומר לשלשה "תנו" אומרים לאחרים שיכתבו ויתנו לכתחילה, כדתנן במתניתין, ולא חיישינן שמא תשכור עדים כי אמר לשלשה "תנו", דכיון דאומר "אמרו" כשר ולא תעשה – לא יחתום הסופר אם לא שידע בודאי ששעשן הבעל בית דין. ואם תאמר: ביון דלרבי מאיר חתם סופר ועד פסול, היכי תנן: אמר לשנים

אוֹ לִשְׁלֹשָׁה "כִּתְבוּ וְגֵט וְתְנוּ לְאִשְׁתִּי" - הֲרֵי אִלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. אָמַר לִשְׁלֹשָׁה "תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי" - הֲרֵי אִלּוּ יֹאמְרוּ לַאֲחֵרִים וְיִכְתְּבוּ, מִפְּנֵי שֶׁעֲשָׂאָן בֵּית דִּין, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; וְזוֹ הֲלָכָה הָעֲלָה רַבִּי חֲנִינָא אִישׁ אוֹנוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין: מְקוֹבָּל אֲנִי, בְּאוֹמֵר לִשְׁלֹשָׁה "תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי" - שֶׁיֹּאמְרוּ לַאֲחֵרִים וְיִכְתְּבוּ, מִפְּנֵי שֶׁעֲשָׂאָן בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, נוֹמִינוּ לַשָּׁלִיחַ: אַף אֲנִי מְקוּבָּלְנִי, שֶׁאֲפִילּוּ אָמַר לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם "תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי" - שֶׁיִּלְמְדוּ וְיִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ לָהּ; אִי אֲמַרְתְּ בְּשִׁלְּמָא כְּתַב הַגֵּט הוּא - שָׁפִיר, אֶלָּא אִי אֲמַרְתְּ כְּתַב יָדָן הוּא, מִי אֵיכָּא בֵּי דִּינָא דְּלָא יָדְעִי מְחַתָּם חֲתִימַת יְדֵיהוּ?! - אִין, אֵיכָּא בֵּי דִּינָא חֲדַתְּא. וְאִי סְבִירָא לָן דְּ"כְתוֹבוּ" - כְּתַב יָדָן הוּא, הָא כְּתַב הַגֵּט כְּשֵׁר? וְהָאֲמַר שְׁמוּאֵל, אָמַר רַבִּי: הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי, דְּאָמַר: מִילֵּי לָא מִיסְתָּרִן לְשָׁלִיחַ! אֶלָּא לְשְׁמוּאֵל הָא קָא מִיבָּעְיָא לֵיהּ: הַאי "כְּתוֹבוּ", אִי כְּתַב יָדָן אִי כְּתַב הַגֵּט. וְתִיפְשׁוֹט לֵיהּ מַמַּתְנִיתִין: אָמַר לִשְׁנַיִם "תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי", אוֹ לִשְׁלֹשָׁה "כִּתְבוּ גֵּט וְתְנוּ לְאִשְׁתִּי" - הֲרֵי אִלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ! - הָיא גּוּפָהּ קָא מִיבָּעְיָא לֵיהּ: "כְּתוֹבוּ", כְּתַב יָדָן הוּא אוֹ כְּתַב הַגֵּט הוּא? - פְּשִׁיטָא דְּכְתַב הַגֵּט הוּא, דְּקָתָנֵי סֵיפָא: אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, נוֹמִינוּ לַשָּׁלִיחַ: אַף אֲנִי מְקוּבָּלְנִי, שֶׁאֲפִילּוּ אָמַר לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם "תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי" - שֶׁיִּלְמְדוּ וְיִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ לָהּ; אִי אֲמַרְתְּ בְּשִׁלְּמָא כְּתַב הַגֵּט הוּא - שָׁפִיר, אֶלָּא אִי אֲמַרְתְּ כְּתַב יָדָן הוּא, מִי אֵיכָּא בֵּי דִּינָא דְּלָא יָדְעִי מְחַתָּם חֲתִימַת יְדֵיהוּ?! - אִין, אֵיכָּא בֵּי דִּינָא חֲדַתְּא. וְאִי סְבִירָא לָן דְּ"כְתוֹבוּ" - כְּתַב יָדָן הוּא, הָא כְּתַב הַגֵּט כְּשֵׁר? וְהָאֲמַר שְׁמוּאֵל, אָמַר רַבִּי: הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי דְּאָמַר: מִילֵּי לָא מִיסְתָּרִן לְשָׁלִיחַ; וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ מוֹדֶה רַבִּי יוֹסֵי בְּאוֹמֵר "אִמְרוּ", נָפֵיק מִינַּה חוּרְבָה, דִּיזְמִנִין דְּאָמַר לְהוּ לִשְׁנַיִם "אִמְרוּ"

גמרא הכי גרסינן: **אמר** לשנים **כתבו ותנו גט לאשתי ואמרו לסופר וכתב וחתמו** הן מהו. **הא** דקתני מתניתין **לכתבו בעצמן** – **אחתימה קאי, והכא** הרי **חתמו** הן, **או** דילמא **אכתב הגט קאי. שלח להו תצא** – אם ניסת בגט זה תצא מספק, דמספקא לן אי כשר או לא. **והדר צריך תלמוד** – כלומר, אין הדבר הזה ברור לנו וצריכין אנו ללמוד מן הגדולים ממנו, אם כשר הוא או לא. **מאי הדר צריך תלמוד** – מאי מספקא ליה לשמואל בגווה? **אי נימא מילי אי מיסתרן לשליח** – וכשר, ודברים שנאמר לשליח זה אם יכול למוסרן לשליח אחר. **אי לא** מיסתרן – ופסול, דהכא מילי בעלמא מסר להו, ואינן חזרין ונמסרין לסופר. ולא דמי למוסר גט לשלוחו, שיכול לחזור ולעשות שליח אחר. **הלכה כרבי יוסי** – דמתניתין. **אלא** – מספקא ליה אי האי "כתבו" דקאמר להו, **אי כתב יתן הוא** – דתימתן הוא דקאמר, והדר חתמו הן. **או כתב הגט הוא** – והדר לא כתבוהו. **אין איכא בי הינא חדתא** – שלא למדו לחתום עדיין, ופרכינן: **ואי סבירא לן** בתוכו **כתב יתן הוא** דהוי – הא כתב הגט, אם אמרו לסופר וכתב – כשר? בתמיה. **והאמר שמואל** בו' **הלכה כרבי יוסי** – דמתניתין, וכיון דפרש שמואל טעמא דרבי יוסי משום דמילי לא ממסרן לשליח הוא – היאך כשר? הא מילי נינהו! ומשני: אי הוה סבירא לן, ופשיטא לן ד"כתובו" דקאמר לא הוי אלא כתב יתן – איכא למימר דכתב הגט, מדלא קפיד עליה, נעשה כאומר "אמרו לסופר ויכתוב", וקא סלקא דעתין דמודה רבי יוסי באומר "אמרו". ומי מודה – והא אנן תנן: כתב סופר את הגט, וחתם עד אחר – כשר. **ואמר רבי ירמיה חתם סופר שנינו** – דאי "כתב סופר" דקתני – חתם הוא, שאם חתם הסופר בעד ועד אחר עמו – כשר. **מתניתין** – דמכשר חתימת סופר בגט – רבי יוסי היא. **ואמר מילי לא** מיסתרן לשליח – הלכך אין אדם חותם בגט אלא אם כן שמע מפי עצמו, לפי שאין השליח רשאי לומר לעדים "חתמו בגט פלוני". ומשום הכי ליכא למיחש הכא שמא הבעל לא צוה שיחתום, אלא לשלוחו צוה שיאמר לסופר זה לכתוב, ולאחרים לחתום, והשליח חשש שמא יתבייש הסופר לומר אין מקבלין אותו בעד, ומתוך חששא זו צוה לסופר לחתום. ומהכא שמעינן דבאומר "אמרו" נמי פליג רבי יוסי, דאי סלקא דעתין מודי ביה — היכי מכשר חתימת סופר בגט? נפיק מינה חורבא בר'.

ביון

כיון דאמר מר — לקמן בשמעתין, גבי "אמרו לסופר ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתמו" — כשר הגט, אבל לא תעשה. **לא שביחא** — הלכך לא גזרינן. ושמואל ליה דרבי ירמיה, דאמר: חתם סופר שנינו, אלא כתב סופר וחתם עד, כדאמרינן ב'המגרש' (גיטין פו,ב) ולא מוקי לה כרבי יוסי, ולא איירי מתניתין בחתימת סופר כלל. דבהו לרבי יוסי ובין לרבי מאיר כשרה ההחתימה, ושמואל ליה ליה דרב חסדא דאמר: רבי יוסי היא וכתב סופר, ודברי הכל היא. **דלמא אמר לחו** — "אתם חתומו ואמרו לפלוני ויכתוב", דבהא אמרינן לקמן: כשר ותעשה, ואי מכשרת חתימת סופר בגט — אזלי הני סהדי ומחתמי לסופר משום כיסופא. **הניחא למאן דאמר כו'** — פלוגתא היא לקמן בשמעתין. **אלא רבי יוסי תרתי אמר כו'** — אלא ודאי רבי יוסי תרתי אמר לפסולא, בין שאמר לשלשה "תנו" בין שאמר "אמרו לפלוני ויכתוב ופלוני ופלוני ויחתמו" — פסול. והנך אמוראי דאמרי לקמן תעשה ולא תעשה — אליבא דרבי מאיר פליגי, דלרבי יוסי פסול לגמרי. ואיתא לדרב חסדא, דהא דקתני חתם סופר כשר — רבי יוסי היא, דליכא למיחש שמא שליח עזה ולא בעל. **ושמואל** — דאמר לעיל: הדבר צריך תלמוד, דאי כתובו כתב ידו, הא כתב הגט — נעשה באומנ "אמרו" ובטל. **סבר לה כרבי יוסי בחדא** — דאמר שמואל: הלכה כרבי יוסי היכא דלא אמר "אמרו". **ופליג עליה** — באומר "אמרו". נמוקו עמו — פירושו עמו, לתת טעם לכל דבריו, שהיה מיישב את דבריו. **חכם ומופר** — דבאמרינן במסכת סוטה (כ,א): אמרתי לו בלבלר אני. **חכם לכשירצה** — כשהיה רוצה להיות מתון ומתיישב בדבריו, היה חכם. גל של **אגוזים** — מפרש באבות דרבי נתן (פרק יח): מה גל של אגוזים אדם נוטל אחת מהן — ודם נקבצות ונופלות זו על זו כולן, כך רבי טרפון, בא תלמיד ושאלו דבר — היה מביא לו ראיה מקרא מדרש משנה הלכה ואגדה, הכל יחד. **חנות מיוזנת** — יינה מוכן בה תמיד, שאין החנוני צריך לומר ללוקחין: המתינו ואביא לכם. כך נצרך אדם ללמד מפיו — מזונן לו, ותלמודו ערוך בפיו. **אוצר בלום** — כך מפורש באבות דרבי נתן: ויצא לשדה, מצא שערים — קצר ונתן בה, מצא חטין — נתן בה, וכן פולים וכן עדשים, וכשבא לביתו בירר כל מין ומין לעצמו. כך רבי עקיבא, כשלמד מרבותיו שמע דבר מקרא מרבותיו, ואחריו הלכה, ואחריו מדרש, ואחריו אגדה — נתן לבו לחזור עליהן ולגרסן עד שהיו סדורין בפיו. ולא אמר: אלמוד מקרא לעצמו מדרש לעצמו. אבל כשנעשה חכם גדול — עשה כל התורה מטבעות מטבעות, סידר מדרש סיפרי וסיפרא לבדן ושנאן לעצמן לתלמידיו, והלכות לעצמן, ואגדות לעצמן. ונראה בעיני: אוצר בלום — סגור מסגירות לבדן, מזיגות מחיצות, כמו שעושין בתיבות גדולות ליתן חטין מכאן, שערין מכאן, עדשים מכאן, כמו "פיו בלום ורגליו מבולמות" בבבורות (מ,א) — קלושייא בלע"ז. **קופת הרוכלים** — מפרש התם: מה רוכל זה שבא לעיר שואלין ממנו: אפרסמון עקיבא שנתן לבו לתורה ולמד הכל מבולבל, ואחר כך סדרן. **קופה של בשמים** — דומה לקופת הרוכלין, אלא שהרוכל, מתוך שאומנתו לכך, מרבה מינין יותר, וקושר כל אחד בצרור לבדו להיות מזונן לשואלו. **קב ונקי** — לא לימד הרבה כשאר חבריו, אלא מה שאומנה בבית המדרש — נקי הוא, שהלכה כמותו לעולם. **מוחן הרבה** — שנה הרבה. **מוציא קימעא** — מפרש ליה. **תנא משכח קימעא** — מתלמודו. **ומה שמוציא אינו מוציא אלא זוטרן** — מה ששכח מתלמודו — לא שכח אלא דברים שלא נראו שהלכה כמותן. **שנו מדותיו** — למדו תורתי. **שמדותיו תרומות מדרומות מדותיו של רבי עקיבא** — בחרתים ותרמתים מתוך עקרי משנתיותיו של רבי עקיבא, והיינו ברירה אחר ברירה. **שמא תשכוו עדים** — לכך, שיאמרו בשם בעלה לכתוב ולעדים לחתום. **לא ששנו חכמים לדבר זה** — מאחר שמכירין התימתן? — לא חשו לומר: שקר חתמו. **מעשה לא עבדי** — שיחתמו שקר או יעידו שקר. **דיבורא עבדי** — אומר לאחרים לעשות, והאחרים סבורים שהבעל עיניה. **ואתם תתומו** — דליכא למיחש שמא תשבור, בין דאין חותמין אלא אם כן שמעו מפי הבעל עצמו. **ולא תעשה** — גזירה היא אטו הא.

ואיבא

"אמרו לסופר ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתמו", ומשום כיסופא דסופר חיישי ומחתמי חד מתנך סהדי וסופר בהדייהו, ובעל לא אמר הכי? - כיון דאמר מר: כשר ולא תעשה בן בישראל - לא שביח. - וליחוש דילמא אמר לחו לבי תרי "אמרו לסופר ויכתוב ואתם חתומו", ואזלי חנך משום כיסופא דסופר ומחתמי ליה לסופר בהדי חד מינייהו, ובעל לא אמר הכי? - אמרי: הא נמי כשר ולא תעשה הוא. - הניחא למאן דאמר: כשר ולא תעשה, אלא למאן דאמר: כשר ותעשה מאי איכא למימר? אלא רבי יוסי תרתי אמר בחדא אמר, ושמואל סבר לה כוותיה בהדא ופליג עליה בהדא. גופא: אמר שמואל, אמר רבי: הלכה כרבי יוסי, דאמר: מילי לא מימחרן לשליח. אמר לפניו רבי שמעון ברבי: מאחר שרבי מאיר וחנינא איש אונו חולקין על רבי יוסי, מה ראה רבי לומר הלכה כרבי יוסי? אמר לו: שתוק, בני, שתוק, לא ראית את רבי יוסי, אילמלי ראיתו נמוקו עמו; דתניא, אימי בן יהודה היה מונה שבחן של חכמים: רבי מאיר - חכם וסופר, רבי יהודה - חכם לבשיעצה, רבי טרפון - גל של אגוזין, רבי ישמעאל - חנות מיוזנת, רבי עקיבא - אוצר בלום, רבי יוחנן בן נורי - קופה הרוכלים, רבי אלעזר בן עזריה - קופה של בשמים, משנת רבי אלעזר בן יעקב - קב ונקי, רבי יוסי - נמוקו עמו, רבי שמעון - טוחן הרבה ומוציא קימעא; תנא: משכח קימעא, ומה שמוציא אינו מוציא אלא סותין. ובן אמר רבי שמעון לתלמידיו: בניי, שנו מדותי, שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של רבי עקיבא. גופא: אמר לשנים "אמרו לסופר ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתמו", אמר רב הונא אמר רב: כשר, ולא תעשה זאת בישראל. אמר ליה עוילא לרב נחמן, ואמרי לה רב נחמן לעוילא: מאחר דכשר, אמאי לא תעשה זאת בישראל? אמר ליה: חיישינן שמא תשכוח עדים. - ומי חיישינן? והתניא: עדים החתומין על שדה מקח ועל גט אשה, לא חשו חכמים לדבר זה? - מעשה לא עבדי, דבעי מימרא דרבי עקיבא. אמר לשנים "אמרו לסופר ואתם חתומו" רב חסדא אמר: כשר ולא תעשה, רבה בר בר חנה אמר: כשר ותעשה; רב נחמן אמר: כשר ולא תעשה, רב ששת אמר: כשר ותעשה, רבה אמר: כשר ולא תעשה, רב יוסף אמר: כשר ותעשה.**

ואיכא

לשנים "תנו" – הרי אלו יכתבו ויחתו, דברי רבי מאיר? ויש לומר: דלרבי מאיר, כיון דחתם סופר פסול – הוה ליה כאומר "אמרו לסופר ויכתוב ואתם חתמו", ו'דברי אלו יכתבו' – היינו אמרי לאחריני ועבדי – אפילו דיעבד לא מהני. אי נמי: דוקמנין דתעשה אפילו לכתחלה, בגון בשעת הדחק. **אמרו** לסופר ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתמו – לא דמי לעד מפי עד, דדמי מילי בששמעו מפי עדים שפלוני לזה מפלוני מנה, שלא נמסרה עדות לאלו דמעידים אלא בפני הראשונים. אבל כאן – עיקר עדות לא נמסרה אלא לאלו, והראשונים הם שלוחי הבעל, שמצוה לאלו לעשות לה גט. **לא** שביחא – פירש בקונטרס: לשמואל אית ליה בפרק בתרא (גיטין פו,ב) דכתב סופר ועד שנינו, ואתיא אפילו כרבי מאיר. ומכל מקום צריך לומר נמי אליביה, דלא שביחא. דמתחילה לא הקשה אלא מכח דלא מסתברא דפליג שמואל אדרבי ירמיה ורב חסדא.

חכם לכשירצה – יותר מרבי מאיר. ודילמא רבי מאיר חריף ומקשה ורבי יהודה מתון ומסיק. וכי האי גוונא אמרינן בסוף הוריות (יד,א).

חנות מיוזנת – לשון מזון. ואית דגרסי "מזוינת" – לשון זיון.

בלום בקונטרס גריס במ"ם, כמו "פיו בלום ורגליו מבולמות" בבבורות (מ,ב), ואית דגרסי בסמ"ך, כמו בבראשית רבה (פרשה בח): משל למלך שהיו אוצרותיו בלוסים וחתומין ומעורבין. **דיבורא** אמרי מעשה לא עבדי – והא דאמרינן סוף פרק שני דיבמות (כה,ב) גבי מאנה או שחלצה בפניו – ישאנה, מפני שהוא בית דין. ופריך בגמרא: טעמא – דבית דין, הא בי תרי – לא? והתניא: עדים החתומים על שדה מקח, ועל גט אשה – לא חשו חכמים בר'! ומאי קושיא? לישני: דיבורא אמרי, מעשה – לא עבדי, כדאמר הכא. דהתם לא הוי אלא דיבורא, שאומר שמיאנה או שחלצה? ויש לומר: כיון דהתם על ידי דיבורא נגמר הדבר, שעל ידי כך ניכת לשוק – מעשה נמור חשיב ליה. אבל הכא – אין נגמר על ידם, ואינו אלא דיבור בעלמא.

הדרן עלך האומר התקבל

מי שאחזו קורדייקוס ואמר כתבו גט לאשתי פלונית ולא אמר כלום – ואפילו אמר "כתבו ותנו". **כרכה** בסודריה – משום דאשכח ביה טעמא דחזיורא הוא דעבד הכי. והגמרא לא פירשו עד לבסוף. דאמר

ואיכא דאפיך לה – לרבה ורב יוסף. על ידי בולן – בשביל בולן. מוליך במעמד בולן – בולן ילכו עמו. **מנה מהו** — אם לא אמר "בולכם", אבל מנאן: אחד שנים שלשה ארבעה, ואמר: "כתבו גט לאשתי" מהו? מדמנאנו לבולהו — הנך מנויין איכוון, או דלמא כיון דלא אמר להו: בולכם המנויין כתבו — לא בעינן בולם? **אמרי לה לתאי ניבא** — מנה בולהו — אבולהו קפיד, מנה מקצתיהו — לא קפיד אלא אמנויין: השנים מהני מנויין תחמו, למעוטי השאר שלא נמנו אתא, ולא לכל הני מנויין איכוין שיחתמו בולם. כיון דלא מנה לבולהו — הוברר שטורח הדבר עליו וחזל לו מדעתו הראשונה, ואפילו המנויין אינם צריכין לחתום, אלא מקצתן. **ואמרי לה לתאי ניבא** — מנה מקצתן — גלי דעתיה דאוזני קפיד, וצריכין בולן המנויין לחתום. מנה בולן, כיון דלא אמר "בולכם" – לא הקפיד, אלא לומר בפני מנין זה, ולא שיחתמו בולם. **אתקין רב יהודה בניבא דכולכם** – בגט שאדם אומר במעמד רבים, ויש לחוש שמא יאמר: לבולכם איכוין, ולא יחתמו בולם, ונמצא גט בטל. התקין שיהו כותבין בו: כך אמר לנו פלוני: כתבו או בולכון או כל חד מנכון. "בולכון" — אחד כותב במעמד בולם, "או כל חד מנכון" — אפילו אין חבריו עמו. **אבולהו** — הוליבו. **ואתי לאיפסולי** — שמא לא יהא אחד מהן במעמד בתיבתו, או לא יחתמו בולן, חתומו כל תריו מנכון — ולא לימא (אינש) בולכם.

הדרן עלך האומר

משנה **מי** שאחזו קורדייקוס — שם שיחה השולטת בששותה יין הרבה מגיחו.

לא אמר כלום — שאין דעתו מישבת. **נשתכר** — לאו אשאחזו קורדייקוס קאי, אלא אדם שנעשה אלם מחמת חולי. **הרבין** — הטה, ויש שמים" מתרגמינן: וארכין שמיא (תהלים יח). **בודקין אותו** — בדברים אחרים, שואלין לו דברים שהוא ראוי להשיב עליהן, אם ראו דעתו מיושבת, שמרמז על תשובת לאו הרכבה שדרך בני אדם להרהין על לאו, ועל הין הרכבת הין, שלשה פעמים לכל אחד — כותבין ונותנין, אם מרכין על הגט הרכבת הין. **גמרא** **נשתכר** — נשכר, כלומר ששתה המינו, והרגיש בו. **ויוהא** — שד האוחז על ידי כך. **לקמיעא** — שנמשבעיען בה את הרוח בשמו. **סומקא** — כחוש. **מרקא** — מזוג במים הרבה. **לשמשא בת יומא** — חולי שאחזו מחמת חום בן יום. **בוזא דמיא** — ישתה. **ביכורי** — הקות דם בקרן. **סופקא** — כחוש. **עתיקתא** — מימים רבים. **למצעיתא דרישיה** — דחולה. **דחליש ליה עלמא** — פג לבו. **ולימוד** — ישוט, כמו נחית בר אמוראי (בבא בתרא עד,א). **לשמשא בשרא סופקא בי** — כדאמר. **לתלגא** — חולי שאחזו מחמת צינה. **חייא** — בלא מזיגת מים. @חזו **מצערי ליה** — העבדים, מפני שהיה חסיד ופרוש, ומחמיר עליהן באיסורין. **ליתא** — אשת רב נחמן, והיא בת הנשיא ואשת אב בית דין, וחשובה, כדאמרינן ב"הערב והרוטב" (חולין קכד,א) דרב נחמן חתנא דבי נשיאה הוה. **מטוהא** — מרחץ. **דמתחפצי** — מחמת דיעה אדומה היוצאה ממנו על ידי בשרא שמינא וחמרא חויא. **פשיטי פשיטי** — בהרות עגולות. **רב יוסף אינשך** — לתלגא ברידתים, כדי שיחמם ויזיע. **בכשורי** — לשאת קורות ומשאות. **אהדמו לי הדמי דחויתא** — סדרו לפני נתתי הבהמה לנתחיה. **אהדמו** — הנתיחו, כלומר ערכו הנתחים. **אמר ליה** — ריש גלותא. **אי הכי** — דמשום דחשידי הוא. **ליעבדו קמיה שמעיה דמר** — כלומר, קמיה שמעיה דמר יסדרו המנאכל בהיתר. **תבא** — שולחן. **ריסתנא דחנקא חמרא** — *אמנשטרייטרן, עצם קטן שעל כף הירך.

וְאֵיפָא דְּאַפֵּיךְ לְהוּ. "אָמַר לַעֲשָׂרָה כִּתְבוּ גֵּט". תָּנוּ רַבָּנָן: אָמַר לַעֲשָׂרָה "כִּתְבוּ גֵּט וְתִנוּ לְאִשְׁתִּי" - אֶחָד כּוֹתֵב עַל יְדֵי כּוּלָּם, "כּוּלְּכֶם כִּתְבוּ" - אֶחָד כּוֹתֵב בְּמַעֲמַד כּוּלָּם; "הוֹלִיכוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי" - אֶחָד מוֹלִיךְ עַל יְדֵי כּוּלָּם, "כּוּלְּכֶם הוֹלִיכוּ" - אֶחָד מוֹלִיךְ בְּמַעֲמַד כּוּלָּם. אִיבַּעְיָא לְהוּ: מָנָה אוֹתָן, מַהוּ? **רַב הוּנָּא אָמַר:** מָנָה - אֵינוֹ כְּ"כוּלְּכֶם", **רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר** דִּמְּנָה רוֹמֶה אָמַר: מָנָה - הֲרֵי הוּא כְּ"כוּלְּכֶם". אָמַר רַב פָּפָּא, וְלָא פְּלִיגִי: הָא דְּמָנָה כּוּלְּהוּ, וְהָא דְּמָנָה מִקְּצָתַיְיהוּ. אָמְרִי לָהּ לְתַאי גִּיפָּא, וְאָמְרִי לָהּ לְתַאי גִּיפָּא. אַתְקִין **רַב יְהוּדָה** בְּגִיטָּא דְּ"כוּלְּכֶם": "כְּתוּבוּ אוֹ כּוּלְּכוֹן אוֹ כָּל חַד וְחַד מִינְּכוֹן, חֲתוּמוּ אוֹ כּוּלְּכוֹן אוֹ כָּל תְּרֵי מִינְּכוֹן, אוֹלִיכוּ אוֹ כּוּלְּכוֹן אוֹ כָּל חַד וְחַד מִינְּכוֹן". אָמַר רָבָא: זִימְנִין דְּנָאֵי לֵיהּ לְדִיבּוּרַיְיהוּ, וְאָמַר "כּוּלְּכוֹן" וְלָא אָמַר "כָּל חַד מִינְּכוֹן", וְאָתֵי לְאִיפְּסוּלֵי אֶלָּא אָמַר רָבָא: "כְּתוּבוּ כָּל חַד מִינְּכוֹן, חֲתוּמוּ כָּל תְּרֵי מִינְּכוֹן, אוֹלִיכוּ כָּל חַד מִינְּכוֹן".

הדרן עלך האומר

כְּמִי שֶׁאָחֲזוֹ קוֹרְדַּיְיקוֹס, וְאָמַר "כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי" - לֹא אָמַר כְּלוּם. אָמַר "כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי" וְאָחֲזוֹ קוֹרְדַּיְיקוֹס, וְחָזַר וְאָמַר "לֹא תִּכְתְּבֻנוּ" - אֵין דְּבָרָיו הָאַחֲרוֹנִים כְּלוּם. נִשְׁתַּתֵּק, וְאָמְרוּ לוֹ "נִכְתּוֹב גֵּט לְאִשְׁתְּךָ" וְהֶרְכִּין בְּרֹאשׁוֹ, בּוֹדְקִין אוֹתוֹ שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים, אִם אָמַר עַל לָאו עַל הֵן הֵן - הֲרֵי אִלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. **גמ' מַאי** קוֹרְדַּיְיקוֹס? אָמַר שְׁמוּאֵל: דְּנָבְרִית חַמְרָא דְּמַעֲצַרְתָּא. - וְלִיתְנֵי: מִי שֶׁנִּשְׁכַּר יֵין חָדָשׁ! - הָא קָא מַשְׁמַע לָן, דְּהָא רוּחָא קוֹרְדַּיְיקוֹס שְׁמֵהּ. לַמַּאי נָפְקָא מִינַּהּ? לְקַמְיָעָא. מַאי אָסוּתֵיהּ? בֵּישָׁרָא סוּפְקָא אַגּוּמָרֵי, וְחַמְרָא מַרְקָא. אָמַר אַבַּיֵי, אָמְרָה לִי אֵם: לִשְׁתְּמַשְׁתָּא בַּת יוֹמָא - כּוּזָּא דְּמַיָּא; בַּת תְּרֵי יוֹמֵי - סִיפּוּרֵי; בַּת תְּלָתָא יוֹמֵי - בִּשָּׁרָא סוּפְקָא אַגּוּמָרֵי, וְחַמְרָא מַרְקָא. לְשִׁמְשָׁא עַתִּיקְתָּא - לֵיתֵי תַּרְנְגוֹלְתָּא אוּפְּמֵתְי וְלִיקְרְעָה שְׁתֵּי וְעָרֵב, וְלֵינְלְחֵיהּ לְמִצְעֵיתָא דְּרֵישֵׁיהּ וְלוֹתְבֵיהּ עִילָּוֵיהּ, וְנִנְחֵיהּ עִילָּוֵיהּ עַד דְּמִסְרַךְ, וְלֵינְחוֹת וְלֵיקוּם בְּמֵיָא עַד צַוָּארֵיהּ עַד דַּחֲלִישׁ עָלְמָא עִילָּוֵיהּ, וְלֵימוֹד וְלִסְלֵיק וְלֵיתֵיב. וְאִי לָא, לֵיכוֹל בָּרְתֵּי, וְלֵינְחוֹת וְלֵיקוּם בְּמֵיָא עַד צַוָּארֵיהּ עַד דַּחֲלִישׁ עָלְמָא עִילָּוֵיהּ, וְלֵימוֹד וְלִסְלֵיק וְלֵיתֵיב. לְשִׁמְשָׁא - בֵּישָׁרָא סוּפְקָא אַגּוּמָרֵי, וְחַמְרָא מַרְקָא. לְתַלְגָּא - בֵּישָׁרָא שַׁמְנָא אַגּוּמָרֵי, וְחַמְרָא חֵיָא. רַב עַמְרָם חֲסִידָא בְּי הָוֶה מְצַעֲרִין לֵיהּ בְּי רֵישׁ גָּלוּתָא, הֲווּ מַגְנוּ לֵיהּ אַתַּלְגָּא, לְמָחָר אָמְרוּ לֵיהּ: מַאי נִיהָא לֵיהּ לְמָר דְּלֵיתְיוּ לֵיהּ? אָמַר: הָנֵי כָּל דְּאָמְנִיא לְהוּ מֵיכַּף אָפֵּי, אָמַר לְהוּ: בִּישָׁרָא סוּפְקָא אַגּוּמָרֵי וְחַמְרָא מַרְקָא, אֵיתְיוּ לֵיהּ אֲנָהוּ בִּישָׁרָא שַׁמְנָא אַגּוּמָרֵי וְחַמְרָא חֵיָא; שַׁמְעָה יַלְתָּא וּמַעֵילָה לֵיהּ לְבֵי מִסּוּתָא, וּמוֹקְמֵי לֵיהּ בְּמֵיָא דְּבֵי מִסּוּתָא עַד דְּמִנְּחֵפְּיָא מֵיָא דְּבֵי מִסּוּתָא וַהֲווּ דָּמֵא, וְקָאֵי בִּישָׁרָא פְּשִׁישֵׁי פָּשְׁטוּ. רַב יוֹסֵף אִינְשֵׁךְ בְּרֵיחֲיָא. רַב שֵׁשֶׁת אִינְשֵׁךְ בְּכַשּׁוּרֵי, אָמַר: גְּרוֹלָה מְלָאכָה שֶׁמְּחַמֶּמֶת אֶת בְּעָלֶיהָ. אָמַר לֵיהּ רֵישׁ גָּלוּתָא לְרַב שֵׁשֶׁת: מַאי טַעֲמָא לָא סָעֵיד מָר בָּבָּךְ? אָמַר לֵיהּ: דְּלָא מְעַלּוּ עֲבָדַי, דְּחַשְׁדִּי אַאֲבַר מִן חַיֵּי, אָמַר לֵיהּ: מִי יֵימַר? אָמַר לֵיהּ: הַשְׁתָּא מְחַיֵּינָא לָךְ. אָמַר לֵיהּ לְשִׁמְעָיהּ: זִיל גְּנוֹב, אֵיתֵי לִי חָדָא פְּרָעָא מֵחֵיוָתָא, אֵייְתֵי לֵיהּ. אָמַר לְהוּ: אַהֲדְמוּ לִי הַדְמֵי דְּחִיוָתָא, אֵיתוּ תְּלַת פְּרָעֵי אוֹתֵיבוּ קַמֵּיהּ. אָמַר לְהוּ: הָא בְּעָלַת שָׁלֹשׁ רְגָלַיִם הָוַאי? פְּסוֹק אֵיתוּ חָדָא מַעֲלָמָא, אוֹתֵיבוּ קַמֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ לְשִׁמְעָיהּ: אוֹתְבֵיהּ נְמֵי לְחָדָּ דִּידָּ, אוֹתְבֵהּ. אָמַר לְהוּ: הַאי בַּת חָמֵשׁ רְגָלַיִם הָוַאי? אָמַר לֵיהּ: אִי הָכֵי, לִיעְבְּדוּ קַמֵּיהּ שַׁמָּעָיהּ דְּמָר וְלִיכּוֹל, אָמַר לֵיהּ: לְחַיֵּי. קְרִיבוּ תַּבָּא קַמֵּיהּ, וְאֵיתוּ קַמֵּיהּ בִּישָׁרָא וְאוֹתִיבוּ קַמֵּיהּ רֵיסְתָּנָא דְּחַנָּקָא חַמְרָא, גְּשָׁשֵׁיהּ וּשְׁקָלָה בְּרָכָה בְּסוּדָרֵיהּ. לְבָתַר דְּאָכַל, אָמְרִי לֵיהּ: אינג

שאדם בולעו ונתנק. משום דרב ששת סגי נהור הוה, ולא יראנו, ויאכל ויתנק. **נשתה** — משתה, והרגיש באותו עצם. **שקל** — כל החתיכה וכרכה בסודריה.

אינג

[דף ל״א ע״א]

פֶּרֶק שִׁשִּׁי

מתני׳ הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג – מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ.

אֶחָד הָאוֹכֵל, וְאֶחָד הַשּׁוֹתֶה, וְאֶחָד הַסָּךְ.

אֶחָד תְּרוּמָה טְהוֹרָה, וְאֶחָד תְּרוּמָה טְמֵאָה. מְשַׁלֵּם חוֹמֶשׁ, וְחוֹמֶשׁ חוּמְשָׁהּ.

אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תְּרוּמָה. אֶלָּא חוּלִּין מְתוּקָּנִים, וְהֵן נַעֲשִׂין תְּרוּמָה. וְהַתַּשְׁלוּמִין – תְּרוּמָה.

אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמְחוֹל – אֵינוֹ מוֹחֵל.

בַּת יִשְׂרְאֵל שֶׁאָכְלָה תְּרוּמָה, וְאַחַר כָּךְ נִשֵּׂאת לַכֹּהֵן, אִם תְּרוּמָה שֶׁלֹּא זָכָה בָהּ כֹּהֵן אָכְלָה – מְשַׁלֶּמֶת קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ לְעַצְמָהּ. וְאִם תְּרוּמָה שֶׁזָּכָה בָהּ כֹּהֵן אָכְלָה – מְשַׁלֶּמֶת קֶרֶן לַבְּעָלִים, וְחוֹמֶשׁ לְעַצְמָהּ. מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ: הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג – מְשַׁלֵּם קֶרֶן לַבְּעָלִים, וְחוֹמֶשׁ לְמִי שֶׁיִּרְצֶה.

גמרא הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג כו׳. כְּתִיב (ויקרא כב, יד): **וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְיָסַף חֲמִשִׁיתוֹ** – שֶׁיִּהֵא הוּא וְחוּמְשׁוֹ חֲמִשָּׁה.

וְלֹא בֵּן אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מֵזִיד בַּחֻלִּין וְשׁוֹגֵג בַּקָּרְבָּן – מַתְרִין בּוֹ וְלוֹקֶה וּמֵבִיא קָרְבָּן. וְאֶמּוֹר אַף הָכָא: מֵזִיד בַּתְּרוּמָה וְשׁוֹגֵג בַּחוֹמֶשׁ – יַתְרוּ בּוֹ וְיִלָּקֶה וְיָבִיא חוֹמֶשׁ! אָמַר רַבִּי זְעִירָא: גְּזֵירַת הַכָּתוּב הוּא: **וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה** – שֶׁתְּהֵא כָּל אֲכִילָתוֹ בִּשְׁגָגָה.

כְּמֵזִיד בְּסִפֵּיקוֹ – כְּשׁוֹגֵג בְּוַדָּאוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: הָדָא אָמְרָה, הַשָּׁב לוֹ מִיְּדִיעָתוֹ – חַיָּיב עַל שִׁגְגָתָהּ.

אָמַר: ״אֲנִי פּוֹרֵשׁ מִכַּזַּיִת וְאֵינִי פּוֹרֵשׁ מִכַּחֲצִי זַיִת״, אָמַר רַבִּי בּוֹן בַּר חִייָא: נַעֲשָׂה כְּאוֹכֵל חֲצִי זַיִת בְּשׁוֹגֵג וַחֲצִי זַיִת בְּמֵזִיד.

וְאֵין יִסְבּוֹר רַבִּי בּוֹן בַּר חִייָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: אָכַל חֲצִי זַיִת בְּהֶעְלֵם אֶחָד – פָּטוּר. וְהָכָא, אָכַל שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִין וְחָסֵר כָּל שֶׁהוּא – פָּטוּר.

מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּאִיפּוּרֵי הֲנָאָה. וּמוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וּמוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעָתִיד לְהַשְׁלִים.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַמְנַסֵּעַ חוֹמֶץ שֶׁל תְּרוּמָה – לוֹקֶה.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַכּוֹסֵם חִטָּה שֶׁל תְּרוּמָה – לוֹקֶה.

תָּנֵי: הַכּוֹסֵם אֶת הַחִיטָּה שֶׁל תְּרוּמָה – מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹמֶשׁ.

[דף ל״א ע״ב] רַבִּי אוֹמֵר: אֲנִי אוֹמֵר, שֶׁמְּשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ.

רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי אֵימִי: מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי בְּמְנַסֵּעַ חוֹמֶץ שֶׁל תְּרוּמָה אַחַר טִיבְלוֹ – שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ, שֶׁהַחוֹמֶץ מֵשִׁיב אֶת הַנֶּפֶשׁ.

תָּנֵי: אָכַל תְּרוּמָה טְמֵאָה – מְשַׁלֵּם חוּלִּין טְהוֹרִים. וְאִם שִׁילֵּם חוּלִּין טְמֵאִין – יָצָא. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר, סוּמְכוּם אָמַר: שׁוֹגֵג – מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. מֵזִיד – לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם.

תַּמָּן תָּנַיִנַן: אֵין תּוֹרְמִין מִן הַטְּמֵאָה עַל הַטְּהוֹר. תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי: אִם תָּרַם מִן הַטְּמֵאָה עַל הַטְּהוֹר, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד – מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. אָתְיָא דִּיחִידָאָה דְּהָכָא כִּסְתָמָא דְּתַמָּן. וְיִחִידָאָה דְּתַמָּן – כִּסְתָמָא דְּהָכָא.

הֵיאַךְ עֲבִידָא? רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא: תַּשְׁלוּמֵי תְרוּמָה – חֲרֵי הֵן כִּתְרוּמָה לְכָל דָּבָר. אֶלָּא שֶׁגִּידּוּלֵיהֶן – חוּלִּין. גִּידּוּלֵי תְרוּמָה – חֲרֵי הֵן כִּחוּלִּין לְכָל דָּבָר, אֶלָּא שֶׁאֲסוּרִין לְזָרִים אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וַאֲנַן תָּנֵינַן תַּרְתֵּיהוֹן! תַּשְׁלוּמֵי תְרוּמָה – חֲרֵי הֵן כִּתְרוּמָה לְכָל דָּבָר, דְּתָנֵינַן: אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תְּרוּמָה אֶלָּא חוּלִּין מְתוּקָנִין, וְהֵן נַעֲשִׂין תְּרוּמָה. אֶלָּא שֶׁגִּידּוּלֵיהֶן חוּלִּין, דְּתָנֵינַן: גִּידּוּלֵי תְרוּמָה – תְּרוּמָה. הָא גִּידּוּלֵי תַּשְׁלוּמֵי תְרוּמָה – חוּלִּין.

גִּידּוּלֵי תְרוּמָה – חֲרֵי הֵן כִּחוּלִּין לְכָל דָּבָר, דְּתָנֵינַן: וְחַיֶּיבֶת בְּלֶקֶט וּבְשִׁכְחָה וּבְפֵיאָה, וַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל וַעֲנִיֵּי כּוֹתָנִים מְלַקְּטִין, אֶלָּא שֶׁאֲסוּרִין לְזָרִים. דְּתָנֵינַן: וַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל מוֹכְרִין אֶת שֶׁלָּהֶן לַכּוֹתָנִים בִּדְמֵי תְרוּמָה, וְהַדְּמִין – שֶׁלָּהֶן.

תָּנֵי: תַּשְׁלוּמֵי תְרוּמָה – אֵין מְשַׁלְּמִין מֵהֶן קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ. וְאֵין מְשַׁלְּמִין עֲלֵיהֶן קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ. וְאֵין חַיָּיבִין בַּחַלָּה. וְאֵין הַיָּדִים פּוֹסְלוֹת בִּטְבוּל יוֹם כְּדֶרֶךְ שֶׁפּוֹסְלוֹת בְּחוּלִּין. וְאוּף רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי יוֹסֵי מוֹדֶה בָּהּ

אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמַחוֹל – **אֵינוֹ מוֹחֵל** כְּשֶׁלֹּא הִפְרִישׁ. הִפְרִישׁ וְאַחַר כָּךְ אָכַל [מָחַל] – תִּפְלוּגְתָּא דְּרַבִּי וְרַבִּי לְעָזָר בִּי רַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתָנֵי: וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ מַתָּנָתוֹ – מְקַדֵּשְׁתּוֹ, וְאֵין הַפְרָשָׁתוֹ מְקַדֵּשְׁתּוֹ לְחַייֵב עָלָיו חוֹמֶשׁ; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי לְעָזָר בִּי רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף הַפְרָשָׁתוֹ מְקַדֵּשְׁתּוֹ לְחַייֵב עָלָיו קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ, מִלּוֹכַל בַּתְּרוּמָה.

[דף ל"ב ע"א]

מָחַל וְאַחַר כָּךְ אָכַל – תִּפְלוּגְתָּא דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּאִיתְפַּלְגוּן: גָּזַל תְּרוּמָה מִשֶּׁל אָבִי אִמּוֹ כֹּהֵן, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מְשַׁלֵּם לַשֵּׁבֶט. וְרִישׁ לָקִישׁ אָמַר: מְשַׁלֵּם לְעַצְמוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: כְּדֵּ הָיָה מֵשִׁיב רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן. עַל דַּעְתְּךָ דְּתַיְמַר: מְשַׁלֵּם לַשֵּׁבֶט, וְהָא תָּנֵינַן: גָּנַב תְּרוּמַת הֶקְדֵּשׁ וַאֲכָלָהּ – מְשַׁלֵּם שְׁנֵי חוֹמָשִׁים וְקֶרֶן. וּמְשַׁלֵּם שִׁלְשָׁה! רַבִּי יָסָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַתּוֹרָה אָמְרָה, יָצָא בּוֹ יְדֵי גְּזֵילוֹ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי זְעֵירָא לְרַבִּי אִיסִי: תַּרְתֵּין מִילִּין אָמְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, וְלֵית אַתּוּן אָמְרִין מַהָן! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: יָצָא יְדֵי גְזֵילוֹ וְלֵית אַתּוּן אָמְרִין.

מַהוּ כְּדוֹן? **וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ.** מִכֵּיוָן שֶׁנָּתְנוּ לוֹ – יָצָא יְדֵי גְזֵילוֹ.

אַתּוּן אָמְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּמָקוֹם שְׁחִיטָתָהּ – שָׁם תְּהֵא שְׁרִיפָתָהּ. וְלֵית אַתּוּן אָמְרִין: מִינֵּהוֹן! מַהוּ כְּדוֹן? רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָא: **עַל פְּרִשָּׂהּ**

[דף ל"ב ע"ב] יִשְׂרֹף. מַה אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ? רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי אֵימִי: מְקוֹם פְּרִישָׂתָהּ מֵחַיִּים – שָׁם תְּהֵא שְׂרֵיפָתָהּ.

רַבִּי יוֹחָנָן – כְּרַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ – כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בִּי רַבִּי שִׁמְעוֹן? אָמַר רַבִּי בּוֹן בַּר חִיָּיא: וְאֵין יְסִבּוֹר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרַבִּי, וּבִלְבַד בְּדָבָר שֶׁהוּא זָקוּק לִיתְּנוֹ לַכֹּהֵן. אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ זָקוּק לִיתְּנוֹ לַכֹּהֵן – אוֹף רַבִּי מוֹדֶה.

דְּהַיְא מַתְנִיתָא, הִפְרִישׁ פִּדְיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר, וּמֵת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חַיָּיבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ כְּחָמֵשׁ סְלָעִים שֶׁל בֶּן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין חַיָּיבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ אֶלָּא כְּפִדְיוֹן מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. מוֹדֵי רַבִּי לִיעֶזֶר בְּפִטְרֵי חֲמוֹרוֹת שֶׁנָּפְלוּ לוֹ מִבֵּית אֲבִי אִמּוֹ כֹּהֵן, מִכֵּיוָן שֶׁהִפְרִישׁוֹ – קִדְּשׁוֹ.

אָכַל תְּרוּמַת חָבֵר – מְשַׁלֵּם לְחָבֵר. תְּרוּמַת עַם הָאָרֶץ, מְשַׁלֵּם לְעַם הָאָרֶץ. וְלֹא נִמְצָא מוֹסֵר טָהֳרוֹתָיו לְעַם הָאָרֶץ? כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹתֵן שְׁתֵּיהֶן לְכֹהֵן חָבֵר, וְנוֹטֵל דְּמֵי אַחַת מֵהֶן וְנוֹתֵן לְכֹהֵן עַם הָאָרֶץ.

רַבִּי בּוֹן בַּר חִיָּיא אָמַר קוֹמֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: אָתְיָא כְּמַאן דְּאָמַר: הַפְרָשָׁתוֹ – מִקְדַּשְׁתּוֹ. בְּרַם כְּמַאן דְּאָמַר מַתְּנָתוֹ מִקְדַּשְׁתּוֹ, בְּלֹא בֵן אֵינוֹ צָרִיךְ זְכִיָּיה?! אָמַר לָהֶן: בִּמְזֻכֶּה עַל יְדֵי אַחֵר.

לֹא הִסְפִּיקָה לְשַׁלֵּם עַד שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה, אֵיתָא חֲמֵי: אִילּוּ הָיָה לָהּ כַּמָּה מַעֲשְׂרוֹת, שֶׁמָּא אֵינָן שֶׁלָּהּ?!

מַעֲשְׂרוֹת – מְסוּיָימִין. בְּרַם הָכָא תְּרוּמָה – אֵינָהּ מְסוּיֶמֶת. מַה דָּמֵי לָהּ? פִּיטְרֵי חֲמוֹרוֹת.

הֲלָכָה ב' מתני' הַמַּאֲכִיל אֶת פּוֹעֲלָיו וְאֶת אוֹרְחָיו תְּרוּמָה – הוּא מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן, וְהֵן מְשַׁלְּמִין אֶת הַחוֹמֶשׁ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הֵן מְשַׁלְּמִין אֶת הַקֶּרֶן וְאֶת הַחוֹמֶשׁ, וְהוּא מְשַׁלֵּם לָהֶן דְּמֵי סְעוּדָתָן.

הַגּוֹנֵב תְּרוּמָה וְלֹא אָכָלָהּ – מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל דְּמֵי תְּרוּמָה. אֲכָלָהּ – מְשַׁלֵּם שְׁנֵי קְרָנִים וְחוֹמֶשׁ. קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ מִן הַחוּלִּין, וְקֶרֶן דְּמֵי תְּרוּמָה.

גָּנַב תְּרוּמַת הֶקְדֵּשׁ וַאֲכָלָהּ – מְשַׁלֵּם שְׁנֵי חוֹמָשִׁים וְקֶרֶן, שֶׁאֵין בַּהֶקְדֵּשׁ תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל.

אֵין מְשַׁלְמִין מִן הַלֶּקֶט, וּמִן הַשִּׁכְחָה, וּמִן הַפֵּיאָה, וּמִן הַהֶפְקֵר. וְלֹא מִמַּעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וְלֹא מִמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ, שֶׁאֵין הֶקְדֵּשׁ פּוֹדֶה אֶת הֶקְדֵּשׁ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים מַתִּירִין בָּאֵלּוּ.

[דף ל״ג ע״א]

גמרא הָא רַבִּי מֵאִיר אָמַר: מְשַׁלְמִין, וְרַבָּנָן אָמְרֵי: מְשַׁלְמִין, מַה בֵּינֵיהוֹן? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עִיקָּר סְעוּדָה בֵּינֵיהֶן! רַבִּי מֵאִיר אָמַר: עִיקָּר סְעוּדָה – לְבַעַל הַבַּיִת. וְרַבָּנָן אָמְרֵי: עִיקָּר סְעוּדָה לַפּוֹעֲלִין.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: טְפֵילָה בֵּינֵיהֶן! רַבִּי מֵאִיר אָמַר: טְפֵילָה – לְבַעַל הַבַּיִת. וְרַבָּנָן אָמְרֵי: טְפֵילָה – לַפּוֹעֲלִין.

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: הָא לְמַה זֶּה דּוֹמֶה? לְמוֹכֵר חֵפֶץ לַחֲבֵירוֹ, וְנִמְצָא שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ – שֶׁהוּא חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ מְקוֹמוֹ. אִילּוּ בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אִיתְאֲמַרַת – נִיחָא. וְאִין בְּרַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר: עִיקָּר סְעוּדָתוֹ בֵּינֵיהֶן, וְאַתְּ אָמַרְתְּ הָכֵין! בְּרַבִּי מֵאִיר אִיתְאֲמַרַת.

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא: שָׁבַח סְעוּדָה בֵּינֵיהֶן בְּשֶׁפָּסַק עִמָּהֶן לְהַאֲכִילָן דִּבְשָׁנֵי חוּלִין, וְהֶאֱכִילָן דִּבְשָׁנֵי תְרוּמָה. וְלֹא כְּבַר

[דף ל״ג ע״ב]

אֲכָלוֹ? כְּמַאן דְּאָמַר: טְבָלִים – נַפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם חָתָה מֵהֶן.

אָמַר רַבִּי יַנַּאי: לְצָדָדִין הִיא מַתְנִיתָא! יֵשׁ בּוֹ בַּזַּיִת וְאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה – מְשַׁלֵּם לַשֵּׁבָט. יֵשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה וְאֵין בּוֹ בַּזַּיִת – מְשַׁלֵּם לְהֶקְדֵּשׁ.

יֵשׁ בּוֹ בַּזַּיִת וְיֵשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה, שִׁמְעוֹן בַּר וָוא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מְשַׁלֵּם לְהֶקְדֵּשׁ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מְשַׁלֵּם לַשֵּׁבָט.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: גְּזֵירַת הַכָּתוּב הִיא: **וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה** (ויקרא כב, יד), לְמָקוֹם שֶׁהַקֶּרֶן מְהַלֵּךְ – שָׁם הַחוֹמֶשׁ מְהַלֵּךְ.

כַּהֲנָא אָמַר: מְשַׁלֵּם שְׁנֵי חוֹמְשִׁין, חוֹמֶשׁ לְשֵׁבָט וְחוֹמֶשׁ לְהֶקְדֵּשׁ.

שֶׁאֵין בּוֹ בַּהֶקְדֵּשׁ תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל. שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב, ח): **יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ** – וְלֹא לְהֶקְדֵּשׁ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר לָהֶן: עַל תַּרְתֵּין אָהֲרָיְיתָא! לָמָּה? מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן זִיקַת תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת.

וְלֶקֶט וְשִׁכְחָה אֵין בָּהֶן זִיקַת תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת? אֶלָּא בִּנְשִׁיכַת פֵּיאָה וּבְקָמַת פֵּיאָה אֲנַן קַיְימִין.

[דף ל"ד ע"א]

לֵית הָדָא פְשִׁטָה שְׁאֵילְתֵיהּ דְּחִילְפֵּיי שָׁאַל: לֶקֶט בִּנְשִׁירָה מַהוּ שֶׁיְּקַדֵּשׁ? אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן: וְהָא תָּנֵינַן: לֶקֶט! אִית לָךְ מֵימַר: פֵּיאָה בְּלֶקֶט? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֵיהּ: עַל כּוּלְּהוֹן.

הֲלָכָה ג׳

מתני׳ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְשַׁלְּמִין מִמִּין עַל מִין שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. בִּלְבַד שֶׁיְּשַׁלֵּם מִן הַיָּפָה עַל הָרָע. וְרַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵין מְשַׁלְּמִין אֶלָּא מִמִּין עַל מִינוֹ. לְפִיכָךְ, אִם אָכַל קִישׁוּאִין שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית – יְמַתִּין לְקִישׁוּאִין שֶׁל מוֹצָאֵי שְׁבִיעִית וִישַׁלֵּם מֵהֶם.

מִמָּקוֹם שֶׁרַבִּי לִיעֶזֶר מֵיקֵל, מִשָּׁם רַבִּי עֲקִיבָא מַחְמִיר, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב, יד): **וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ** – כָּל שֶׁהוּא רָאוּי לַעֲשׂוֹת קֹדֶשׁ; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: **וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ** – קֹדֶשׁ שֶׁאָכַל.

גמרא הָא כֵיצַד? אָכַל יֶרֶק וְשִׁילֵּם גְּרוֹגָרוֹת, גְּרוֹגָרוֹת וְשִׁילֵּם תְּמָרִים – תָּבוֹא לוֹ בְּרָכָה.

אָכַל בִּיכּוּרִים מַהוּ מְשַׁלֵּם? אָכַל עֲנָבִים – מְשַׁלֵּם יַיִן. זֵיתִים – מְשַׁלֵּם שֶׁמֶן.

אָכַל חַלָּה מַהוּ שֶׁיְּשַׁלֵּם מִפֵּירוֹת שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ? שֶׁכֵּן פֵּירוֹת שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ חַיָּיבִין בְּחַלָּה! אָכַל בִּיכּוּרִים, מַהוּ שֶׁיְּשַׁלֵּם בְּמָחוּבַּר לַקַּרְקַע? שֶׁכֵּן הַבִּיכּוּרִים נִקְנִין בְּמָחוּבַּר לַקַּרְקַע.

רַבִּי אָבִין בְּשֵׁם רַבָּנָן דְּתַמָּן: זֹאת אוֹמֶרֶת: שֶׁאֵין מְשַׁלְּמִין מִפֵּירוֹת חוּצָה לָאָרֶץ!

אֲפִילּוּ תֵּימָא מְשַׁלְּמִין, מַתְנִיתִין – עַד שֶׁלֹּא הִתִּיר רַבִּי לְהָבִיא יֶרֶק מֵחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ.

[דף ל"ד ע"ב]

לֹא אָמַר אֶלָּא קִישׁוּאִין, דָּבָר שֶׁהוּא פֵּירוֹת אִיסּוּר. אֲבָל דָּבָר שֶׁהוּא פֵּירוֹת הֶיתֵּר – לֹא. שֶׁאִם אַתְּ אָמַר כֵּן, לֹא נִמְצָא לוֹקֵחַ לוֹ קוֹרְדֹּם מִדְּמֵי שְׁבִיעִית!

הַדָּרָן עָלָךְ הָאוֹכֵל תְּרוּמָה

פֶּרֶק שְׁבִיעִי

מתני׳ הָאוֹכֵל תְּרוּמָה מֵזִיד – מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹמֶשׁ.

הַתַּשְׁלוּמִין – חוּלִּין. אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמַחוֹל – מוֹחֵל.

גמרא הָאוֹכֵל תְּרוּמָה מֵזִיד כו׳. תַּמָּן תָּנֵינַן: אֵלּוּ הֵן הַלּוֹקִין. וְהָתָנֵינַן: אֵלּוּ נְעָרוֹת. הָכָא אַתְּ אָמַר: לוֹקֶה, וְהָכָא אַתְּ אָמַר: מְשַׁלֵּם?

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לַצְּדָדִין הִיא מַתְנִיתָא! אִם הִתְרוּ בּוֹ – לוֹקֶה. אִם לֹא הִתְרוּ בּוֹ – מְשַׁלֵּם.

סָבַר רַבִּי יוֹחָנָן מֵימַר: בְּמָקוֹם מַכּוֹת וְתַשְׁלוּמִין – לוֹקֶה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם. וְיִלְקֶה וִישַׁלֵּם! **כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ** (דברים כה, ב) – רִשְׁעָה אַחַת אַתָּה מְחַיְּבוֹ, וְאִי אַתָּה מְחַיְּבוֹ שְׁתֵּי רִשְׁעָיוֹת. וִישַׁלֵּם וְלֹא יִלָּקֶה! בְּמְחַיְּבֵי שְׁתֵּי רִשְׁעָיוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר, **וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר.**

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: אֲפִילּוּ לֹא הִתְרוּ בּוֹ – אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ הִתְרוּ בּוֹ – הָיָה לוֹקֶה.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ! אִילּוּ נְעָרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶן קְנָס! וְאִילּוּ הִתְרוּ בֵיהּ – אֵינוֹ לוֹקֶה?

סָבַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרַבִּי מֵאִיר, דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם.

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: מִן הַמּוֹצִיא שֵׁם רַע לָמַד רַבִּי מֵאִיר. **וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ** – מָמוֹן. **וְיִסְּרוּ אוֹתוֹ** – מַלְקוּת.

וְרַבָּנָן אָמְרִין: לְחִידּוּשׁוֹ יָצָא הַמּוֹצִיא שֵׁם רַע. דָּבָר שֶׁהוּא יוֹצֵא בְּחִידּוּשׁוֹ – אֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מִתְחַייֵב בְּדִיבּוּרוֹ, וְכָאן – אָדָם מִתְחַייֵב בְּדִיבּוּרוֹ.

[דף ל״ה ע״א]

וּכְשֵׁם שֶׁאֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ לְדָבָר אַחֵר, כָּךְ אֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ לֹא לְעוֹנָשִׁין וְלֹא לְמַכּוֹת.

וְלֹא כֵן אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: בְּמֵזִיד בַּחֵלֶב, בִּשּׁוֹגֵג בַּקָּרְבָּן – מַתְרִין בּוֹ וְלוֹקֶה וּמֵביא קָרְבָּן, וְחָכָא – יִלָּקֶה וִישַׁלֵּם!

רַבִּי בּוֹן בַּר חִייָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר יִצְחָק: שְׁנֵי דְּבָרִים מְסוּרִין לְבֵית דִּין – אַתְּ תּוֹפֵס אֶחָד מֵהֶן, יָצָא דָּבָר שֶׁהוּא מָסוּר לַשָּׁמַיִם.

הַכֹּל מוֹדִים שֶׁאֵין מָמוֹן אֵצֶל מִיתָה, דִּכְתִיב: **וּמַכֵּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה וּמַכֵּה אָדָם יוּמָת.** מַה מַכֵּה בְּהֵמָה – לֹא חָלְקָתָה בָּהּ בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד לְחַיְּבוֹ מָמוֹן, אַף מַכֵּה אָדָם – לֹא תַּחְלוֹק בּוֹ בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד לִפְטוֹר.

בַּמֶּה פְּלִיגִין? בְּמָמוֹן אֵצֶל מַכּוֹת. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֵין מָמוֹן אֵצֶל מִיתָה וְיֵשׁ מָמוֹן אֵצֶל מַכּוֹת. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: כְּשֵׁם שֶׁאֵין מָמוֹן אֵצֶל מִיתָה, כָּךְ אֵין מָמוֹן אֵצֶל מַכּוֹת.

רַבִּי אִימִי בַּבְלָיָא בְּשֵׁם רַבָּנָן דְּתַמָּן: מַעֲמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, **רָשָׁע רָשָׁע.** נֶאֱמַר **רָשָׁע** בְּמְחַוְּיְבֵי מִיתָה וְנֶאֱמַר **רָשָׁע** בְּמְחַוְּיְבֵי מַכּוֹת (דברים כה, ב), מַה רָשָׁע שֶׁנֶּאֱמַר בְּמְחַוְּיְבֵי מִיתָה – אֵין מָמוֹן אֵצֶל מִיתָה, אַף רָשָׁע שֶׁנֶּאֱמַר בְּמְחַוְּיְבֵי מַכּוֹת – אֵין מָמוֹן אֵצֶל מַכּוֹת.

נָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה אָמַר: כָּאן – בְּנַעֲרָה, כָּאן – בִּבְוּגֶרֶת. נַעֲרָה – יֵשׁ לָהּ קְנָס וְאֵין לָהּ מָכָר. בּוֹגֶרֶת – אֵין לָהּ לֹא קְנָס וְלֹא מָכָר. וְאֵין לָהּ בּוֹשֶׁת וּפְגָם.

רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין אָמְרִין: תִּיפְתַּר שֶׁפִּיתְתָהּ אוֹ שֶׁמְּחָלָה לוֹ.

סָבַר נָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה: בִּמְקוֹם מַכּוֹת וְתַשְׁלוּמִין – מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה. וְיִלְקֶה וְיִשַׁלֵּם! **כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ** – רִשְׁעָה אַחַת אַתָּה מְחַיְּבוֹ, וְאִי אַתָּה מְחַיְּבוֹ שְׁתֵּי רִשְׁעָיוֹת!

וְיִלְקֶה וְלֹא יְשַׁלֵּם! מִן עֵדִים זוֹמְמִין. מַה עֵדִים זוֹמְמִין – מְשַׁלְּמִין וְאֵינָן לוֹקִין, אַף הָכָא – מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה.

אָמַר רַבִּי נָתָן [יוֹנָה]: טַעְמָא דְּנָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה, **וְהִפִּילוֹ הַשּׁוֹפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו.** אֶת שֶׁמַּכּוֹתָיו יוֹצְאוֹת בּוֹ יְדֵי רִשְׁעוֹ. יָצָא זֶה שֶׁאוֹמֵר לוֹ עֲמוֹד וְשַׁלֵּם.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ! וְהָתַנִּינַן: הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג! פָּתַר לָהּ כְּרַבִּי מֵאִיר. דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. וְהָא תָּנֵינַן: הָאוֹכֵל

[דף ל"ה ע"ב]

תְּרוּמָה מֵזִיד! עַל דַּעְתֵּיהּ דְּנָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה הִיא אָמַר: מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה – נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן הִיא אָמַר: אִם הִתְרוּ בּוֹ – לוֹקֶה, וְאִם לֹא הִתְרוּ בּוֹ – מְשַׁלֵּם, פָּתַר לָהּ בִּמְזִיד בְּלֹא הַתְרָאָה.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, לָא שָׁנְיָא, הִיא מֵזִיד הִיא שׁוֹגֵג, הִיא הִתְרוּ בּוֹ, הִיא לֹא הִתְרוּ בּוֹ! סָבַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר רַבִּי מֵאִיר: לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא קוּמֵי רַבִּי מָנָא וְאִין יִסְבּוֹר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כָּל מַתְנִיתָא דְּרַבִּי מֵאִיר, קָרֵייָא דְּרַבִּי מֵאִיר?! וְהָא כְּתִיב: **וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְגוֹ'**! אֶלָּא מִיסְבַּר סָבַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: שֶׁהַחוֹמֶשׁ – קָרְבָּן.

וַאֲפִילּוּ יִסְבּוֹר שֶׁהַחוֹמֶשׁ קָרְבָּן, קֶרֶן – קָרְבָּן? אָמַר רַבִּי יוּדָן בַּר שָׁלוֹם: מַתְנִיתָא אָמְרָה, שֶׁהַקֶּרֶן – קִנָּם, דְּתָנֵינַן: אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תְּרוּמָה, אֶלָּא חוּלִּין מְתוּקָנִים וְהֵן נַעֲשִׂין תְּרוּמָה. אִילּוּ מִמָּה שֶׁאָכַל הָיָה מְשַׁלֵּם – יָאוּת.

וְתָנֵי כֵּן: אָכַל תְּרוּמָה טְמֵאָה – מְשַׁלֵּם חוּלִּין טְהוֹרִים. וְאִם שִׁילֵּם חוּלִּין טְמֵאִים – יָצָא. וְלֹא דְּמֵי עֵצִים הוּא חַייָב לוֹ?! הָדָא אָמְרָה: שֶׁהַקֶּרֶן – קִנָּם. וּכְמָה דְּתֵימַר: קֶרֶן – קִנָּם, וְדִכְוָותַהּ, חוֹמֶשׁ – קִנָּם!

אֶלָּא, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ – כְּדַעְתֵּיהּ! כְּמָה דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר תַּמָּן: הַכֹּל הָיָה בִּכְלַל **לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר,** וְיָצָא זֶה **וְעָשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו** – לְחַייְבוֹ מָמוֹן. וְהָכָא, הַכֹּל הָיָה בִּכְלַל **וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ.** יָצָא **וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה** – לְחַייְבוֹ מָמוֹן.

וְהָתָנֵי: מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר, בְּגוֹנֵב חֶלְבּוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ – שֶׁהוּא לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. שֶׁכֵּן הָאוֹכֵל חֵלֶב – לוֹקֶה!

וְהָתָנֵי: מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר, בִּגּוֹנֵב תְּרוּמַת חֲבֵירוֹ – שֶׁהוּא לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם, שֶׁכֵּן הָאוֹכֵל תְּרוּמָתוֹ – לוֹקֶה!

וְהָתָנֵי: מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר, בְּחוֹטֵם פָּרָתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ – שֶׁהוּא לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם שֵׁשֶׁת קַבִּין לַפָּרָה, וְאַרְבַּעַת קַבִּין לַחֲמוֹר, שֶׁכֵּן הַחוֹטֵם פָּרָתוֹ – לוֹקֶה!

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: שֶׁכֵּן בִּמְחוּיְבֵי מִיתוֹת.

גָּנַב תְּרוּמַת הֶקְדֵּשׁ וַאֲכָלָהּ – לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם! מִכָּל מָקוֹם הִפְסִיד מָמוֹן.

אָמַר רַבִּי מָנָא קוּמֵי רַבִּי יוֹסֵי: מֵעַתָּה הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ קְטַנָּה – יִלָּקֶה

[דף ל"ו ע"א]

וִישַׁלֵּם, שֶׁכֵּן הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ בּוֹגֶרֶת – לוֹקֶה!

חָזַר רַבִּי מָנָא וְאָמַר: תַּמָּן – חָל עָלָיו מִיתָה וְתַשְׁלוּמִין כְּאַחַת. בְּרַם הָכָא – מֵהֲסִימָה הָרִאשׁוֹנָה נִתְחַיֵּיב מַלְקוֹת, וּמִכָּאן וָאֵילָךְ לְתַשְׁלוּמִין.

הֲתִיב רַבִּי עֻזָּרָא קוּמֵי רַבִּי מָנָא: הַמַּצִּית גְּדִישׁוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ בְּשַׁבָּת – מִשִּׁיבוֹלֶת הָרִאשׁוֹנָה נִתְחַיֵּיב מִיתָה, מִכָּאן וָאֵילָךְ – לְתַשְׁלוּמִין! וְלֵית אַתְּ אָמַר הָכֵין? אֶלָּא עַל כָּל שִׁיבוֹלֶת וְשִׁיבוֹלֶת יֵשׁ בָּהּ הַתְרַיִית מִיתָה וְהַתְרַיִית תַּשְׁלוּמִין. וְאוּף הָכָא – עַל כָּל חֲסִימָה יֵשׁ בָּהּ הַתְרַיִית מַכּוֹת וְהַתְרַיִית תַּשְׁלוּמִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן: תְּרֵין אָמוֹרָאִין. חַד אָמַר: בְּחוֹטֵם בִּתְרוּמָה וּבְמוּקְדָּשִׁים. וַהֲרָנָה אָמַר: בְּחוֹטֵם עַל יְדֵי שָׁלִיחַ, שָׁלִיחַ לוֹקֶה, וְהוּא פָּטוּר. (ויקרא יז , ד) **דָּם יֶחְשַׁב לָאִישׁ הַהוּא** – וְלֹא לְשׁוֹלְחָיו.

בְּשׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וּמֵזִיד בֶּחָמֵץ, שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וּמֵזִיד בְּנָזִיר, שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וּמֵזִיד בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, אֵין נִפְתְּרִינָהּ בִּשְׁנֵי דְבָרִים – נִיחָא. אֵין נִפְתְּרִינָהּ בְּדָבָר אֶחָד – מַחֲלוֹקֶת רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

תַּמָּן תָּנֵינַן: אֵין בֵּין שַׁבָּת לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים, אֶלָּא שֶׁזֶּה זְדוֹנוֹ בְּיָדֵי אָדָם, וְזֶה זְדוֹנוֹ בְּהִיכָּרֵת. הָא בְּתַשְׁלוּמִין – זֶה וְזֶה שָׁוִין!

מַתְנִיתָא – דְּרַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה. דְּתָנֵי, רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה אוֹמֵר: יוֹם הַכִּיפּוּרִים כְּשַׁבָּת לְתַשְׁלוּמִין. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר: כִּמְחוּיְבֵי כְּרִיתוֹת – כָּךְ מְחוּיְבֵי מִיתוֹת בֵּית דִּין.

מַה בֵּינֵיהֶן? רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי אָבִינָא אָמַר: נַעֲרָה נִדָּה בֵּינֵיהֶן.

אָמַר רַבִּי מָנָא: אַף אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ בֵּינֵיהֶן.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה, מַה שַּׁבָּת אֵין לָהּ הֶיתֵּר אַחַר אִיסּוּרָהּ, וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים אֵין לוֹ הֶיתֵּר אַחַר אִיסּוּרוֹ. וְוַ, הוֹאִיל וְיֵשׁ לָהּ הֶיתֵּר אַחַר אִיסּוּרָהּ – מְשַׁלֵּם.

[דף ל״ו ע״ב]

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אָמַר: שַׁבָּת – יֵשׁ בָּהּ כָּרֵת, וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים – יֵשׁ בּוֹ כָּרֵת, וְוַ הוֹאִיל וְיֵשׁ בָּהּ כָּרֵת – אֵינוֹ מְשַׁלֵּם.

רַבִּי יוּדָה בַּר פַּזִּי בָּעֵי: לַוַּוִּין וּכְרִיתוֹת מַה אָמְרִין בָּהּ אִילֵּין תַּנָּיֵי? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: צְרִיכָה לְרַבָּנָן.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה, וְלָמָּה לֹא שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא דְתָנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי? דְּתָנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי, רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: נֶאֱמַר כָּרֵת בְּשַׁבָּת, וְנֶאֱמַר כָּרֵת בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. מַה כָּרֵת הָאֲמוּרָה אֵצֶל שַׁבָּת – אֵין מַכּוֹת אֵצֶל מִיתָה. אַף כָּרֵת הָאֲמוּרָה בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים – אֵין מָמוֹן [מַכּוֹת] אֵצֶל כָּרֵת!

אָמַר רַבִּי מָנָא קוּמֵי רַבִּי יוֹסֵי: מַה צְרִיכִין לֵיהּ? כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. בְּרַם כְּרַבִּי יוֹחָנָן, אִם מַכּוֹת אֵצֶל מִיתָה יֵשׁ לוֹ, לֹא כָל שֶׁכֵּן מַכּוֹת אֵצֶל כָּרֵת.

אָמַר לֵיהּ: וְאַף כְּרַבִּי יוֹחָנָן צְרִיכָה לֵיהּ! אִיתְפַּלְגוּן: הַשּׁוֹחֵט אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לְשׁוּם עֲבוֹדָה זָרָה, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אִם הִתְרוּ בּוֹ לְשׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ – לוֹקֶה. לְשׁוּם עֲבוֹדָה זָרָה – נִסְקָל.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אוֹמֵר: אֲפִילּוּ הִתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ – אֵינוֹ לוֹקֶה. מֵאַחַר שֶׁאִלּוּ הִתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם עֲבוֹדָה זָרָה – הָיָה נִסְקָל. הָכָא – שְׁנֵי דְבָרִים, וְהָכָא – דָּבָר אֶחָד.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, מַה בֵּין אִילֵּין תַּנָּיֵי לְאִילֵּין רַבָּנָן?

לְלַוַּוִּין וְלֹא לִכְרִיתוֹת.

אָמַר רַבִּי יוּדָן: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ – דּוּ אָמַר כְּרַבִּי מֵאִיר, דּוּ אָמַר: לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם.

אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָא: הַמַּצִּית גְּדִישׁוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ בְּיוֹם טוֹב – בֵּינֵיהֶן. אִילֵּין תַּנָּיֵי סָבְרִין מֵימַר: הוֹאִיל וְאֵין בָּהֶן כָּרֵת – מְשַׁלֵּם. וְאִילֵּין רַבָּנָן סָבְרִין מֵימַר: הוֹאִיל וְיֵשׁ בָּהּ מַכּוֹת – אֵינוֹ מְשַׁלֵּם.

מֵעַתָּה אֵלּוּ נְעָרוֹת דְּלָא כְּרַבָּנָן? אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: בְּמַמְזֵר הַבָּא עַל הַמַּמְזֶרֶת בֵּינֵיהֶן.

וְאֵשֶׁת אָחִיו לָאו יְבִימְתּוֹ הִיא? תִּיפָּתֵר שֶׁמֵּת אָחִיו וְהָיוּ לוֹ בָּנִים, וְאֵירַשׂ אִשָּׁה, וּמֵת, וּבָא אָחִיו וַאֲנָסָהּ.

הֲלָכָה ב׳ מתני׳ בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּשֵּׂאת לְיִשְׂרְאֵל, וְאַחַר כָּךְ אָכְלָה תְּרוּמָה – מְשַׁלֶּמֶת אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינָהּ מְשַׁלֶּמֶת אֶת הַחוֹמֶשׁ, וּמִיתָתָהּ בִּשְׂרֵיפָה.

נִישֵּׂאת לְאֶחָד מִכָּל הַפְּסוּלִין – מְשַׁלֶּמֶת קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ, וּמִיתָתָהּ בְּחֶנֶק; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: זוֹ וְזוֹ מְשַׁלֶּמֶת אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינָהּ מְשַׁלֶּמֶת אֶת הַחוֹמֶשׁ, וּמִיתָתָהּ בִּשְׂרֵיפָה.

הַמַּאֲכִיל אֶת בָּנָיו קְטַנִּים, וְאֶת עֲבָדָיו בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים. הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חוּצָה לָאָרֶץ, וְהָאוֹכֵל פְּחוֹת מִכַּזַּיִת – תְּרוּמָה מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵין מְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹמֶשׁ. וְהַתַּשְׁלוּמִין – חוּלִּין, אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמְחוֹל לוֹ – מוֹחֵל.

זֶה הַכְּלָל: כָּל הַמְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ – הַתַּשְׁלוּמִין תְּרוּמָה. אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמְחוֹל – אֵינוֹ מוֹחֵל. וְכָל הַמְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן, וְאֵין מְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹמֶשׁ – הַתַּשְׁלוּמִין חוּלִּין, אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמְחוֹל – מוֹחֵל.

[דף ל"ז ע"א]

גמרא כָּךְ הִיא מַתְנִיתָא: זִינְתָה – מִיתָתָהּ בְּשְׂרֵיפָה. מַה טַּעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר? (ויקרא כא, ט) **כִּי תֵחֵל לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ** – אֶת שֶׁהִיא רְאוּיָה לַחְזוֹר לְבֵית אָבִיהָ. יָצְאַת זוֹ שֶׁהִיא אֵינָהּ רְאוּיָה לַחְזוֹר לְבֵית אָבִיהָ. נִשֵּׂאת לְכֹהֵן וְזִינְתָה – הֲרֵי הִיא רְאוּיָה לַחְזוֹר לְבֵית אָבִיהָ?!

מַאי כְּדוֹן? **כִּי תֵחֵל לִזְנוֹת** – אֶת שֶׁחִילּוּלָהּ מֻחָמַת הַזְּנוּת, וְלֹא חִילּוּלָהּ מֻחָמַת נִישּׂוּאִין.

מַה טַּעְמָא דְּרַבָּנָן? **וּבַת אִישׁ כֹּהֵן** – מִכָּל מָקוֹם. מֵעַתָּה, אֲפִילּוּ חֲלָלָה מִכַּנָּהּ [מִכְּהוּנָּה]? תָּנָא רַבִּי חִינְנָא בַּר פָּפָּא קוּמֵי רַבִּי זְעֵירָא: דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל: (שם) **אֶת אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת.** אֶת שֶׁחִילּוּלָהּ מֻחָמַת עַצְמָהּ, וְלֹא שֶׁחִילּוּלָהּ מֻחָמַת אָבִיהָ.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָה: שׁוֹנָה אֲנִי עַל דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, אֲפִילּוּ חֲלָלָה מִכַּנָּהּ [מִכְּהוּנָּה].

וְהָא תָּנֵינַן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר!

הַוּוֹן בָּעֵיי מֵימַר: מַה פְּלִיגִין? בְּחוֹמֶשׁ. אֲבָל בְּקֶרֶן – אַף רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מוֹדֶה. מַה פְּלִיגִין? לְשֶׁעָבַר. אֲבָל לַבָּא – אַף רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מוֹדֶה.

לֹא חִסְפִּיק לְשַׁלֵּם עַד שֶׁנִּשְׁתַּחְרֵר – נוֹתֵן.

הָיוּ לוֹ נְכָסִים שֶׁאֵין לְרַבּוֹ רְשׁוּת בָּהֶן – נוֹתֵן.

הֵיאַךְ עֲבִידָא? רְאוּבֵן שָׁגַזַל מִשִּׁמְעוֹן, וְהֶאֱכִילָהּ לְלֵוִי – יָצָא יְדֵי גְּזֵילָה? תִּפְלוּגְתָּא דְּרַבִּי חִיָּיא רַבָּא וְרַבִּי יַנַּאי.

דְּאִיתְפַּלְגוּן: גָּזַל מַעֲפָרְתּוֹ שֶׁל זֶה וְנָתַן לְזֶה, רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי חִיָּיא רַבָּה: מוֹצִיאִין מִן הָרִאשׁוֹן וְאֵין מוֹצִיאִין מִן הַשֵּׁנִי. רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יַנַּאי: אַף מוֹצִיאִין מִן הַשֵּׁנִי.

וְאַף רַבִּי

[דף ל"ז ע"ב] חִיָּיא רוֹבָה מוֹדֶה, מִבְּיָון שֶׁנְּתָנָהּ לְלֵוִי – יָצָא בָּהּ יְדֵי גְּזֵילָה.

הֲלָכָה ג' מתני' שְׁתֵּי קוּפּוֹת, אַחַת שֶׁל תְּרוּמָה וְאַחַת שֶׁל חוּלִּין, שֶׁנָּפְלָה טָמֵא שֶׁל תְּרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ לְאֵיזֶה מֵהֶן נָפְלָה – חֲרֵי אֲנִי אוֹמֵר: לְתוֹךְ שֶׁל תְּרוּמָה נָפְלָה.

אֲבָל אִם אֵין יָדוּעַ אֵיזֶה הִיא שֶׁל תְּרוּמָה וְאֵיזֶה הִיא שֶׁל חוּלִּין, אָכַל אֶת אַחַת מֵהֶן – פָּטוּר, וְהַשְּׁנִיָּה – נוֹהֵג בָּהֶן כִּתְרוּמָה, וְחַיֶּיבֶת בַּחַלָּה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר.

אָכַל אַחַר מִן הַשְּׁנִיָּה – פָּטוּר. אָכַל אֶחָד מִן שְׁנֵיהֶן – מְשַׁלֵּם כִּקְטַנְּה שֶׁבִּשְׁתֵּיהֶן.

נָפְלָה אַחַת מֵהֶן לְתוֹךְ הַחוּלִּין – אֵינָהּ מְדַמַּעְתָּן, וְהַשְּׁנִיָּה – נוֹהֵג בָּהּ כִּתְרוּמָה, וְחַיֶּיבֶת בַּחַלָּה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר.

נָפְלָה שְׁנִיָּה לְמָקוֹם אַחֵר – אֵינָהּ מְדַמַּעְתָּן.

נָפְלוּ שְׁתֵּיהֶן לְמָקוֹם אֶחָד – מְדַמַּעַת כִּקְטַנְּה שֶׁבִּשְׁתֵּיהֶן.

זָרַע אֶת אַחַת מֵהֶן – פָּטוּר. וְהַשְּׁנִיָּה – נוֹהֵג בָּהּ כִּתְרוּמָה, וְחַיֶּיבֶת בַּחַלָּה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר.

זָרַע אַחַר אֶת הַשְּׁנִיָּה – פָּטוּר. זָרַע אֶחָד אֶת שְׁתֵּיהֶן, בְּדָבָר שֶׁזִּרְעוֹ כָּלֶה – מוּתָּר. וּבְדָבָר שֶׁאֵין זִרְעוֹ כָּלֶה – אָסוּר.

גמרא אַחַת טְמֵאָה וְאַחַת טְהוֹרָה – אֲנִי אוֹמֵר: לְתוֹךְ טְמֵאָה נָפְלָה.

אַחַת מְדוּמַּעַת וְאַחַת אֵינָהּ מְדוּמַּעַת – אֲנִי אוֹמֵר: לַמְדוּמַּעַת נָפְלָה.

אַחַת יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת, וְאַחַת אֵין בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת – אֲנִי אוֹמֵר: לְאוֹתָהּ שֶׁאֵין בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת נָפְלָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִשּׁוּם בַּר קַפָּרָא אָמַר: וְהוּא שֶׁיֵּשׁ בַּשְּׁנִיָּה רוֹב. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בַּשְּׁנִיָּה רוֹב.

מִתַּקֵּף שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ! תַּמָּן הוּא אוֹמֵר: סְפֵיקָן בָּטֵל בְּרוֹב, וְהָכָא – אָמַר הָכֵין!

תַּמָּן – בְּשֵׁם גַּרְמֵיהּ. וְהָכָא – בְּשֵׁם בַּר קַפָּרָא.

מִתַּקֵּף שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן! תַּמָּן הוּא אוֹמֵר בּוּקְהָן נַעֲשׂוּ הוֹכִיחַ. וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין!

שַׁנְיָיא הִיא הָכָא, שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּמֶּה לִתְלוֹת.

[דף ל"ח ע"א]

שְׁתֵּי קוּפּוֹת, אַחַת שֶׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה וְאַחַת שֶׁל חוּלִּין טְהוֹרִין, וְנָפְלָה טָמֵא תְּרוּמָה טְמֵאָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן, וְאֵינוֹ יָדוּעַ לְאֵיזֶה מֵהֶן נָפְלָה – אֲנִי אוֹמֵר: לְתוֹךְ שֶׁל תְּרוּמָה נָפְלָה, וְהַחוּלִּין יֵאָכְלוּ בְּטָהֳרָה.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי נָתָן: אֹהֶל מֵת שֶׁהוּא פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים - פִּתְחוֹ בְּמִלּוֹאוֹ וְגַגּוֹ טָהוֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי מֵאִיר: מֵת שֶׁהוּא יַתִּיר מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים - פִּתְחוֹ בְּמִלּוֹאוֹ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הַשִּׁדְרָה וְהַגַּלְגֹּלֶת כַּמֵּת. אֲחֵרִים אוֹמְרִים מִשֵּׁם רַבִּי נָתָן: כָּל הַטְּמֵאוֹת הַפּוֹרְשׁוֹת מִן הַמֵּת - כַּמֵּת. וּפִתְחוֹ - אַרְבָּעָה טְפָחִים.

ב. בֵּיב שֶׁהִיא קְמוּר תַּחַת הַבַּיִת. יֵשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים וְיֵשׁ בִּיצִיאָתוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְנָפַל בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָהוֹר. נָפַל בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר. יֵשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים, נָפַל בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא. נָפַל בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר. אֵין בּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים. נָפַל בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא. נָפַל בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר. רָחָב מִבִּפְנִים וְצַר מִבַּחוּץ, טֻמְאָה בָּרָחָב - הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּצַּר - הַבַּיִת נִדּוֹן מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה. טֻמְאָה בַּבַּיִת בֵּין בָּרָחָב בֵּין בַּצַּר הַבַּיִת טָמֵא. וּשְׁבַצַּר נִדּוֹן מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה. רָחָב מִבַּחוּץ וְצַר מִבִּפְנִים, טֻמְאָה בָּרָחָב - הַבַּיִת טָהוֹר, וּבַצַּר - הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּבַּיִת הַכֵּלִים שֶׁבָּרָחָב - טְהוֹרִין, וּשְׁבַצַּר - טְמֵאִין. מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה בַּשְּׁקִיפִין וּבַסֶּלַע, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן כְּאֹהֶל, אֲבָל חָשׁוּבִין כְּאֹהֶל.

ג. מִגְדָּל שֶׁהוּא עוֹמֵד, בֵּין בֶּחָצֵר בֵּין בָּאָוִיר - טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ, כֵּלִים שֶׁבְּעָבְיוֹ - טְהוֹרִין. טֻמְאָה שֶׁבְּעָבְיוֹ כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ - טְהוֹרִין. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה. הָיָה עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטֻמְאָה בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא, טֻמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר, שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לִכָּנֵס. כֵּלִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הָאָרֶץ, וְשֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הַכֹּתֶל, וְשֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הַקּוֹרוֹת, אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתֵחַ טֶפַח - טְמֵאִין. וְאִם לָאו - טְהוֹרִין. טֻמְאָה שָׁם - הַבַּיִת טָמֵא, שֶׁבַּכֹּתֶל מֵאַחֲרָיו

הַשָּׁלֵם

וְשֶׁבַּמַּעֲזִיבָה מֵעַל גַּבָּיו - נִדּוֹנִין מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה.

ד. טֻמְאָה תַּחַת רַגְלוֹ אוֹ עַל גַּב רַגְלוֹ, וְהִיא רוֹצֶצֶת, טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. לְמַה זֶּה דּוֹמֶה? לְעַמּוּד שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטֻמְאָה תַּחְתָּיו, וְהִיא רוֹצֶצֶת, טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיָה מַטָּל עַל מָתְנָיו וּמַגָּף, וְטֻמְאָה תַּחְתָּיו, כְּנֶגֶד עָבְיוֹ וְהִיא רוֹצֶצֶת, אוֹ עַל גַּב דְּלָתוֹת וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. כֵּלִים שֶׁבַּטַּרְקְסָאוֹת מִכָּאן וּמִכָּאן - טְהוֹרִין.

ה,ה הָיָה עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וְנִפְתַּח לַחוּץ, טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָהוֹר. טֻמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא, שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לִכָּנֵס. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: כֵּן הֲלָכָה, יָפֶה כֹּחַ הַכְּלִי לְהַצִּיל מִכֹּחַ צָמִיד פָּתִיל, אוֹ מִכֹּחַ אֹהָלִים. אִם מַצִּיל הוּא מִכֹּחַ צָמִיד פָּתִיל בְּגוֹלֶל, קַל וָחֹמֶר עַל יְדֵי אֹהָלִים.

ו. הָיְתָה מוּכְנִי שֶׁלּוֹ מְשׁוּכָה לְאַחֲרָיו שָׁלֹשׁ אֲצָבָעוֹת, וְטֻמְאָה שָׁם, כְּנֶגֶד הַקּוֹרוֹת - הַבַּיִת טָהוֹר, כֵּלִים שֶׁכְּנֶגֶד הַזִּיז, רַבִּי מְטַמֵּא וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין, שֶׁאֲנִי רוֹאֶה אֶת הַקּוֹרוֹת כְּאִלּוּ הֵן יוֹרְדוֹת וְסוֹתְמוֹת. דָּבָר אַחֵר: אֵין טֻמְאָה נִכְנֶסֶת לְאֹהֶל, וְאֵינָהּ יוֹצְאָה הֵימֶנּוּ, אֶלָּא בִּפּוּחַ טֶפַח. אָמַר רַבִּי: רוֹאֶה אֲנִי דִּבְרֵיהֶם מִדִּבְרֵי. כֵּלִים שֶׁכְּנֶגֶד הַזִּוִּית, רַבִּי מְטַמֵּא וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּפְרוּצָה, אֲבָל בִּמְגֹפֶפֶת - הֲרֵי הוּא כְּקֶבֶר סָתוּם, וּמְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבֶיהָ.

ז. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בָּא רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אֵצֶל אַבָּא חַלַפְתָּא, אָמַר לוֹ: מַה אַתָּה אוֹמֵר בְּעַיִן שֶׁל תַּנּוּר וְנֶסֶר נָתוּן עַל גַּבָּהּ? אָמַר לוֹ: טָמֵא. בָּקְעָה טֻמְאָה אֶת הַנֶּסֶר, נִטְמָא הַנֶּסֶר וְטָמֵא אֶת הַתַּנּוּר, אָמַר לוֹ: אַף אֲנִי אוֹמֵר כֵּן, אֶלָּא שֶׁעַקִיבָה מְטַהֵר. עַיִן שֶׁל תַּנּוּר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ גֹּבַהּ טֶפַח וְאֵין בָּהּ רֹחַב טֶפַח, יֵשׁ בָּהּ רֹחַב טֶפַח וְאֵין בָּהּ גֹּבַהּ טֶפַח - טְהוֹרָה.

תּוֹסֶפְתָּא

ח. אֲרֻבָּה שֶׁבֵּין בַּיִת לְעֲלִיָּה וּקְדָרָה נְתוּנָה עָלֶיהָ, וּנְקוּבָה בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. נִפְחֲתָה בְּמוֹצִיא זֵיתִים - מַצֶּלֶת עַד פְּחוֹת מִטֻּפַּח.

ט. קֻנָּה שֶׁחָתְכָה לְמֵי חַטָּאת וְאֵפֶר חַטָּאת - מַצֶּלֶת עַל הַחַטָּאת וְאֵינָהּ מַצֶּלֶת עַל הַתְּרוּמָה, שֶׁתְּמִצָּא אוֹמֵר טָהוֹר לְחַטָּאת מַצִּיל לְעַצְמוֹ. כֵּיצַד? הָיוּ שָׁם שְׁנֵי כֵלִים, אֶחָד טָהוֹר לְחַטָּאת וְאֶחָד טָהוֹר לִתְרוּמָה. נִמְצָא, טָהוֹר לְחַטָּאת מַצִּיל לְעַצְמוֹ, וְטָהוֹר לִתְרוּמָה מַצִּיל לְעַצְמוֹ.

י. לָגִין שֶׁהוּא מָלֵא מַשְׁקִין טְהוֹרִין, וּפִנָּן לְלָגִין אַחֵר, וְיֵשׁ שָׁם מַשְׁקִין - שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין. הָאִשָּׁה שָׁלְשָׁה בָּעֲרָבָה וְיָדֶיהָ עֲסוּקוֹת בַּבָּצֵק, כָּל זְמַן שֶׁמַּגְבַּהַּת זוֹ וּמַנַּחַת זוֹ, מַגְבַּהַּת זוֹ וּמַנַּחַת זוֹ - הַבָּצֵק טָהוֹר. מָשְׁכָה יָדֶיהָ הֵימֶנּוּ וְהֶחֱזִירַתּוּ - טָמֵא הַבָּצֵק. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: בּוֹשְׁנוּ מִדְּבָרֶיכֶם בֵּית שַׁמַּאי, אֶפְשָׁר אִשָּׁה וַעֲרָבָה טְמֵאִין טָמְאַת שִׁבְעָה, וְהַבָּצֵק טָהוֹר? לָגִין טְמֵאִין טָמְאַת שִׁבְעָה וּמַשְׁקִין טְהוֹרִין, אַחַר שֶׁעָמַד, אָמַר לְפָנָיו תַּלְמִיד אֶחָד מִתַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּאי: רַבִּי! אוֹמֵר לְפָנֶיךָ טַעַם שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים בּוֹ? אָמַר לוֹ: אֱמוֹר! אָמַר לוֹ: כֵּלָיו שֶׁל עַם הָאָרֶץ, מַהוּ, טָמֵא אוֹ טָהוֹר? אָמַר לוֹ: טָמֵא. אָמַר לוֹ: כְּלֵי טָמֵא חוֹצֵץ אוֹ אֵינוֹ חוֹצֵץ? אָמַר לוֹ: אֵינוֹ חוֹצֵץ. אָמַר לוֹ: זֶהוּ טַעֲמָא שֶׁל בֵּית שַׁמַּאי. אָמַר לוֹ: וַהֲלוֹא טְהָרָתָם אוֹכְלִים וּמַשְׁקִין שֶׁבְּתוֹכוֹ! אָמַר לוֹ: לְכְשֶׁטְּהָרְנוּ. אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין שֶׁבְּתוֹכוֹ לְעַצְמוֹ טְהָרְנוּ, אֲבָל לְטַהֵר אֶת הַכֵּלִי שֶׁטְּהָרְנוּ לְךָ וְלוֹ. מִיָּד הָלַךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְנִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. וְאָמַר: נִעָנֵיתִי לָכֶם עֲצָמוֹת בֵּית שַׁמַּאי, אִם סְתוּמוֹת שֶׁלָּכֶם כָּךְ, מְפֹרָשׁוֹת שֶׁלָּכֶם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה! אָמְרוּ: כָּל יָמָיו הִשְׁחֲרוּ שִׁנָּיו מִפְּנֵי תַּעֲנִיּוֹתָיו.

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק שִׁישִׁי

א. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כְּשֵׁם שֶׁהַכֵּלִים מַצִּילִין עִם אֹהָלִין שֶׁיֵּשׁ לָהֶן דּוֹפָנוֹת, כָּךְ מַצִּילִין עִם אֹהָלִים שֶׁאֵין לָהֶן דּוֹפָנוֹת. אֶחָד כְּלֵי חֶרֶס וְאֶחָד כְּלֵי עֵץ - טְהוֹרִים. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּכְלִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טֻפַּח עַל טֻפַּח, אֲבָל בִּכְלִי שֶׁאֵין בּוֹ טֻפַּח עַל טֻפַּח - אֵינוֹ מַצִּיל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהוּא אָפוּץ[1] טֻפַּח אֶחָד מִבַּחוּץ, וּמִבִּפְנִים מִשְּׁנֵי צְדָדִים, אֲבָל אִם הָיָה אָפוּץ כַּחֲצִי טֻפַּח מִכָּאן וְכַחֲצִי טֹפַח מִכָּאן - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ מַצִּיל.

ב. קְדָרָה שֶׁהִיא נְתוּנָה בְּצַד דּוֹפְנוֹ שֶׁל אֹהֶל מִבַּחוּץ, טָמְאָה תַּחְתֶּיהָ וְרוֹצֶצֶת - טָמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח, טָמְאָה תַּחְתֶּיהָ - תַּחְתֶּיהָ טָמֵא, טָמְאָה תַּחְתֶּיהָ - תַּחְתֶּיהָ טָמֵא, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ עִם דּוֹפְנוֹ שֶׁל אֹהֶל. בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא.

ג. הָיְתָה כְּפִישָׁה[2], טָמְאָה תַּחְתֶּיהָ וְהִיא רוֹצֶצֶת - טָמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח, וְטָמְאָה תַּחְתֶּיהָ - תַּחְתֶּיהָ טָמֵא, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהִיא נִדּוֹנֶת כְּשִׁפּוּעֵי אֹהָלִין. בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא. הָיְתָה נְתוּנָה עַל גַּבֵּי שְׁתֵּי יְתֵדוֹת מִבַּחוּץ, מְשׁוּכָּה הֵימֶנּוּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת בְּפָחוֹת מִטֶּפַח. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. כֹּתֶל שְׁמִקְצָתוֹ מְשַׁמֵּשׁ לַבַּיִת וּמִקְצָתוֹ מְשַׁמֵּשׁ לַגִּנָּה, הָיְתָה נְתוּנָה בְּצַד הַמְּשַׁמֵּשׁ לַבַּיִת - מַצֶּלֶת מִצַּד הַמְּשַׁמֵּשׁ. בַּיִת הַמְּשַׁמֵּשׁ לַגִּנָּה - אֵינָהּ מַצֶּלֶת.

---

[1] אֵיזוֹ הִיא אֲפוּצָה? כֹּל שֶׁאֵין לָהּ טֶפַח מִמָּקוֹם אֶחָד (מִשְׁנָה אָהֳלוֹת ט, ג).

[2] כְּלִי הַמְּחֻזָּק אַרְבָּעִים סְאָה.

תּוֹסֶפְתָּא

ד. קוֹרָה שֶׁהָיְתָה נְתוּנָה מִכֹּתֶל לְכֹתֶל וּקְדֵרָה בָּהּ, אִם אֵין בֵּין פִּיהָ לְקוֹרָה פּוֹתֵחַ טֶפַח - חֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת; דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מַצֶּלֶת, עַד שֶׁיִּהֵא אֲפוּצָה בָּאָרֶץ, וּבֵקוֹרָה פְּתוּחַ מִפּוֹתֵחַ טֶפַח. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיהָ לְקוֹרָה פּוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת. הָיְתָה אֲפוּצָה בָּאָרֶץ וּבַקּוֹרָה, אִם אֵין בֵּין פִּיהָ לְקוֹרָה פּוֹתֵחַ טֶפַח - חֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיהָ לַקּוֹרָה פּוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת. הָיָה פִּיהָ לְמַעְלָה מִדָּבָק לַקּוֹרָה - חֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. הָיְתָה מְשׁוּכָה הֵימֶנּוּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת. פָּחוֹת מִטֶּפַח, אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: בְּזוֹ הִיא מַחֲלֹקֶת שֶׁרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. הָיָה רֹאשׁ אֶחָד נָתוּן עַל כּוֹתְלוֹ שֶׁל הַבַּיִת, וְרֹאשָׁהּ אֶחָד נָתוּן עַל כּוֹתְלוֹ שֶׁל גִּנָּה. הָיְתָה בְּצַד הַמְשַׁמֵּשׁ לַבַּיִת - מַצֶּלֶת. בְּצַד הַמְשַׁמֵּשׁ לַגִּנָּה - אֵינָהּ מַצֶּלֶת. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: אַף בְּזוֹ הִיא מַחֲלֹקֶת.

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. אַרְבָּעָה שֶׁהָיוּ נוֹשְׂאִין אֶת הַנִּדָּבָךְ, וְאֵין בְּמוֹטוֹת כְּעֹבִי הַמַּרְדֵּעַ, טֻמְאָה תַּחְתָּיו - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין. טֻמְאָה עַל גַּבָּיו - כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר. וְכֵן הָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כַּזַּיִת מִן הַמֵּת בְּפִי הָעֹרֶב, הֶאֱהִיל עַל גַּבֵּי הַנִּדָּבָךְ - אָדָם וְכֵלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְהוֹרִין. הֶאֱהִיל עַל גַּבֵּי תַּנּוּר וְכִירַיִם הַחֲדָשִׁים - טְהוֹרִין. נָתוּן עַל גַּבֵּי אַרְבָּעָה כֵּלִים טְהוֹרִים, וְאֵין בֶּהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתָּיו - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין. טֻמְאָה עַל גַּבָּיו - כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר. וְאִם יֵשׁ בֶּהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין. טֻמְאָה שֶׁעַל גַּבָּיו - כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין. נָתוּן עַל גַּבֵּי אַרְבַּע כְּסָיוֹת הַנְּתוּנוֹת עַל גַּבֵּי אַרְבַּע אֲבָנִים וְאֵין בָּהֶן גֹּבַהּ טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתָּיו - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין. טֻמְאָה עַל גַּבָּיו - כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר. אִם יֵשׁ בָּהֶן גֹּבַהּ טֶפַח, וְטֻמְאָה תַּחְתָּיו - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין, טֻמְאָה עַל גַּבָּיו - כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין. וְאִם רָאשֵׁי כוֹסְיוֹת נִרְאִין - בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְמֵאִין:

הַשָּׁלֵם

ב. נֶסֶר, שֶׁרֹאשׁוֹ אֶחָד נָתוּן עַל גַּבֵּי הָאֶבֶן וְרֹאשׁוֹ אֶחָד נָתוּן עַל גַּבֵּי הַסַּפְסָל, רוֹאִין אוֹתוֹ, שֶׁאִם הַנֶּסֶר, שֶׁאִם יִנָּטֵל הַסַּפְסָל וְיָכוֹל לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ - מַצִּיל. וְאִם לָאו - אֵינוֹ מַצִּיל. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הַנֶּסֶר, שֶׁאִם יוֹרֵד וְיוֹשֵׁב, וְיֵשׁ תַּחְתָּיו רֻבּוּעַ טֶפַח עַל טֶפַח וְעַל רוּם טֶפַח - חֲרֵי זֶה מַצִּיל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִדּוֹן כְּשִׁפּוּעֵי אֹהָלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אַף עַל פִּי שֶׁנִּפְתְּחָה הַדֶּלֶת - הַבַּיִת טָהוֹר, לְפִי שֶׁלֹּא נִטְמָא הַמִּפְתֵּחַ:

ג. בַּיִת שֶׁחָצְצוּ בְּקַנְקַנִּין טְהוֹרוֹת, וּפִיהֶן כְּלַפֵּי הַטָּהֳרָה - מַצִּילוֹת. כְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה - אֵין מַצִּילוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: אַף כְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה מַצִּילוֹת, עַד שֶׁיְּהֵא בְּפִיהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח. טָחַן בְּטִיט, בֵּין מִבִּפְנִים וּבֵין מִבַּחוּץ, אִם יָכוֹל הַטִּיחַ לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ - מַצִּיל, וְאִם לָאו - אֵין מַצִּיל:

ד. כֹּתֶל שֶׁנִּסְדַּק בֵּין שְׁתֵּי וּבֵין עֵרֶב, וְעָשׂוּי כְּמִין מַשְׁפֵּךְ, רָחָב מִבִּפְנִים וְצַר מִבַּחוּץ, טֻמְאָה בָּרָחָב - הַבַּיִת טָמֵא, וּבַצָּר - נִדּוֹן מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה. רָחָב מִבַּחוּץ וְצַר מִבִּפְנִים, טֻמְאָה בָּרָחָב - הַבַּיִת טָהוֹר, וּבַצָּר - נִדּוֹן מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה. נִסְדַּק כְּמִין שְׁתֵּי, וּמְפֻלָּשׁ לְכָאן וּלְכָאן, רָחָב מִלְמַטָּה וְצַר מִלְמַעְלָה, וְטֻמְאָה בֵּין בָּרָחָב וּבֵין בַּצָּר - הַבַּיִת טָמֵא. נִסְדַּק כְּמִין עֵרֶב, וּמְפֻלָּשׁ לְכָאן וּלְכָאן, רָחָב מִצַּד אֶחָד וְצַר מִצַּד אֶחָד, טֻמְאָה בָּרָחָב - הַבַּיִת טָמֵא, וּבַצָּר - נִדּוֹן מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה. וְכַמָּה יְהֵא הַסֶּדֶק הַזֶּה? טֶפַח. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִלֹּא אֲגַרוֹפּוֹ שֶׁל בֶּן בְּטִיחַ, נִטַּל הֵימֶנּוּ מִבִּפְנִים, וְהוֹסִיף עָלָיו מִבַּחוּץ, וְנִמְצֵאת טֻמְאָה מֻחֱצִי כֹתֶל וְלִפְנִים - הַבַּיִת טָמֵא, נִטַּל הֵימֶנּוּ מִבַּחוּץ, וְהוֹסִיף עָלָיו מִבִּפְנִים, וְנִמְצֵאת טֻמְאָה מֻחֱצִי כֹתֶל וְלִחוּץ - הַבַּיִת טָהוֹר:

ה. הָיָה טָמֵא נִטַּל הֵימֶנּוּ מִבַּחוּץ, וְהוֹסִיף עָלָיו מִבִּפְנִים, וְנִמְצֵאת טֻמְאָה מֻחֱצִי כֹתֶל

תּוֹסֶפְתָּא

וְלַחוּץ - הַבַּיִת טָהוֹר. הָיָה אֶחָד סֶלַע וְאֶחָד בְּנֶגֶן, שֶׁל בְּנֶגֶן - נִדּוֹן מֻחֶזֶת עַל מֻחֶזֶת, וְשֶׁל סֶלַע - נִדּוֹן כִּקְלִפַּת הַשּׁוּם. חֶצְיוֹ שֶׁל סֶלַע וְחֶצְיוֹ שֶׁל בְּנֶגֶן, חֶצְיוֹ שֶׁל סֶלַע נִדּוֹן קְלִפַּת הַשּׁוּם, וְחֶצְיוֹ שֶׁל בְּנֶגֶן נִדּוֹן מֻחֶזֶת עַל מֻחֶזֶת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: טֻמְאָה מֻחֶזֶת הַכֹּתֶל וְלַחוּץ - הַבַּיִת טָהוֹר. הָעוֹמֵד מִלְמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה - טָהוֹר, שֶׁאֵין הַטֻּמְאָה מַעֶבֶרֶת אֶת הַקּוֹרוֹת, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַקּוֹרוֹת לְאוֹתָהּ הָרוּחַ. רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: מֵחֶצְיוֹ וְלַחוּץ - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה וְיוֹרֶדֶת. טֻמְאָה שֶׁהִיא נְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַכֹּתֶל, בֵּין מֵחֶצְיוֹ וְלִפְנִים, בֵּין מֵחֶצְיוֹ וְלַחוּץ - הַבַּיִת טָהוֹר:

ו. כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁנֵי בָּתִּים, וְטֻמְאָה בְּתוֹכוֹ, הַבַּיִת הַקָּרוֹב לַטֻּמְאָה - טָמֵא, וְהַקָּרוֹב לַטָּהֳרָה - טָהוֹר, מֻחֶזֶת עַל מֻחֶזֶת - שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה, וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו:

ז. מַעֲזֵבָה שֶׁהִיא לָאֲוִיר הָעוֹלָם, וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ, מֵחֶצְיָהּ וּלְמַטָּה - הַבַּיִת טָמֵא. וְהָעוֹמֵד מִלְמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה - טָהוֹר. מֵחֶצְיָהּ וּלְמַעְלָה - הַבַּיִת טָהוֹר. וְהָעוֹמֵד מִלְמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה - טָמֵא. מֻחֶזֶת עַל מֻחֶזֶת - הַבַּיִת טָמֵא, וְהָעוֹמֵד מִלְמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה, רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל הַכֹּתֶל תַּשְׁמִישׁ לַבַּיִת. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל מַעֲזֵבָה תַּשְׁמִישׁ לַעֲלִיָּה. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי יְהוּדָה, בִּשְׁתֵּי מְעָרוֹת זוֹ עַל גַּב זוֹ, וְטֻמְאָה בַּתַּחְתּוֹנָה, תַּחְתּוֹנָה וְקַרְקַע טֻמְאָה, עֶלְיוֹנָה וְקַרְקַע טְהוֹרָה. טֻמְאָה בָּעֶלְיוֹנָה, עֶלְיוֹנָה וְקַרְקַע טֻמְאָה, תַּחְתּוֹנָה וְקַרְקַע טְהוֹרָה. טֻמְאָה בֵּינֵיהֶן - עֶלְיוֹנָה טֻמְאָה וְתַחְתּוֹנָה טְהוֹרָה, וְגַגּוֹ שֶׁל עֶלְיוֹנָה טְהוֹרָה. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁנֵי כּוּכִין וּבֵין שְׁתֵּי מְעָרוֹת, עַד שִׁשָּׁה טְפָחִים - נִדּוֹן מֻחֶזֶת עַל מֻחֶזֶת, יֶתֶר מִכָּאן - נִדּוֹן כִּקְלִפַּת הַשּׁוּם:

הַשָּׁלֵם

ז. קְדֵרָה שֶׁהִיא נְתוּנָה בְּצַד דּוֹפְנָהּ שֶׁל מְעָרָה - אֵינָהּ מַצֶּלֶת. בְּצַד שְׁקִיפָה שֶׁל מְעָרָה - הֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. הָיְתָה נְתוּנָה בְּחַלּוֹן שֶׁבֵּין שְׁנֵי בָּתִּים, וְטֻמְאָה בְּאַחַת מֵהֶן - הֲרֵי זוֹ טְהוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא נִצֶּלֶת עִם דּוֹפְנוֹ שֶׁל שֵׁנִי. הָיְתָה טֻמְאָה בְּחַלּוֹן שֶׁבֵּינֵיהֶם, וְיֵשׁ בִּמְקוֹמָהּ טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח, אִם אֵין בֵּין פִּיהָ לְשִׁקּוּף פּוֹתֵחַ טֶפַח - הֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיהָ לַשִּׁקּוּף פּוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת:

ט. קֶלַע שֶׁל חַטָּאת שֶׁהוּא נָתוּן בַּחַלּוֹן, וְיֵשׁ בִּמְקוֹמוֹ טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח, אִם אֵין בֵּין פִּיו לַשִּׁקּוּף פּוֹתֵחַ טֶפַח - הֲרֵי זֶה מַצִּיל, וְאִם לָאו - אֵין מַצִּיל; דִּבְרֵי רַבִּי אֶלִיעֶזֶר. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לְעוֹלָם אֵינוֹ מַצִּיל, עַד שֶׁיְּהֵא לִפְנִים הֵימֶנּוּ חָלָל בְּפוֹתֵחַ טֶפַח:

י. עָמוּד שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְטֻמְאָה תַּחְתָּיו, וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְאִם יֵשׁ בְּמָקוֹם הַטֻּמְאָה טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח - הֲרֵי הוּא כְּקֶבֶר סָתוּם, וּמְטַמֵּא כָּל סְבִיבָיו. כֵּלִים שֶׁתַּחַת הַפֶּרַח - טְהוֹרִין. וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מְטַמֵּא:

יא. תֵּבָה שֶׁעָשָׂאָהּ פַּרְדַּסְקִיָּא, אַף עַל פִּי שֶׁמִּשְׁתַּמֶּשׁ בָּהּ - טְהוֹרָה. הָיְתָה טֻמְאָה וַעֲשָׂאָהּ פַּרְדַּסְקִין - טֻמְאָה עַד שֶׁיִּקְבָּעֶנָּה בְּמִסְמֵר. פַּרְדַּסְקִין שֶׁהוּא פָּתוּחַ לְבֵית מָגֵף, וְטֻמְאָה בְּתוֹכוֹ, וְהַבַּיִת טָמֵא, טֻמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לִכָּנֵס. טֻמְאָה בַּקַּרְקַע אוֹ בַּכֹּתֶל שֶׁלְּמַטָּה הֵימֶנּוּ - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת, וְרוֹאִין אֶת הַפַּרְדַּסְקִין כְּאִלּוּ הוּא אֹטֶם, וְנִדּוֹן מֻחֶזֶת עַל מֻחֶזֶת לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה אֶל הַבַּיִת. שְׁלֹשָׁה פַּרְדַּסְקִין זֶה עַל גַּבֵּי זֶה, וְטֻמְאָה תַּחְתֵּיהֶן, אוֹ בֵּינֵיהֶם אוֹ עַל גַּבֵּיהֶן - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת, וְרוֹאִין אֶת הַפַּרְסְטְקִין כְּאִלּוּ הֵן אֲטוּמִין, וְנִדּוֹנִים מֻחֶזֶת עַל מֻחֶזֶת לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה אֶל הַבַּיִת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: סָמַךְ לְהֶן סְכוֹת טְהוֹרוֹת לְאָכוֹל בָּהֶן פְּסָחִים:

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק שְׁמִינִי

יא. כַּזַּיִת מִן הַמֵּת תַּחַת הָרְדַד אוֹ עַל גַּבָּיו - טָמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. טָמְאָה בְּתוֹכוֹ, הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מְתוֹכוֹ - טָמֵא טָמְאַת שִׁבְעָה, מֵאַחֲרָיו - טָמֵא טָמְאַת עֶרֶב. טָמְאָה מֵאַחֲרָיו, הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מֵאַחֲרָיו - טָמֵא טָמְאַת שִׁבְעָה. וּמְתוֹכוֹ - טָמֵא טָמְאַת עֶרֶב, וְהַנִּכְנָס לְתוֹכוֹ - טָהוֹר. כַּחֲצִי זַיִת מְתוֹכוֹ וְכַחֲצִי זַיִת מֵאַחֲרָיו, הַנּוֹגֵעַ בּוֹ בֵּין מְתוֹכוֹ וּבֵין מֵאַחֲרָיו - טָמֵא טָמְאַת עֶרֶב, וְהָאֹהֶל עַצְמוֹ - טָמֵא טָמְאַת שִׁבְעָה. אָמַר רַבִּי נָתָן: אִם מַצִּיל הוּא עַל יְדֵי אֲחֵרִים, קַל וָחֹמֶר שֶׁמַּצִּיל הוּא עַל יְדֵי עַצְמוֹ:

ב. אֹהֶל שֶׁהָיָה נָטוּי עַל גַּבֵּי אַרְבָּעָה שִׁפּוּדִין שֶׁל מַתֶּכֶת, רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: אֵינוֹ מַצִּיל, מִפְּנֵי שֶׁדָּבָר טָמֵא מַעֲמִידוֹ. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מַצִּיל. נָטוּי עַל גַּבֵּי קָנִים דּוֹקְרָנִין, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מַצִּיל, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵינוֹ מַצִּיל, עַד שֶׁיְּהֵא נָטוּי כִּנְטִיַּת הָאֹהֶל:

ג. סָדִין שֶׁתָּפְרוּ וּנְתָנוֹ עַל גַּבֵּי עֲרֵיסָה, אִם אֵין בֵּינוֹ לְבֵין הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח - הֲרֵי זֶה מַצִּיל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁאִם תִּנָּטֵל עֲרִיסָה וְסָדִין עוֹמֵד, אֲבָל אִם תִּנָּטֵל עֲרִיסָה וְסָדִין נוֹפֵל, אַף עַל פִּי שֶׁתָּפְרוּ, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן מְסוּלָקִין מִן הָאָרֶץ אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ מַצִּיל. וְאִם הָיְתָה מַחֲצֶלֶת שֶׁל אֹהֶל, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא תָּפָרָהּ, וְלֹא חָשַׁב עָלֶיהָ, וְאֵין בֵּינָהּ לָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח - הֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. וְאִם יֵשׁ בֵּינָהּ לְבֵין הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת:

ד. הַמֵּת בַּבַּיִת וְלוֹ פְּתָחִים הַרְבֵּה, כֻּלָּן נְעוּלִין - כֻּלָּן טְמֵאִין. נִפְתַּח אֶחָד מֵהֶן - אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא חָשַׁב עָלָיו - טָהֵר אֶת כֻּלָּן. הָיוּ בוֹ חַלּוֹנוֹת הַרְבֵּה וְכֻלָּן מְגוּפוֹת - כֻּלָּן טְהוֹרוֹת. נִפְתְּחוּ, כֻּלָּן טְמֵאוֹת וְלֹא הִצִּילוּ עַל פְּתָחִים. פֶּתַח קָטָן בְּתוֹךְ פֶּתַח גָּדוֹל, הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶן - טָמֵא. חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּקָטָן - טָהֵר הַקָּטָן אֶת הַגָּדוֹל. הָיוּ שְׁנֵיהֶן מַתְאִימִין, הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶם - טָמֵא. חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן - הֲרֵי חֲבֵרוֹ טָהוֹר. הָיָה

הַשָּׁלֵם

לוֹ פֶּתַח אֶחָד לַצָּפוֹן וּפֶתַח אֶחָד לַדָּרוֹם, וְחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּצָפוֹנוֹ, אַחַר כָּךְ בָּאוּ אֲחֵיו אוֹ קְרוֹבָיו וְאָמְרוּ אֵין מוֹצִיאִין אוֹתוֹ אֶלָּא בְּדָרוֹמוֹ - טָהֵר דְּרוֹמִי אֶת הַצָּפוֹנִי, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים, וְאִם הֶעֱרִים - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין:

ד. בְּתִּים הַפְּתוּחִין לְאַכְסַדְרָה, וְהַמֵּת בְּאֶחָד מֵהֶן, אִם הָיָה דַּרְכּוֹ שֶׁל מֵת לָצֵאת בְּחָצֵר - בֵּית שַׁעַר וְהַבָּתִּים טְהוֹרִין. אִם לָאו, בֵּית שַׁעַר - טָמֵא, וְהַבָּתִּים - טְהוֹרִים.

ה. הַחֵדֶר שֶׁלִּפְנִים מִן הַבַּיִת מָגֵף, וְנִכְנְסָה טָמְאָה לַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן, הַחִיצוֹן טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁטָּמְאָה יוֹצְאָה בְּאֵיזוֹ דֶּרֶךְ שֶׁנִּכְנְסָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַפּוֹתֵחַ בַּתְּחִלָּה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כְּשֶׁיִּפְתַּח אַרְבָּעָה טְפָחִים, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: כְּשֶׁיַּתְחִיל. הַפּוֹתֵחַ - סָתוּם, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כְּשֶׁיַּתְחִיל, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: כְּשֶׁיַּחֲשֹׁב:

ח,ו אֵין לַנְּפָלִין פְּתִיחַת הַקֶּבֶר עַד שֶׁיַּעֲגִילוּ רֹאשׁ כַּפִּיקָה שֶׁל שְׁתֵּי; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּפִיקָה שֶׁל עֶרֶב. רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: מְשַׁיְּעֲשׂוּ טְפֵיפוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אֲנִי אוֹמֵר דָּבָר אֶחָד, וְהֵם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. אֲנִי אוֹמֵר: הַטָּמְאָה דְּרוּכָה לָצֵאת וְאֵין דְּרוּכָה לִכָּנֵס, וְהֵם אָמְרוּ לִי: אֵין לְהַוְלָד טָמְאָה עַד שֶׁיֵּצֵא לַאֲוִיר הָעוֹלָם:

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר אוֹמֵר: נָזִיר, וְהַמֵּת תַּחַת כְּרֵסוֹ שֶׁל גָּמָל - אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלָיו, וְאֵין חַיָּבִים עָלָיו עַל טְמֵאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו:

ב. טְמֵאָה שֶׁהִיא נְתוּנָה בַּכֹּתֶל, מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה. וְכֵן עֵדֶר בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף. וְכֵן בַּעֲלֵי חַיִּים שֶׁהָיוּ מְהַלְכִין זֶה אַחַר זֶה, אֲפִלּוּ רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בֵּין רַגְלָיו שֶׁל זֶה, וְרֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בֵּין רַגְלָיו שֶׁל זֶה - אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עֲלֵיהֶן, וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן עַל טְמֵאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו:

ג. נִדְחַק בְּרַחֲיִם שֶׁהָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּתוֹכָהּ וְשֶׁהַנִּדָּה בְּתוֹכָהּ, בְּגָדָיו - טְמֵאִין מִדְּרָס. אֵיזוֹ הִיא הָרַחֲיִם? כָּל שֶׁעוֹקְרִין אוֹתָהּ וְדוֹחֲפִים

תּוֹסֶפְתָּא

אוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ, וּלְעִנְיַן טְמֵא מֵת - בְּגָדָיו נִכְנָסִים בְּפוֹתֵחַ טָפֵח:

ד. וְאֵלּוּ הֵן סְכָכוֹת: אִילָן הַמֻּסָּךְ עַל הָאָרֹן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הַתַּחְתּוֹנוֹת כְּאִלּוּ הֵן עוֹלוֹת לְמַעְלָה, וְאֶת הָעֶלְיוֹנוֹת כְּאִלּוּ הֵן יוֹרְדוֹת לְמַטָּה, וְאִם הָיוּ נוֹגְעוֹת זוֹ בְּזוֹ בְּפוֹתֵחַ טָפֵח - מְבִיאוֹת וְחוֹצְצוֹת. וְאֵלּוּ הֵן פְּרָעוֹת: פֶּרַע הַיּוֹצֵא מִן הַגָּדֵר. הָיוּ נְתוּנוֹת עַל גַּבֵּי הַגָּדֵר, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ אֲבָנִים כְּבוּשׁוֹת עֲלֵיהֶן. הִתְרִיפוּ, רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵן שְׁפוּדִין שֶׁל מַתֶּכֶת. וְאִם הָיוּ מְבִדָּלוֹת זוֹ מִזּוֹ, אִם יְכוֹלוֹת לְקַבֵּל אֶת הַמַּעֲזִיבָה רַכָּה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מַעֲזִיבָה בֵּינוֹנִית. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם מַכְנִיס אֶת הַחוּט לְצַד זֶה וְיָצָא לְצַד אַחֵר וְנוֹגֵעַ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְכַוֵּן - הֲרֵי זֶה מֵבִיא:

ה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: חֲבִילֵי הַמַּטָּה וּסְרִיגֵי חַלּוֹנוֹת, חוֹצְצִים אֶת הַבַּיִת וְאֶת הָעֲלִיָּה, שֶׁלֹּא תַּעֲבוֹר הַטֻּמְאָה לְצַד הַשֵּׁנִי. הָיוּ נְתוּנִין עַל גַּבֵּי הַמֵּת בָּאֲוִיר, הַמַּאֲהִיל כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב - טָמֵא, וְשֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה בְּאִיזוֹ דֶּרֶךְ שֶׁנִּכְנְסָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יְכוֹלִין לְקַבֵּל מַעֲזִיבָה הַבֵּינוֹנִית - חוֹצְצִין. הָיוּ נְתוּנִין בְּתוֹךְ הַבַּיִת - הֲרֵי אֵלּוּ חוֹצְצִין, שֶׁאֲנִי רוֹאֶה אֶת הַקּוֹרוֹת כְּאִלּוּ הֵן יוֹרְדוֹת וְסוֹתְמוֹת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: תֵּבָה שֶׁהִיא מְלֵאָה כֵלִים, וּזְרָקָהּ עַל גַּבֵּי כַּדַּיִת מִן הַמֵּת - טְמֵאִין, שֶׁאִלּוּ הָיְתָה נְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַמֵּת בָּאֲוִיר - טְהוֹרִין:

ו. נֶסֶר שֶׁצָּף עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְטֻמְאָה בְּצַד זֶה, כֵּלִים שֶׁבְּצַד זֶה - טְהוֹרִין. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הַנֶּסֶר שֶׁאִם יָרַד וְיָשַׁב, וְיֵשׁ תַּחְתָּיו רְבוּעַ טָפַח עַל טָפַח עַל רוּם טָפַח, טֻמְאָה בְּצַד זֶה, כֵּלִים שֶׁבְּצַד זֶה - טְמֵאִים: שְׁלֹשָׁה בָּתִּים זֶה לִפְנִים מִזֶּה, כַּחֲצִי זַיִת בַּפְּנִימִי אוֹ בָּאֶמְצָעִי, וְכַחֲצִי זַיִת בַּחִיצוֹן, הַחִיצוֹן - טָמֵא, הַפְּנִימִי וְהָאֶמְצָעִי - טְהוֹרִין. כַּחֲצִי זַיִת בַּפְּנִימִי אוֹ כַּחֲצִי זַיִת בָּאֶמְצָעִי, הַפְּנִימִי - טָהוֹר, וְהַחִיצוֹן וְהָאֶמְצָעִי - טְמֵאִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֲנִי אוֹמֵר דָּבָר אֶחָד, וְהֵם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. אֲנִי אוֹמֵר לָהֶן: מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בִּשְׁתֵּי חֲבִיּוֹת שֶׁהֵן פְּתוּחוֹת לַבַּיִת - שֶׁהַבַּיִת טָמֵא, עַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל שְׁנֵי חֲדָרִים שֶׁל בַּיִת, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמֵּא. וְהֵם אָמְרוּ לִי: מוֹדֶה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בִּשְׁנֵי חֲדָרִים הַפְּתוּחִין לְתוֹךְ הַבַּיִת, שֶׁהַבַּיִת - טָהוֹר. עַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמֵּא:

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק עֶשִׂירִי

א. כַּוֶּרֶת פְּחוּתָה שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת וּכְפִישָׁה נְתוּנָה עַל פִּיהָ, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. שֶׁרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁהַנֶּסֶר מַצֶּלֶת, כָּךְ כְּפִישָׁה מַצֶּלֶת. הָיְתָה מֻטָּה עַל צִדָּהּ בְּפוֹתֵי טָפַח, הַכֹּל מוֹדִים שֶׁאֵינָהּ מַצֶּלֶת:

י,ב עַמּוּד שֶׁל קְדֵרוֹת שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת מִן הָאָרֹן וְעַד הַקּוֹרוֹת, שׁוּלֶיהָ שֶׁל זוֹ עַל פִּיהָ שֶׁל זוֹ, וְשׁוּלֶיהָ שֶׁל זוֹ עַל פִּיהָ שֶׁל זוֹ, אִם אֵין בֵּין קְדֵרוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת לְקוֹרוֹת פּוֹתֵי טָפַח, וּבֵין שׁוּלֵי הַקְּדֵרוֹת לָאָרֹן פּוֹתֵי טָפַח, טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא, טֻמְאָה בַּבַּיִת, מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ - טָהוֹר, שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לִכָּנֵס. אִם יֵשׁ בֵּין פִּי הָעֶלְיוֹנָה לְקוֹרוֹת פּוֹתֵי טָפַח, וּבֵין שׁוּלֵי הַקְּדֵרוֹת לָאָרֹן פּוֹתֵי טָפַח, טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא, טֻמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכָן טָמֵא. טֻמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכָן - טָמֵא. הָיְתָה אַחַת טֻמְאָה וּנְתוּנָה בָּאֱמְצַע, וְיֵשׁ בִּמְקוֹמָהּ טָפַח עַל טָפַח בְּרוּם טָפַח, טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ - הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּבַּיִת, מַה שֶּׁבְּתוֹכָן - טָמֵא:

ג. פִּיטוּס שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת מִן הָאָרֹן וְעַד הַקּוֹרוֹת, אִם אֵין בֵּין פִּיו לְקוֹרוֹת פּוֹתֵי טָפַח, וּבֵין שׁוּלָיו לָאָרֹן פּוֹתֵי טָפַח, טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּבַּיִת, מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר, שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לִכָּנֵס. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיו לְקוֹרוֹת פּוֹתֵי טָפַח, וּבֵין שׁוּלָיו לָאָרֹן פּוֹתֵי טָפַח, טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא, טֻמְאָה בַּבַּיִת - מַה

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא. הָיָה פִּיו צַר, וְאֵין בֵּין הוֹגְנוֹ לְקוֹרוֹת פּוֹתֵי טֶפַח – אֵינוֹ מַצִּיל, עַד שֶׁיִּהְיֶה בְּאוֹגְנוֹ פּוֹתֵי טֶפַח. הָיָה שׁוּלָיו חַדִּין, וְאֵין בֵּין שׁוּלָיו לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח - אֵינוֹ מַצִּיל, עַד שֶׁיִּהְיֶה בְּשׁוּלָיו פּוֹתֵי טֶפַח. הָיְתָה כּוֹרֶת פְּחוּתָה פְּקוּקָה בְּקֶשׁ, אֲפִלּוּ גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ אַמָּה - הֲרֵי זוֹ מַצָּלֶת:

ד. כּוֹרֶת פְּחוּתָה שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ הַפֶּתַח - סוֹתֶמֶת אֶת כָּל הַפֶּתַח. אִם אֵין בֵּין פִּיהָ לַשְּׁקוֹף פּוֹתֵי טֶפַח, וּבֵין שׁוּלֶיהָ לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח, טָמְאָה בְּתוֹכָהּ - הַבַּיִת טָהוֹר, טָמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא, שֶׁדֶּרֶךְ הַטְּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לִכָּנֵס. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיהָ לַשְּׁקוֹף פּוֹתֵי טֶפַח וְטָמְאָה בְּתוֹכָהּ - הַבַּיִת טָמֵא. אִם יֵשׁ בֵּין דּוֹפְנוֹתֶיהָ לְפַצִּימִין פּוֹתֵי טֶפַח, וּבֵין שׁוּלֶיהָ לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח, טָמְאָה בְּתוֹכָהּ - הַבַּיִת טָהוֹר, טָמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר:

ה. שְׁתֵּי כַּוָּרוֹת שֶׁהֵן עוֹמְדוֹת בְּתוֹךְ הַפֶּתַח, וְסוֹתְמוֹת אֶת כָּל הַפֶּתַח, שׁוּלֶיהָ שֶׁל זוֹ עַל פִּיהָ שֶׁל זוֹ, אִם אֵין בֵּין הָעֶלְיוֹנָה לַשְּׁקוֹף פּוֹתֵי טֶפַח, וּבֵין הַתַּחְתּוֹנָה לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח, טָמְאָה בְּתוֹכָהּ - הַבַּיִת טָהוֹר, טָמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכָם טָמֵא, וְכֵלִים שֶׁבֵּינֵיהֶן - טְמֵאִין. אִם יֵשׁ בֵּין דּוֹפְנוֹתֵיהֶן לְפַצִּימִין פּוֹתֵי טֶפַח, וּבֵינֵיהֶן לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח, טָמְאָה בְּתוֹכָם - הַבַּיִת טָהוֹר, טָמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכָם טָהוֹר. טָמְאָה בְּתוֹךְ אֶחָד מֵהֶם, הֵיא - טְמֵאָה, וְהַבַּיִת וַחֲבֵרְתָּהּ - טְהוֹרִין. וְכֵן פִּיהָ שֶׁל זוֹ עַל גַּב שׁוּלֶיהָ שֶׁל זוֹ, וְכֵן שׁוּלֶיהָ שֶׁל זוֹ עַל גַּבֵּי פִּיהָ שֶׁל זוֹ. וְאֵיזֶהוּ מַחֲלֹקֶת? כָּל שֶׁיֵּשׁ לָהּ טֶפַח מֵאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ וּמִשֶּׁנֵי רוּחוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ. אֵיזוֹ הִיא אֲפוּצָה? כָּל שֶׁאֵין לָהּ טֶפַח מִרוּחַ אַחַת. מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּטָמְאָה תַּחַת הַפָּקוּק - טָמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת:

ו. הָיְתָה יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ בָּאֲוִיר, טָמְאָה בְּתוֹכָהּ, הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם - טָמֵא; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ מְטַמֵּא

הַשָּׁלֵם

אֶלָּא כְּנֶגֶד כְּסוּיוֹ בְּלִבַּד, הָיְתָה כְּפוּיָה עַל פִּיהָ, הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם - טָמֵא:

ז. אֲרוֹן שֶׁהוּא חָקוּק בַּסֶּלַע וּמְכַסֶּה, הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם - טָהוֹר, וְאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא כְּנֶגֶד כְּסוּיוֹ בְּלִבַּד. לְמַה זֶּה דּוֹמֶה? לְבוֹר גָּדוֹל מָלֵא מֵתִים וְאֶבֶן גְּדוֹלָה נְתוּנָה עַל פִּיהָ, שֶׁאֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד חֲלָלָהּ בִּלְבַד. הָיְתָה בְּנוּיָה בְּכוֹתֶלָהּ שֶׁל נֶפֶשׁ, אִם הָיְתָה נִרְאֵית כָּל שֶׁהִיא לְתוֹךְ הַנֶּפֶשׁ, הַנִּכְנָס לְתוֹכָהּ - טָמֵא, וְאִם לָאו - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד כְּסוּיָהּ בִּלְבַד. בָּנָה נֶפֶשׁ עַל גַּבָּהּ, הֲרֵי הִיא כְּקֶבֶר סָתוּם וּמְטַמְּאָה מִכָּל סְבִיבֶיהָ. הֶעֱשׂוּיָה כְּמִין דְּלוֹסְקוֹת, הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם - טָהוֹר, הַנּוֹגֵעַ בַּשָּׁוֶה שֶׁלָּהּ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מִטֶּפַח וּלְמַטָּה - טָהוֹר. מִטֶּפַח וּלְמַעְלָה - טָמֵא, מִטֶּפַח וּלְמַטָּה - טָהוֹר, שֶׁאֵין מַעֲלִין עוֹלִין גְּבוֹהַּ מִן הָאָרֶץ פְּחוֹת מִטֶּפַח:

ח. חָבִית שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ בָּאֲוִיר, וְכַזַּיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגֶד קוּרְקוּרִיתָהּ - טָמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת, וְהֶחָבִית - טְמֵאָה. כַּזַּיִת מִן הַמֵּת, מִקְצָתוֹ נָתוּן תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ, וּמִקְצָתוֹ נָתוּן תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ, כְּנֶגֶד קוּרְקוּרִיתָהּ - הַכֹּל טָמֵא, כְּנֶגֶד דּוֹפְנָהּ כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה בֵּין מִלְמַעְלָה בֵּין מִלְמַטָּה - טְמֵאָה, וְכָל שֶׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה, בֵּין מִלְמַעְלָה בֵּין מִלְמַטָּה - טָהוֹר. וְאִם יֵשׁ בְּדוֹפְנָהּ פּוֹתֵי טֶפַח, הַכֹּל טָמֵא. שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים, אֶחָד נָתוּן תַּחַת דּוֹפְנָהּ, וְאֶחָד נָתוּן תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ, אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה בֵּין מִלְמַעְלָה בֵּין מִלְמַטָּה - טָהוֹר. הָיָה זֶה שָׁנָתוּן תַּחַת דּוֹפְנָהּ מְשׁוּךְ תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ - כְּאִלּוּ כֻּלּוֹ תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ. הָיָה זֶה שֶׁנִּתְּנוּ תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ מְשׁוּךְ תַּחַת דּוֹפְנָהּ - כְּאִלּוּ כֻּלּוֹ תַּחַת דּוֹפְנָהּ. בְּתוֹכָהּ תַּחַת דּוֹפְנָהּ, וְאֵין בְּדוֹפְנָהּ וְאוֹגְנָהּ פּוֹתֵי טֶפַח, כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה, בֵּין מִלְמַעְלָה וּבֵין מִלְמַטָּה - טָמֵא, וְכָל שֶׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה, בֵּין מִלְמַעְלָה וּבֵין מִלְמַטָּה - טָהוֹר. וְאִם יֵשׁ בְּדוֹפְנָהּ וְאוֹגְנָהּ פּוֹתֵי טֶפַח - הַכֹּל טָמֵא. הָיְתָה מְלֵאָה אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין

תּוֹסֶפְתָּא

וּמְקֻפָּת צָמִיד פָּתִיל, וּנְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַמֵּת בָּאֲוִיר, כֵּלִים שֶׁלְּמַעְלָה וְשֶׁלְּמַטָּה הֵימֶנָּה - טְמֵאִין, וְהָאוֹכְלִין וְהַמַּשְׁקִין שֶׁבְּתוֹכָהּ - טְהוֹרִין, הָיְתָה מֻטָּה עַל צִדָּהּ בָּאֲוִיר - הֲרֵי כְּכַוֶּרֶת לְכָל דָּבָר:

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק אַחַד עָשָׂר

א. קְדֵרָה שֶׁהִיא נְתוּנָה בְּצַד הָאַסְקֻפָּה, שֶׁאִם תַּעֲלֶה וּשְׁפָתֶיהָ מְשׁוּכוֹת מִן הַשָּׂקוּף כָּל שֶׁהוּא - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת:

ב. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ, בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא וְהַבַּיִת טָהוֹר. בַּבַּיִת, אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת בִּלְבַד, שֶׁאִם תַּעֲלֶה וְדוֹפְנָהּ נוֹגַעַת בַּשָּׂקוּף בְּפָחוֹת מִפּוֹתֵי טֶפַח כָּל שֶׁהוּא. טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת:

יא,ג הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ, תַּחְתֶּיהָ טָמֵא, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ - הַבַּיִת טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁנִּצֶּלֶת עִם דּוֹפְנֵי שֶׁל אֹהֶל. בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא וְהַבַּיִת טָהוֹר. טֻמְאָה בַּבַּיִת - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת, שֶׁאִם תַּעֲלֶה וְדוֹפְנָהּ נוֹגַעַת בַּשָּׂקוּף בְּפוֹתֵי טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת:

ד. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת - תַּחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת טָמֵא, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ - טָהוֹר, בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא, שֶׁאִם תַּעֲלֶה וּשְׁפָתֶיהָ אוֹכְלוֹת בַּשָּׂקוּף כָּל שֶׁהוּא. טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח, אִם יֵשׁ בְּדוֹפְנָהּ פּוֹתֵי טֶפַח, וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא. אֵין בְּדוֹפְנָהּ פּוֹתֵי טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ, תַּחְתֶּיהָ - טָמֵא, וְגַבָּהּ וְהַבַּיִת - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁנִּצֶּלֶת עִם דּוֹפְנֵי שֶׁל אֹהֶל. בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ וְהַבַּיִת טְהוֹרִין, מִפְּנֵי שֶׁנִּצֶּלֶת עִם דּוֹפְנֵי שֶׁל אֹהֶל. בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל

הַשָּׁלֵם

גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא וְהַבַּיִת טָהוֹר. בַּבַּיִת - הַכֹּל טָמֵא:

ה. הָיְתָה נְתוּנָה תַּחַת אֲרֻבָּה, שֶׁאִם תַּעֲלֶה וּשְׁפָתֶיהָ נוֹגְעוֹת בַּתִּקְרָה כָּל שֶׁהוּא, טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא, שֶׁאִם תַּעֲלֶה עוֹלָה וְיוֹשֶׁבֶת בָּאֲרֻבָּה, וְאוֹפֶצֶת עַל כָּל הָאֲרֻבָּה וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ, וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת, תַּחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת - טָמֵא, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ - טָהוֹר, בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - כְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ - הַכֹּל טָמֵא, שֶׁאִם תַּעֲלֶה עוֹלָה וְהוֹלֶכֶת, וְנוֹגַעַ בָּאֲרֻבָּה בְּפוֹתֵי טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת:

ו. הָיְתָה גְּבוֹהָה טֶפַח, וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת, תַּחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת - טְמֵאִין, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ - טְהוֹרִין, מִפְּנֵי שֶׁנִּצֶּלֶת עִם דּוֹפְנוֹ שֶׁל אֹהֶל. בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא, שֶׁאִם תַּעֲלֶה עוֹלָה וְהוֹלֶכֶת. בָּאֲרֻבָּה, וְנוֹגֵעַ בָּאֲרֻבָּה בְּפָחוֹת מִפּוֹתֵי טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת:

ז. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ, תַּחְתֶּיהָ - טָמֵא, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ וְהַבַּיִת - טְהוֹרִין, מִפְּנֵי שֶׁנִּדּוֹנִית כִּשְׁפּוּעֵי אֹהָלִים. בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא, וְהַבַּיִת טָהוֹר. בַּבַּיִת, אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת:

ח. אֲרֻבָּה שֶׁהִיא לָאֲוִיר וּבָהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח, וְכַזַּיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ, וְנָתַן דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טֻמְאָה, אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתֵי טֶפַח - הַכֹּל טָמֵא, וְאִם לָאו - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת מִן הַמֵּת בִּלְבַד:

ט. אֲרֻבָּה שֶׁהִיא לָאֲוִיר וְאֵין בָּהּ פּוֹתֵי טֶפַח, וְכַזַּיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ, וְנָתַן דָּבָר שֶׁמְּקַבֵּל טֻמְאָה מִלְמַעְלָה, הַבַּיִת - טָמֵא, וְהַמַּאֲהִיל - טָמֵא; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי

תוֹסֶפְתָּא

יְהוּדָה אוֹמֵר: הַמַּאֲהִיל טָהוֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אִם טָמְאָה קָדְמָה אֶת רַגְלוֹ, הַבַּיִת - טָמֵא, וְהַמַּאֲהִיל - טָמֵא, וְאִם לָאו, הַבַּיִת - טָמֵא, וְהַמַּאֲהִיל - טָהוֹר. מִקֶּצֶת הַטֻּמְאָה בַּבַּיִת וּמִקֶּצֶת כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה, הַבַּיִת - טָמֵא, וְהַמַּאֲהִיל - טָמֵא; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: הַמַּאֲהִיל טָהוֹר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם אֵין בְּטֻמְאָה לְחַלֵּק, כְּגוֹן כַּזַּיִת מִן הַמֵּת, הַשִּׁדְרָה וְהַגֻּלְגֹּלֶת - הַבַּיִת טָמֵא. וְאִם לָאו - הַבַּיִת טָמֵא וְהַמַּאֲהִיל טָהוֹר:

י. שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים, אֶחָד נָתוּן בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְאֶחָד נָתוּן כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה, הַמַּאֲהִיל - טָהוֹר. הָיָה זֶה שֶׁכְּנֶגֶד אֲרֻבָּה מְשׁוּךְ כְּנֶגֶד הַבַּיִת, רוֹאִין כְּאִלּוּ כֻּלּוֹ נֶגֶד הַבַּיִת. הָיָה זֶה שֶׁהוּא נָתוּן בְּתוֹךְ הַבַּיִת מְשׁוּךְ כְּנֶגֶד הָאֲרֻבָּה - רוֹאִין כְּאִלּוּ כֻּלּוֹ כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה:

יא. כַּזַּיִת מִן הַמֵּת בְּפִי הָעוֹרֵב, וְהַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי אֲרֻבָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פּוֹתֵי טֶפַח, הַבַּיִת טָמֵא. רַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר, עַד שֶׁיְּהֵא בְּטֻמְאָה מֻשָּׁךְ פּוֹתֵי טֶפַח:

יא,יב קָלָל שֶׁל חַטָּאת שֶׁהוּא נָתוּן בָּאֲרֻבָּה, אִם מִשְׁלְשָׁל - טָמֵא, וְאִם אֵינוֹ מִשְׁלְשָׁל - טָהוֹר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בָּאֲרֻבָּה שֶׁאֵין בָּהּ פּוֹתֵי טֶפַח, אֲבָל בָּאֲרֻבָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פּוֹתֵי טֶפַח, בֵּין מִשְׁלְשָׁל וּבֵין שֶׁאֵינוֹ מִשְׁלְשָׁל - טָמֵא. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שֶׁל חֶרֶס, אֲבָל בְּשֶׁל עֵץ, בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּאֲרֻבָּה פּוֹתֵי טֶפַח, בֵּין שֶׁאֵין בָּאֲרֻבָּה פּוֹתֵי טֶפַח בֵּין מִשְׁלְשָׁל וּבֵין שֶׁאֵינוֹ מִשְׁלְשָׁל - טָמֵא:

יג. אֲרֻבָּה שֶׁבֵּין הַבַּיִת לָעֲלִיָּה וְאֵין בָּהּ פּוֹתֵי טֶפַח, טֻמְאָה בַּבַּיִת, כֵּלִים שֶׁבָּעֲלִיָּה - טְהוֹרִין. טֻמְאָה בָּעֲלִיָּה, כֵּלִים שֶׁבַּבַּיִת - טְהוֹרִין. כֵּלִים שֶׁכְּנֶגֶד הַזַּיִת, רַבִּי מְטַמֵּא, וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין, שֶׁאֲנִי רוֹאֶה אֶת הַקּוֹרוֹת כְּאִלּוּ הֵן יוֹרְדוֹת וְסוֹתְמוֹת. דָּבָר אַחֵר: אֵין טֻמְאָה נִכְנֶסֶת לְאֹהֶל וְאֵין יוֹצְאָה הֵימֶנּוּ אֶלָּא בְּפוֹתֵי טֶפַח. אָמַר רַבִּי: רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵיהֶם מִדִּבְרֵי:

הַשָּׁלֵם

יד. אֲרֻבּוֹת זוֹ עַל גַּב זוֹ וְיֵשׁ בָּהֶן פּוֹתֵי טֶפַח - הַכֹּל טָמֵא, וְאִם לָאו, אֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַתַּחְתּוֹנָה בִּלְבַד. מַרְחִיבוֹת מִלְמַעְלָה וּמְצַיְּרוֹת מִלְמַטָּה, מִן הַצַּר וּמִלְמַטָּה - טָמֵא, מִן הַצַּר וּלְמַעְלָה - טָהוֹר. מַרְחִיבוֹת מִלְמַטָּה וּמְצַיְּרוֹת מִלְמַעְלָה - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַצַּר בִּלְבַד:

מלכים א פרק טז

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יֵהוּא בֶּן־חֲנָנִי עַל־בַּעְשָׁא
לֵאמֹר: **ב** יַעַן אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ מִן־הֶעָפָר וָאֶתֶּנְךָ
נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַתֵּלֶךְ | בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם
וַתַּחֲטֵא אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיסֵנִי
בְּחַטֹּאתָם: **ג** הִנְנִי מַבְעִיר אַחֲרֵי בַעְשָׁא וְאַחֲרֵי
בֵיתוֹ וְנָתַתִּי אֶת־בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן־
נְבָט: **ד** הַמֵּת לְבַעְשָׁא בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים
וְהַמֵּת לוֹ בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם: **ה** וְיֶתֶר
דִּבְרֵי בַעְשָׁא וַאֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלֹא־הֵם
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל: **ו** וַיִּשְׁכַּב בַּעְשָׁא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר
בְּתִרְצָה וַיִּמְלֹךְ אֵלָה בְנוֹ תַּחְתָּיו: **ז** וְגַם בְּיַד־יֵהוּא
בֶן־חֲנָנִי הַנָּבִיא דְּבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־בַּעְשָׁא וְאֶל־
בֵּיתוֹ וְעַל כָּל־הָרָעָה | אֲשֶׁר־עָשָׂה | בְּעֵינֵי יְהוָה
לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת כְּבֵית יָרָבְעָם וְעַל
אֲשֶׁר־הִכָּה אֹתוֹ: {פ} **ח** בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וָשֵׁשׁ שָׁנָה
לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ אֵלָה בֶן־בַּעְשָׁא עַל־
יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה שְׁנָתָיִם: **ט** וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ
זִמְרִי שַׂר מַחֲצִית הָרָכֶב וְהוּא בְתִרְצָה שֹׁתֶה
שִׁכּוֹר בֵּית אַרְצָא אֲשֶׁר עַל־הַבַּיִת
בְּתִרְצָה: **י** וַיָּבֹא זִמְרִי וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ בִּשְׁנַת
עֶשְׂרִים וָשֶׁבַע לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
תַּחְתָּיו: **יא** וַיְהִי בְמָלְכוֹ כְּשִׁבְתּוֹ עַל־כִּסְאוֹ הִכָּה
אֶת־כָּל־בֵּית בַּעְשָׁא לֹא־הִשְׁאִיר לוֹ מַשְׁתִּין בְּקִיר
וְגֹאֲלָיו וְרֵעֵהוּ: **יב** וַיַּשְׁמֵד זִמְרִי אֵת כָּל־בֵּית
בַּעְשָׁא כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־בַּעְשָׁא בְּיַד
יֵהוּא הַנָּבִיא: **יג** אֶל כָּל־חַטֹּאות בַּעְשָׁא וְחַטֹּאות
אֵלָה בְנוֹ אֲשֶׁר חָטְאוּ וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיאוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל
לְהַכְעִיס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
בְּהַבְלֵיהֶם: **יד** וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֵלָה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה
הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל: {פ} **טו** בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנָה לְאָסָא
מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ זִמְרִי שִׁבְעַת יָמִים בְּתִרְצָה וְהָעָם
חֹנִים עַל־גִּבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים: **טז** וַיִּשְׁמַע הָעָם
הַחֹנִים לֵאמֹר קָשַׁר זִמְרִי וְגַם הִכָּה אֶת־הַמֶּלֶךְ
וַיַּמְלִכוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־עָמְרִי שַׂר־צָבָא עַל־
יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא בַּמַּחֲנֶה: **יז** וַיַּעַל עָמְרִי וְכָל־
יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִגִּבְּתוֹן וַיָּצֻרוּ עַל־תִּרְצָה: **יח** וַיְהִי
כִּרְאוֹת זִמְרִי כִּי־נִלְכְּדָה הָעִיר וַיָּבֹא אֶל־אַרְמוֹן
בֵּית־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׂרֹף עָלָיו אֶת־בֵּית־הַמֶּלֶךְ בָּאֵשׁ
וַיָּמֹת: **יט** עַל־חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר חָטָא לַעֲשׂוֹת הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה לְהַחֲטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל: **כ** וְיֶתֶר דִּבְרֵי זִמְרִי
וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר קָשָׁר הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: {פ} **כא** אָז יֵחָלֵק
הָעָם יִשְׂרָאֵל לַחֵצִי חֲצִי הָעָם הָיָה אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן־
גִּינַת לְהַמְלִיכוֹ וְהַחֲצִי אַחֲרֵי עָמְרִי: **כב** וַיֶּחֱזַק
הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי עָמְרִי אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי
תִבְנִי בֶן־גִּינַת וַיָּמָת תִּבְנִי וַיִּמְלֹךְ עָמְרִי: {פ}
כג בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה
מָלַךְ עָמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה
בְּתִרְצָה מָלַךְ שֵׁשׁ־שָׁנִים: **כד** וַיִּקֶן אֶת־הָהָר
שֹׁמְרוֹן מֵאֶת שֶׁמֶר בְּכִכְּרַיִם כֶּסֶף וַיִּבֶן אֶת־הָהָר
וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה עַל שֵׁם־שֶׁמֶר
אֲדֹנֵי הָהָר שֹׁמְרוֹן: **כה** וַיַּעַשׂ עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה וַיָּרַע מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו: **כו** וַיֵּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט ובחטאתיו (וּבְחַטָּאתוֹ) אֲשֶׁר
הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם: **כז** וְיֶתֶר דִּבְרֵי עָמְרִי אֲשֶׁר
עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: **כח** וַיִּשְׁכַּב
עָמְרִי עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב

בְּנוֹ תַּחְתָּיו: {פ} **כט** וְאַחְאָב בֶּן־עָמְרִי מָלַךְ עַל־
יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ
יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בֶּן־עָמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל
בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה: **ל** וַיַּעַשׂ אַחְאָב בֶּן־
עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו: **לא** וַיְהִי
הַנָּקֵל לָכְתּוֹ בְּחַטֹּאוֹת יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וַיִּקַּח אִשָּׁה
אֶת־אִיזֶבֶל בַּת־אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידֹנִים וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד
אֶת־הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ: **לב** וַיָּקֶם מִזְבֵּחַ לַבַּעַל
בֵּית הַבַּעַל אֲשֶׁר בָּנָה בְּשֹׁמְרוֹן: **לג** וַיַּעַשׂ אַחְאָב
אֶת־הָאֲשֵׁרָה וַיּוֹסֶף אַחְאָב לַעֲשׂוֹת לְהַכְעִיס אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִכֹּל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ
לְפָנָיו: **לד** בְּיָמָיו בָּנָה חִיאֵל בֵּית הָאֱלִי אֶת־יְרִיחֹה
בַּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יִסְדָהּ וּבשגיב (ובִשְׁגּוּב) צְעִירוֹ
הִצִּיב דְּלָתֶיהָ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ
בִּן־נוּן: {ס}

מלכים א פרק יז

א וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי מִתֹּשָׁבֵי גִלְעָד אֶל־
אַחְאָב חַי־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו
אִם־יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם־לְפִי
דְבָרִי: {ס} **ב** וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר: **ג** לֵךְ
מִזֶּה וּפָנִיתָ לְךָ קֶדְמָה וְנִסְתַּרְתָּ בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר
עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: **ד** וְהָיָה מֵהַנַּחַל תִּשְׁתֶּה וְאֶת־
הָעֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכְּלְךָ שָׁם: **ה** וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ כִּדְבַר
יְהוָה וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
הַיַּרְדֵּן: **ו** וְהָעֹרְבִים מְבִאִים לוֹ לֶחֶם וּבָשָׂר בַּבֹּקֶר
וְלֶחֶם וּבָשָׂר בָּעֶרֶב וּמִן־הַנַּחַל יִשְׁתֶּה: **ז** וַיְהִי מִקֵּץ
יָמִים וַיִּבַּשׁ הַנַּחַל כִּי לֹא־הָיָה גֶשֶׁם בָּאָרֶץ:
{ס} **ח** וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר: **ט** קוּם לֵךְ
צָרְפַתָה אֲשֶׁר לְצִידוֹן וְיָשַׁבְתָּ שָּׁם הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם
אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֶךָ: **י** וַיָּקָם | וַיֵּלֶךְ צָרְפַתָה
וַיָּבֹא אֶל־פֶּתַח הָעִיר וְהִנֵּה־שָּׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה
מְקֹשֶׁשֶׁת עֵצִים וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר קְחִי־נָא לִי
מְעַט־מַיִם בַּכְּלִי וְאֶשְׁתֶּה: **יא** וַתֵּלֶךְ לָקַחַת וַיִּקְרָא
אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר לְקְחִי־נָא לִי פַּת־לֶחֶם
בְּיָדֵךְ: **יב** וַתֹּאמֶר חַי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם־יֶשׁ־לִי
מָעוֹג כִּי אִם־מְלֵא כַף־קֶמַח בַּכַּד וּמְעַט־שֶׁמֶן
בַּצַּפַּחַת וְהִנְנִי מְקֹשֶׁשֶׁת שְׁנַיִם עֵצִים וּבָאתִי
וַעֲשִׂיתִיהוּ לִי וְלִבְנִי וַאֲכַלְנֵהוּ וָמֵתְנוּ: **יג** וַיֹּאמֶר
אֵלֶיהָ אֵלִיָּהוּ אַל־תִּירְאִי בְּאִי עֲשִׂי כִדְבָרֵךְ אַךְ
עֲשִׂי־לִי מִשָּׁם עֻגָה קְטַנָּה בָּרִאשֹׁנָה וְהוֹצִאת לִי
וְלָךְ וְלִבְנֵךְ תַּעֲשִׂי בָּאַחֲרֹנָה: **יד** כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּד הַקֶּמַח לֹא תִכְלֶה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן
לֹא תֶחְסָר עַד יוֹם תתן־ (תֵּת־) יְהוָה גֶּשֶׁם עַל־
פְּנֵי הָאֲדָמָה: **טו** וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲשֶׂה כִּדְבַר אֵלִיָּהוּ
וַתֹּאכַל הוא־והיא (הִיא־וְהוּא) וּבֵיתָהּ
יָמִים: **טז** כַּד הַקֶּמַח לֹא כָלָתָה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן לֹא
חָסֵר כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֵלִיָּהוּ: {פ}
יז וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֶּן־הָאִשָּׁה
בַּעֲלַת הַבַּיִת וַיְהִי חָלְיוֹ חָזָק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא־
נוֹתְרָה־בּוֹ נְשָׁמָה: **יח** וַתֹּאמֶר אֶל־אֵלִיָּהוּ מַה־לִּי
וָלָךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת־עֲוֹנִי
וּלְהָמִית אֶת־בְּנִי: **יט** וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ תְּנִי־לִי אֶת־
בִּנֵךְ וַיִּקְּחֵהוּ מֵחֵיקָהּ וַיַּעֲלֵהוּ אֶל־הָעֲלִיָּה אֲשֶׁר־
הוּא יֹשֵׁב שָׁם וַיַּשְׁכִּבֵהוּ עַל־מִטָּתוֹ: **כ** וַיִּקְרָא אֶל־
יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהָי הַגַּם עַל־הָאַלְמָנָה אֲשֶׁר־
אֲנִי מִתְגּוֹרֵר עִמָּהּ הָרֵעוֹתָ לְהָמִית אֶת־
בְּנָהּ: **כא** וַיִּתְמַדַּד עַל־הַיֶּלֶד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּקְרָא
אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהָי תָּשָׁב נָא נֶפֶשׁ־הַיֶּלֶד
הַזֶּה עַל־קִרְבּוֹ: **כב** וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל אֵלִיָּהוּ
וַתָּשָׁב נֶפֶשׁ־הַיֶּלֶד עַל־קִרְבּוֹ וַיֶּחִי: **כג** וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ
אֶת־הַיֶּלֶד וַיֹּרִדֵהוּ מִן־הָעֲלִיָּה הַבַּיְתָה וַיִּתְּנֵהוּ
לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ רְאִי חַי בְּנֵךְ: **כד** וַתֹּאמֶר

הָאִשָּׁה אֶל־אֵלִיָּהוּ עַתָּה זֶה יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים אָתָּה וּדְבַר־יְהוָה בְּפִיךָ אֱמֶת׃ {פ}

מלכים א פרק יח

א וַיְהִי יָמִים רַבִּים וּדְבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־אֵלִיָּהוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֵךְ הֵרָאֶה אֶל־אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ **ב** וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּהוּ לְהֵרָאוֹת אֶל־אַחְאָב וְהָרָעָב חָזָק בְּשֹׁמְרוֹן׃ **ג** וַיִּקְרָא אַחְאָב אֶל־עֹבַדְיָהוּ אֲשֶׁר עַל־הַבָּיִת וְעֹבַדְיָהוּ הָיָה יָרֵא אֶת־יְהוָה מְאֹד׃ **ד** וַיְהִי בְּהַכְרִית אִיזֶבֶל אֶת נְבִיאֵי יְהוָה וַיִּקַּח עֹבַדְיָהוּ מֵאָה נְבִיאִים וַיַּחְבִּיאֵם חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְּעָרָה וְכִלְכְּלָם לֶחֶם וָמָיִם׃ **ה** וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֶל־עֹבַדְיָהוּ לֵךְ בָּאָרֶץ אֶל־כָּל־מַעְיְנֵי הַמַּיִם וְאֶל כָּל־הַנְּחָלִים אוּלַי | נִמְצָא חָצִיר וּנְחַיֵּהוּ סוּס וָפֶרֶד וְלוֹא נַכְרִית מֵהַבְּהֵמָה׃ **ו** וַיַּחְלְקוּ לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ לַעֲבָר־בָּהּ אַחְאָב הָלַךְ בְּדֶרֶךְ אֶחָד לְבַדּוֹ וְעֹבַדְיָהוּ הָלַךְ בְּדֶרֶךְ־אֶחָד לְבַדּוֹ׃ **ז** וַיְהִי עֹבַדְיָהוּ בַּדֶּרֶךְ וְהִנֵּה אֵלִיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיַּכִּרֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו וַיֹּאמֶר הַאַתָּה זֶה אֲדֹנִי אֵלִיָּהוּ׃ **ח** וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ׃ **ט** וַיֹּאמֶר מֶה חָטָאתִי כִּי־אַתָּה נֹתֵן אֶת־עַבְדְּךָ בְּיַד־אַחְאָב לַהֲמִיתֵנִי׃ **י** חַי | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם־יֶשׁ־גּוֹי וּמַמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁלַח אֲדֹנִי שָׁם לְבַקֶּשְׁךָ וְאָמְרוּ אָיִן וְהִשְׁבִּיעַ אֶת־הַמַּמְלָכָה וְאֶת־הַגּוֹי כִּי לֹא יִמְצָאֶכָּה׃ **יא** וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ׃ **יב** וְהָיָה אֲנִי | אֵלֵךְ מֵאִתְּךָ וְרוּחַ יְהוָה | יִשָּׂאֲךָ עַל אֲשֶׁר לֹא־אֵדָע וּבָאתִי לְהַגִּיד לְאַחְאָב וְלֹא יִמְצָאֲךָ וַהֲרָגַנִי וְעַבְדְּךָ יָרֵא אֶת־יְהוָה מִנְּעֻרָי׃ **יג** הֲלֹא־הֻגַּד לַאדֹנִי אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בַּהֲרֹג אִיזֶבֶל אֵת נְבִיאֵי יְהוָה וָאַחְבֵּא מִנְּבִיאֵי יְהוָה מֵאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְּעָרָה וָאֲכַלְכְּלֵם לֶחֶם וָמָיִם׃ **יד** וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ וַהֲרָגָנִי׃ {ס} **טו** וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ חַי יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו כִּי הַיּוֹם אֵרָאֶה אֵלָיו׃ **טז** וַיֵּלֶךְ עֹבַדְיָהוּ לִקְרַאת אַחְאָב וַיַּגֶּד־לוֹ וַיֵּלֶךְ אַחְאָב לִקְרַאת אֵלִיָּהוּ׃ **יז** וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת־אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו הַאַתָּה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל׃ **יח** וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲזָבְכֶם אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים׃ **יט** וְעַתָּה שְׁלַח קְבֹץ אֵלַי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַר הַכַּרְמֶל וְאֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וּנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת אֹכְלֵי שֻׁלְחַן אִיזֶבֶל׃ **כ** וַיִּשְׁלַח אַחְאָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת־הַנְּבִיאִים אֶל־הַר הַכַּרְמֶל׃ **כא** וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר עַד־מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים אִם־יְהוָה הָאֱלֹהִים לְכוּ אַחֲרָיו וְאִם־הַבַּעַל לְכוּ אַחֲרָיו וְלֹא־עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר׃ **כב** וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֶל־הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי נָבִיא לַיהוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אִישׁ׃ **כג** וְיִתְּנוּ־לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וְיִבְחֲרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וְיַנַּתְּחֻהוּ וְיָשִׂימוּ עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יָשִׂימוּ וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה | אֶת־הַפָּר הָאֶחָד וְנָתַתִּי עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אָשִׂים׃ **כד** וּקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וַאֲנִי אֶקְרָא בְשֵׁם־יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־יַעֲנֶה בָאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר׃ **כה** וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפָּר הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם הָרַבִּים וְקִרְאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא תָשִׂימוּ׃ **כו** וַיִּקְחוּ אֶת־הַפָּר אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם־הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר וְעַד־הַצָּהֳרַיִם לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וַיְפַסְּחוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה׃ **כז** וַיְהִי בַּצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר

קִרְאוּ בְקוֹל־גָּדוֹל כִּי־אֱלֹהִים הוּא כִּי שִׂיחַ וְכִי־שֵׂיג
לוֹ וְכִי־דֶרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָּץ: **כח** וַיִּקְרְאוּ
בְקוֹל גָּדוֹל וַיִּתְגֹּדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם בַּחֲרָבוֹת
וּבָרְמָחִים עַד־שְׁפָךְ־דָּם עֲלֵיהֶם: **כט** וַיְהִי כַּעֲבֹר
הַצָּהֳרַיִם וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאֵין־קוֹל
וְאֵין־עֹנֶה וְאֵין קָשֶׁב: **ל** וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְכָל־הָעָם
גְּשׁוּ אֵלַי וַיִּגְּשׁוּ כָל־הָעָם אֵלָיו וַיְרַפֵּא אֶת־מִזְבַּח
יְהוָה הֶהָרוּס: **לא** וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
אֲבָנִים כְּמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְּנֵי־יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־
יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ: **לב** וַיִּבֶן
אֶת־הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ תְּעָלָה כְּבֵית
סָאתַיִם זָרַע סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ: **לג** וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים
וַיְנַתַּח אֶת־הַפָּר וַיָּשֶׂם עַל־הָעֵצִים: **לד** וַיֹּאמֶר
מִלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם וְיִצְקוּ עַל־הָעֹלָה וְעַל־
הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר שַׁלֵּשׁוּ
וַיְשַׁלֵּשׁוּ: **לה** וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ וְגַם אֶת־
הַתְּעָלָה מִלֵּא־מָיִם: **לו** וַיְהִי | בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה
וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים
בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרִיךָ (וּבִדְבָרְךָ) עָשִׂיתִי
אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: **לז** עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וְיֵדְעוּ
הָעָם הַזֶּה כִּי־אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הַסַּבְתָּ
אֶת־לִבָּם אֲחֹרַנִּית: **לח** וַתִּפֹּל אֵשׁ־יְהוָה וַתֹּאכַל
אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הָעֵצִים וְאֶת־הָאֲבָנִים וְאֶת־
הֶעָפָר וְאֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּתְּעָלָה לִחֲכָה: **לט** וַיַּרְא
כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא
הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים: **מ** וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
אֵלִיָּהוּ | אֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אֵישׁ אַל־יִמָּלֵט
מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם וַיּוֹרִדֵם אֵלִיָּהוּ אֶל־נַחַל קִישׁוֹן
וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם: **מא** וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְאַחְאָב עֲלֵה
אֱכֹל וּשְׁתֵה כִּי־קוֹל הֲמוֹן הַגָּשֶׁם: **מב** וַיַּעַל
אַחְאָב לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְאֵלִיָּהוּ עָלָה אֶל־רֹאשׁ
הַכַּרְמֶל וַיִּגְהַר אַרְצָה וַיָּשֶׂם פָּנָיו בֵּין
בִּרְכָּיו: **מג** וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרוֹ עֲלֵה־נָא הַבֵּט דֶּרֶךְ־יָם
וַיַּעַל וַיַּבֵּט וַיֹּאמֶר אֵין מְאוּמָה וַיֹּאמֶר שֵׁב שֶׁבַע
פְּעָמִים: **מד** וַיְהִי בַּשְּׁבִעִית וַיֹּאמֶר הִנֵּה־עָב קְטַנָּה
כְּכַף־אִישׁ עֹלָה מַיִם וַיֹּאמֶר עֲלֵה אֱמֹר אֶל־אַחְאָב
אֱסֹר וָרֵד וְלֹא יַעַצָרְכָה הַגָּשֶׁם: **מה** וַיְהִי | עַד־כֹּה
וְעַד־כֹּה וְהַשָּׁמַיִם הֶחְתַּקְדְּרוּ עָבִים וְרוּחַ וַיְהִי גֶּשֶׁם
גָּדוֹל וַיִּרְכַּב אַחְאָב וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה: **מו** וְיַד־יְהוָה
הָיְתָה אֶל־אֵלִיָּהוּ וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב
עַד־בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה:

מלכים א פרק יט

א וַיַּגֶּד אַחְאָב לְאִיזֶבֶל אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֵלִיָּהוּ
וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר הָרַג אֶת־כָּל־הַנְּבִיאִים
בֶּחָרֶב: **ב** וַתִּשְׁלַח אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל־אֵלִיָּהוּ לֵאמֹר
כֹּה־יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּן כִּי־כָעֵת מָחָר
אָשִׂים אֶת־נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ אַחַד מֵהֶם: **ג** וַיַּרְא וַיָּקָם
וַיֵּלֶךְ אֶל־נַפְשׁוֹ וַיָּבֹא בְּאֵר שֶׁבַע אֲשֶׁר לִיהוּדָה
וַיַּנַּח אֶת־נַעֲרוֹ שָׁם: **ד** וְהוּא־הָלַךְ בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ
יוֹם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רֹתֶם אחת (אֶחָד) וַיִּשְׁאַל
אֶת־נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר | רַב עַתָּה יְהוָה קַח נַפְשִׁי
כִּי־לֹא־טוֹב אָנֹכִי מֵאֲבֹתָי: **ה** וַיִּשְׁכַּב וַיִּישַׁן תַּחַת
רֹתֶם אֶחָד וְהִנֵּה־זֶה מַלְאָךְ נֹגֵעַ בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם
אֱכוֹל: **ו** וַיַּבֵּט וְהִנֵּה מְרַאֲשֹׁתָיו עֻגַת רְצָפִים
וְצַפַּחַת מָיִם וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּשָׁב וַיִּשְׁכַּב: **ז** וַיָּשָׁב
מַלְאַךְ יְהוָה | שֵׁנִית וַיִּגַּע־בּוֹ וַיֹּאמֶר קוּם אֱכֹל כִּי
רַב מִמְּךָ הַדָּרֶךְ: **ח** וַיָּקָם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתְּ וַיֵּלֶךְ
בְּכֹחַ | הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים
לַיְלָה עַד הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵב: **ט** וַיָּבֹא־שָׁם אֶל־
הַמְּעָרָה וַיָּלֶן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ
מַה־לְּךָ פֹּה אֵלִיָּהוּ: **י** וַיֹּאמֶר קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה |
אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־

מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרָגוּ בֶּחָרֶב וָאִוָּתֵר
אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃ **יא** וַיֹּאמֶר
צֵא וְעָמַדְתָּ בָהָר׀ לִפְנֵי יְהוָה וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר וְרוּחַ
גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לִפְנֵי
יְהוָה לֹא בָרוּחַ יְהוָה וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בָרַעַשׁ
יְהוָה׃ **יב** וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה וְאַחַר
הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה׃ **יג** וַיְהִי | כִּשְׁמֹעַ אֵלִיָּהוּ
וַיָּלֶט פָּנָיו בְּאַדַּרְתּוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הַמְּעָרָה
וְהִנֵּה אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר מַה־לְּךָ פֹה
אֵלִיָּהוּ׃ **יד** וַיֹּאמֶר׀ קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה | אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרָגוּ בֶּחָרֶב וָאִוָּתֵר
אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃
{ס} **טו** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו לֵךְ שׁוּב לְדַרְכְּךָ
מִדְבְּרָה דַמֶּשֶׂק וּבָאתָ וּמָשַׁחְתָּ אֶת־חֲזָאֵל לְמֶלֶךְ
עַל־אֲרָם׃ **טז** וְאֶת יֵהוּא בֶּן־נִמְשִׁי תִּמְשַׁח לְמֶלֶךְ
עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט מֵאָבֵל מְחוֹלָה
תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַּחְתֶּיךָ׃ **יז** וְהָיָה הַנִּמְלָט מֵחֶרֶב
חֲזָאֵל יָמִית יֵהוּא וְהַנִּמְלָט מֵחֶרֶב יֵהוּא יָמִית
אֱלִישָׁע׃ **יח** וְהִשְׁאַרְתִּי בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים
כָּל־הַבְּרֵכַיִם אֲשֶׁר לֹא־כָרְעוּ לַבַּעַל וְכָל־הַפֶּה
אֲשֶׁר לֹא־נָשַׁק לוֹ׃ **יט** וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת־
אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט וְהוּא חֹרֵשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר צְמָדִים
לְפָנָיו וְהוּא בִּשְׁנֵים הֶעָשָׂר וַיַּעֲבֶר אֵלָיו אֵלִיָּהוּ אַדַּרְתּוֹ
וַיַּשְׁלֵךְ אַדַּרְתּוֹ אֵלָיו׃ **כ** וַיַּעֲזֹב אֶת־הַבָּקָר וַיָּרָץ
אַחֲרֵי אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶשְׁקָה־נָּא לְאָבִי וּלְאִמִּי
וְאֵלְכָה אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מֶה־עָשִׂיתִי
לָךְ׃ **כא** וַיָּשָׁב מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת־צֶמֶד הַבָּקָר
וַיִּזְבָּחֵהוּ וּבִכְלֵי הַבָּקָר בִּשְּׁלָם הַבָּשָׂר וַיִּתֵּן לָעָם
וַיֹּאכֵלוּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אֵלִיָּהוּ וַיְשָׁרְתֵהוּ׃ {פ}

מלכים א פרק כ

א וּבֶן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם קָבַץ אֶת־כָּל־חֵילוֹ
וּשְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם מֶלֶךְ אִתּוֹ וְסוּס וָרֶכֶב וַיַּעַל וַיָּצַר
עַל־שֹׁמְרוֹן וַיִּלָּחֶם בָּהּ׃ **ב** וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־
אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הָעִירָה׃ **ג** וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה
אָמַר בֶּן־הֲדַד כַּסְפְּךָ וּזְהָבְךָ לִי־הוּא וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ
הַטּוֹבִים לִי־הֵם׃ **ד** וַיַּעַן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
כִּדְבָרְךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לְךָ אֲנִי וְכָל־אֲשֶׁר־
לִי׃ **ה** וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים וַיֹּאמְרוּ כֹּה־אָמַר בֶּן־הֲדַד
לֵאמֹר כִּי־שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר כַּסְפְּךָ וּזְהָבְךָ
וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ לִי תִתֵּן׃ **ו** כִּי | אִם־כָּעֵת מָחָר אֶשְׁלַח
אֶת־עֲבָדַי אֵלֶיךָ וְחִפְּשׂוּ אֶת־בֵּיתְךָ וְאֶת בָּתֵּי
עֲבָדֶיךָ וְהָיָה כָּל־מַחְמַד עֵינֶיךָ יָשִׂימוּ בְיָדָם
וְלָקָחוּ׃ **ז** וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל לְכָל־זִקְנֵי הָאָרֶץ
וַיֹּאמֶר דְּעוּ־נָא וּרְאוּ כִּי רָעָה זֶה מְבַקֵּשׁ כִּי־שָׁלַח
אֵלַי לְנָשַׁי וּלְבָנַי וּלְכַסְפִּי וְלִזְהָבִי וְלֹא מָנַעְתִּי
מִמֶּנּוּ׃ **ח** וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל־הַזְּקֵנִים וְכָל־הָעָם אַל־
תִּשְׁמַע וְלוֹא תֹאבֶה׃ **ט** וַיֹּאמֶר לְמַלְאֲכֵי בֶן־הֲדַד
אִמְרוּ לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֹּל׀ אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֶל־עַבְדְּךָ
בָּרִאשֹׁנָה אֶעֱשֶׂה וְהַדָּבָר הַזֶּה לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת
וַיֵּלְכוּ הַמַּלְאָכִים וַיְשִׁבֻהוּ דָּבָר׃ **י** וַיִּשְׁלַח אֵלָיו בֶּן־
הֲדַד וַיֹּאמֶר כֹּה־יַעֲשׂוּן לִי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּ אִם־
יִשְׁפֹּק עֲפַר שֹׁמְרוֹן לִשְׁעָלִים לְכָל־הָעָם אֲשֶׁר
בְּרַגְלָי׃ **יא** וַיַּעַן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר דַּבְּרוּ אַל־
יִתְהַלֵּל חֹגֵר כְּמִפַּתֵּחַ׃ **יב** וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֶת־הַדָּבָר
הַזֶּה וְהוּא שֹׁתֶה הוּא וְהַמְּלָכִים בַּסֻּכּוֹת וַיֹּאמֶר
אֶל־עֲבָדָיו שִׂימוּ וַיָּשִׂימוּ עַל־הָעִיר׃ **יג** וְהִנֵּה |
נָבִיא אֶחָד נִגַּשׁ׀ אֶל־אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל׀ וַיֹּאמֶר
כֹּה אָמַר יְהוָה הֲרָאִיתָ אֶת כָּל־הֲמוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה
הִנְנִי נֹתְנוֹ בְיָדְךָ הַיּוֹם וְיָדַעְתָּ כִּי־אֲנִי
יְהוָה׃ **יד** וַיֹּאמֶר אַחְאָב בְּמִי וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר
יְהוָה בִּנְעָרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וַיֹּאמֶר מִי־יֶאְסֹר
הַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר אָתָּה׃ **טו** וַיִּפְקֹד אֶת־נַעֲרֵי שָׂרֵי

הַמְּדִינוֹת וַיְהִי֩ מָאתַ֨יִם שָׁנָ֜יִם וּשְׁלֹשִׁ֗ים וְאַחֲרֵיהֶם
פָּקַ֣ד אֶת־כָּל־הָעָ֣ם כָּל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל שִׁבְעַ֖ת
אֲלָפִ֑ים: **טז** וַיֵּצְא֣וּ בַצָּהֳרַ֗יִם וּבְנֵ֤י הַדַּד֙ שׁוֹתָ֣ה שִׁפּ֔וֹר
בַּסֵּכּ֖וֹת הֽוּא וְהַמֶּלֶךְ֙ שִׁלֹּשִׁ֣ים־וּשְׁנַ֔יִם מֶ֖לֶךְ עִזֵּ֑ר
אֹתָ֔ו: **יז** וַיֵּצְא֣וּ נַעֲרֵ֔י שָׂרֵ֖י הַמְּדִינ֑וֹת בָּרִאשֹׁנָ֗ה
וַיִּשְׁלַ֞ח בֶּן־הַדַּ֤ד וַיַּגִּ֙ידוּ֙ לֹ֔ו לֵאמֹ֕ר אֲנָשִׁ֖ים יָצְא֣וּ
מִשֹּׁמְר֑וֹן: **יח** וַיֹּ֣אמֶר אִם־לְשָׁלֹ֗ום יָצְא֙וּ תִּפְשׂ֔וּם
חַיִּ֖ים וְאִ֣ם לְמִלְחָמָ֔ה יָצְא֖וּ חַיִּ֥ים תִּפְשֽׂוּם: **יט** וְאֵ֨לֶּה
יָצְא֜וּ מִן־הָעִ֗יר נַעֲרֵי֙ שָׂרֵ֣י הַמְּדִינ֔וֹת וְהַחַ֖יִל אֲשֶׁ֣ר
אַחֲרֵיהֶ֑ם: **כ** וַיַּכּ֣וּ אִ֤ישׁ אִישׁ֙וֹ וַיָּנֻ֣סוּ אֲרָ֔ם וַיִּרְדְּפֵ֖ם
יִשְׂרָאֵ֑ל וַיִּמָּלֵ֤ט בֶּן־הַדַּד֙ מֶ֣לֶךְ אֲרָ֔ם עַל־סֹ֖וס
וּפָרָשִֽׁים: **כא** וַיֵּצֵ֣א מֶ֔לֶךְ יִשְׂרָאֵ֖ל וַיַּ֣ךְ אֶת־הַסּ֑וס
וְאֶת־הָרֶ֣כֶב וְהִכָּ֤ה בַֽאֲרָם֙ מַכָּ֣ה גְדוֹלָ֔ה: **כב** וַיִּגַּ֣שׁ
הַנָּבִיא֮ אֶל־מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵל֒ וַיֹּ֣אמֶר לֹ֔ו לֵ֚ךְ הִתְחַזַּ֔ק וְדַ֖ע
וּרְאֵ֑ה אֵ֤ת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה֙ כִּ֣י לִתְשׁוּבַ֔ת הַשָּׁנָ֖ה מֶ֥לֶךְ
אֲרָ֖ם עֹלֶ֥ה עָלֶֽיךָ: {פ}**כג** וְעַבְדֵ֣י מֶ֔לֶךְ־אֲרָ֖ם אָמְר֣וּ
אֵלָ֑יו אֱלֹהֵ֤י הָרִים֙ אֱלֹהֵיהֶ֔ם עַל־כֵּ֥ן חָזְק֖וּ מִמֶּ֑נּוּ
וְאוּלָ֗ם נִלָּחֵ֤ם אִתָּם֙ בַּמִּישֹׁ֔ור אִם־לֹ֥א נֶחֱזַ֖ק
מֵהֶ֑ם: **כד** וְאֶת־הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה עֲשֵׂ֖ה הָסֵ֣ר הַמְּלָכִ֑ים
אִ֚ישׁ מִמְּקֹמֹ֔ו וְשִׂ֥ים פַּחֹ֖ות תַּחְתֵּיהֶֽם: **כה** וְאַתָּ֗ה
תִּמְנֶ֤ה־לְךָ֙ | חַ֣יִל כַּחַ֔יִל הַנֹּ֖פֶל מֵאוֹתָ֑ךְ וְסוּס
כַּסּ֔וּס | וְרֶ֥כֶב כָּרֶ֖כֶב וְנִלָּחֲמָ֣ה אוֹתָ֔ם בַּמִּישֹׁ֖ור אִם־
לֹ֣א נֶחֱזַ֑ק מֵהֶ֗ם וַיִּשְׁמַ֥ע לְקֹלָ֛ם וַיַּ֥עַשׂ כֵּ֖ן: {פ}
כו וַיְהִ֣י לִתְשׁוּבַ֔ת הַשָּׁנָ֖ה וַיִּפְקֹ֣ד בֶּן־הֲדַ֑ד אֶת־אֲרָ֗ם
וַיַּ֤עַל אֲפֵקָה֙ לַמִּלְחָמָ֔ה עִם־יִשְׂרָאֵ֖ל: **כז** וּבְנֵ֣י
יִשְׂרָאֵ֗ל הָתְפָּקְד֛וּ וְכָלְכְּל֥וּ וַיֵּלְכ֖וּ לִקְרָאתָ֑ם וַיִּחֲנ֣וּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵ֗ל נֶ֚גֶד֙ כִּשְׁנֵ֣י חֲשִׂפֵ֣י עִזִּ֔ים וַאֲרָ֖ם מִלְאוּ־
אֶת־הָאָ֥רֶץ: **כח** וַיִּגַּ֞שׁ אִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֗ים וַיֹּאמֶר֙ אֶל־
מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֔ל וַיֹּ֕אמֶר כֹּה־אָמַ֖ר יְהוָ֑ה יַ֚עַן אֲשֶׁ֣ר
אָמְר֣וּ אֲרָ֔ם אֱלֹהֵ֥י הָרִ֖ים יְהוָ֑ה וְלֹא־אֱלֹהֵ֥י עֲמָקִ֖ים
הֽוּא֙ וְנָתַתִּ֣י אֶת־כָּל־הֲהָמֹ֤ון הַגָּדֹול֙ הַזֶּ֔ה בְּיָדֶ֑ךָ
וִידַעְתֶּ֖ם כִּי־אֲנִ֥י יְהוָֽה: **כט** וַיַּחֲנ֣וּ אֵ֔לֶּה נֹכַ֖ח־אֵ֑לֶּה
שִׁבְעַ֤ת יָמִים֙ וַיְהִ֔י | בַּיֹּ֖ום הַשְּׁבִיעִ֑י וַתִּקְרַ֣ב
הַמִּלְחָמָ֔ה וַיַּכּ֣וּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵ֗ל אֶת־אֲרָ֛ם מֵאָה־אֶ֥לֶף
רַגְלִ֖י בְּיֹ֥ום אֶחָֽד: **ל** וַיָּנֻ֣סוּ הַנּוֹתָרִ֗ים | אֲפֵקָה֙ אֶל־
הָעִ֔יר וַתִּפֹּ֣ל ׀ הַחוֹמָ֗ה עַל־עֶשְׂרִ֤ים וְשִׁבְעָה֙ אֶ֣לֶף
אִ֔ישׁ הַנּוֹתָרִ֑ים וּבֶן־הֲדַ֣ד נָ֔ס וַיָּבֹ֥א אֶל־הָעִ֖יר חֶ֥דֶר
בְּחֶ֑דֶר: **לא** וַיֹּ֣אמְרוּ֩ אֵלָ֨יו֙ עֲבָדָ֔יו הִנֵּה־נָ֣א שָׁמַ֔עְנוּ
כִּ֚י מַלְכֵ֣י בֵית יִשְׂרָאֵ֔ל כִּי־מַלְכֵ֥י חֶ֖סֶד הֵ֑ם נָשִׂ֨ימָה
נָ֜א שַׂקִּ֣ים בְּמָתְנֵ֗ינוּ וַחֲבָלִ֛ים בְּרֹאשֵׁ֖נוּ וְנֵצֵ֣א אֶל־
מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֑ל אוּלַ֥י יְחַיֶּ֖ה אֶת־נַפְשֶֽׁךָ: **לב** וַיַּחְגְּרוּ֩
שַׂקִּ֨ים בְּמָתְנֵיהֶ֜ם וַחֲבָלִ֗ים בְּרֹאשֵׁיהֶם֙ וַיָּבֹ֣אוּ אֶל־
מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֔ל וַיֹּאמְר֖וּ עַבְדְּךָ֣ בֶן־הֲדַ֑ד אָמַ֗ר תְּחִי־
נָ֤א נַפְשִׁי֙ וַיֹּ֔אמֶר הַעֹודֶ֥נּוּ חַ֖י אָחִ֣י
הֽוּא: **לג** וְהָאֲנָשִׁ֣ים יְנַחֲשׁ֔וּ וַיְמַהֲר֥וּ וַיַּחְלְט֖וּ הַמִּמֶּ֣נּוּ
וַיֹּאמְר֣וּ אָחִ֣יךָ בֶן־הֲדַ֑ד וַיֹּ֣אמֶר בֹּ֔אוּ קָחֻ֖הוּ וַיֵּצֵ֣א
אֵלָ֔יו בֶּן־הֲדַ֑ד וַיַּעֲלֵ֥הוּ עַל־הַמֶּרְכָּבָֽה: **לד** וַיֹּ֣אמֶר
אֵלָ֗יו הֶ֚עָרִים אֲשֶׁר־לָקַ֣ח אָבִ֔י מֵאֵ֖ת אָבִ֑יךָ אָשִׂ֣יב
ׇ֠וְחצוֹת תָּשִׂ֨ים לְךָ֜ בְּדַמֶּ֗שֶׂק כַּאֲשֶׁר־שָׂ֥ם אָבִ֛י
בְּשֹׁמְר֖וֹן וַאֲנִ֞י בַּבְּרִ֤ית אֲשַׁלְּחֶךָּ֙ וַיִּכְרָת־לֹ֥ו בְּרִ֖ית
וַיְשַׁלְּחֵֽהוּ: {ס} **לה** וְאִ֣ישׁ אֶחָ֗ד מִבְּנֵ֤י הַנְּבִיאִים֙
אָמַ֣ר אֶל־רֵעֵ֔הוּ בִּדְבַ֖ר יְהוָ֑ה הַכֵּ֣נִי נָ֔א וַיְמָאֵ֖ן
הָאִ֥ישׁ לְהַכֹּתֹֽו: **לו** וַיֹּ֣אמֶר לֹו֮ יַ֣עַן אֲשֶׁ֣ר לֹא־שָׁמַ֣עְתָּ
בְּקֹ֣ול יְהוָה֮ הִנְּךָ֣ הוֹלֵךְ֒ מֵאִתִּ֣י וְהִכְּךָ֔ הָאַרְיֵ֖ה וַיֵּלֶךְ֙
מֵאֶצְלֹ֔ו וַיִּמְצָאֵ֥הוּ הָאַרְיֵ֖ה וַיַּכֵּֽהוּ: **לז** וַיִּמְצָא֙ אִ֣ישׁ
אַ֔חֵר וַיֹּאמֶר֙ הַכֵּ֣נִי נָ֔א וַיַּכֵּ֥הוּ הָאִ֖ישׁ הַכֵּ֑ה
וּפְצָֽע: **לח** וַיֵּ֣לֶךְ הַנָּבִ֗יא וַיִּתְעַמֵּ֤ד לַמֶּ֙לֶךְ֙ עַל־הַדָּ֔רֶךְ
וַיִּתְחַפֵּ֖שׂ בָּאֵ֑פֶר עַל־עֵינָֽיו: **לט** וַיְהִ֗י הַמֶּ֙לֶךְ֙ עֹבֵ֔ר
וְהוּא֙ צָעַ֣ק אֶל־הַמֶּ֔לֶךְ וַיֹּאמֶר֙ עַבְדְּךָ֔ | יָצָ֥א בְקֶ֖רֶב־
הַמִּלְחָמָ֑ה וְהִנֵּה־אִ֤ישׁ סָר֙ וַיָּבֵ֣א אֵלַ֔י אִ֖ישׁ וַיֹּ֣אמֶר
שְׁמֹ֣ר אֶת־הָאִ֣ישׁ הַזֶּ֔ה אִם־הִפָּקֵ֥ד יִפָּקֵ֖ד וְהָיְתָ֣ה
נַפְשְׁךָ֣ תַּחַת֮ נַפְשֹׁו֒ אֹ֚ו כִּכַּ֣ר־כֶּ֔סֶף תִּשְׁקֹֽול: **מ** וַיְהִ֗י
עַבְדְּךָ֛ עֹשֶׂ֥ה הֵנָּ֖ה וְהֵנָּ֑ה וְהוּא֙ אֵינֶ֔נּוּ וַיֹּ֥אמֶר אֵלָ֖יו
מֶ֣לֶךְ־יִשְׂרָאֵ֑ל כֵּ֥ן מִשְׁפָּטֶ֖ךָ אַתָּ֥ה חָרָ֖צְתָּ: **מא** וַיְמַהֵ֣ר

וַיָּסַר אֶת־הָאַפֹּד מעל (מֵעָלָיו) עֵינָיו וַיַּבֵּר אֹתוֹ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי מֻהַנְּבִיאִים הוּא: **מב** וַיֹּאמֶר אֵלָיו
כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן שִׁלַּחְתָּ אֶת־אִישׁ־חֶרְמִי מִיָּד
וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ תַּחַת נַפְשׁוֹ וְעַמְּךָ תַּחַת
עַמּוֹ: **מג** וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־בֵּיתוֹ סַר וְזָעֵף
וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹנָה: {פ}

מלכים א פרק כא

א וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כֶּרֶם הָיָה לְנָבוֹת
הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל אֶצֶל הֵיכַל אַחְאָב מֶלֶךְ
שֹׁמְרוֹן: **ב** וַיְדַבֵּר אַחְאָב אֶל־נָבוֹת | לֵאמֹר |
תְּנָה־לִּי אֶת־כַּרְמְךָ וְיִהְיֶה־לִּי לְגַן־יָרָק כִּי הוּא קָרוֹב
אֵצֶל בֵּיתִי וְאֶתְּנָה לְךָ תַּחְתָּיו כֶּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ אִם
טוֹב בְּעֵינֶיךָ אֶתְּנָה־לְךָ כֶּסֶף מְחִיר זֶה: **ג** וַיֹּאמֶר
נָבוֹת אֶל־אַחְאָב חָלִילָה לִי מֵיְהוָה מִתִּתִּי אֶת־
נַחֲלַת אֲבֹתַי לָךְ: **ד** וַיָּבֹא אַחְאָב אֶל־בֵּיתוֹ סַר
וְזָעֵף עַל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלָיו נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי
וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן לְךָ אֶת־נַחֲלַת אֲבוֹתָי וַיִּשְׁכַּב עַל־
מִטָּתוֹ וַיַּסֵּב אֶת־פָּנָיו וְלֹא־אָכַל לָחֶם: **ה** וַתָּבֹא
אֵלָיו אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ וַתְּדַבֶּר אֵלָיו מַה־זֶּה רוּחֲךָ
סָרָה וְאֵינְךָ אֹכֵל לָחֶם: **ו** וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ כִּי־אֲדַבֵּר
אֶל־נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי וָאֹמַר לוֹ תְּנָה־לִּי אֶת־כַּרְמְךָ
בְּכֶסֶף אוֹ אִם־חָפֵץ אַתָּה אֶתְּנָה־לְךָ כֶּרֶם תַּחְתָּיו
וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן לְךָ אֶת־כַּרְמִי: **ז** וַתֹּאמֶר אֵלָיו
אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ אַתָּה עַתָּה תַּעֲשֶׂה מְלוּכָה עַל־
יִשְׂרָאֵל קוּם אֱכָל־לֶחֶם וְיִטַב לִבֶּךָ אֲנִי אֶתֵּן לְךָ
אֶת־כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי: **ח** וַתִּכְתֹּב סְפָרִים
בְּשֵׁם אַחְאָב וַתַּחְתֹּם בְּחֹתָמוֹ וַתִּשְׁלַח הספרים
(סְפָרִים) אֶל־הַזְּקֵנִים וְאֶל־הַחֹרִים אֲשֶׁר בְּעִירוֹ
הַיֹּשְׁבִים אֶת־נָבוֹת: **ט** וַתִּכְתֹּב בַּסְּפָרִים לֵאמֹר
קִרְאוּ־צוֹם וְהוֹשִׁיבוּ אֶת־נָבוֹת בְּרֹאשׁ
הָעָם: **י** וְהוֹשִׁיבוּ שְׁנַיִם אֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל נֶגְדּוֹ
וְיעִדֻהוּ לֵאמֹר בֵּרַכְתָּ אֱלֹהִים וָמֶלֶךְ וְהוֹצִיאֻהוּ
וְסִקְלֻהוּ וְיָמֹת: **יא** וַיַּעֲשׂוּ אַנְשֵׁי עִירוֹ הַזְּקֵנִים
וְהַחֹרִים אֲשֶׁר הַיֹּשְׁבִים בְּעִירוֹ כַּאֲשֶׁר שָׁלְחָה
אֲלֵיהֶם אִיזֶבֶל כַּאֲשֶׁר כָּתוּב בַּסְּפָרִים אֲשֶׁר
שָׁלְחָה אֲלֵיהֶם: **יב** קָרְאוּ צוֹם וְהוֹשִׁיבוּ אֶת־נָבוֹת
בְּרֹאשׁ הָעָם: **יג** וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל
וַיֵּשְׁבוּ נֶגְדּוֹ וַיְעִדֻהוּ אַנְשֵׁי הַבְּלִיַּעַל אֶת־נָבוֹת נֶגֶד
הָעָם לֵאמֹר בֵּרַךְ נָבוֹת אֱלֹהִים וָמֶלֶךְ וַיֹּצִאֻהוּ
מִחוּץ לָעִיר וַיִּסְקְלֻהוּ בָאֲבָנִים וַיָּמֹת: **יד** וַיִּשְׁלְחוּ
אֶל־אִיזֶבֶל לֵאמֹר סֻקַּל נָבוֹת וַיָּמֹת: **טו** וַיְהִי
כִּשְׁמֹעַ אִיזֶבֶל כִּי־סֻקַּל נָבוֹת וַיָּמָת וַתֹּאמֶר אִיזֶבֶל
אֶל־אַחְאָב קוּם רֵשׁ אֶת־כֶּרֶם | נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי
אֲשֶׁר מֵאֵן לָתֶת־לְךָ בְכֶסֶף כִּי אֵין נָבוֹת חַי כִּי־
מֵת: **טז** וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אַחְאָב כִּי מֵת נָבוֹת וַיָּקָם
אַחְאָב לָרֶדֶת אֶל־כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי לְרִשְׁתּוֹ:
{פ} **יז** וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי
לֵאמֹר: **יח** קוּם רֵד לִקְרַאת אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן הִנֵּה בְּכֶרֶם נָבוֹת אֲשֶׁר־יָרַד שָׁם
לְרִשְׁתּוֹ: **יט** וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
הֲרָצַחְתָּ וְגַם־יָרַשְׁתָּ וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר
יְהוָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לָקְקוּ הַכְּלָבִים אֶת־דַּם נָבוֹת
יְלָקְקוּ הַכְּלָבִים אֶת־דָּמְךָ גַּם־אָתָּה: **כ** וַיֹּאמֶר
אַחְאָב אֶל־אֵלִיָּהוּ הַמְצָאתַנִי אֹיְבִי וַיֹּאמֶר מָצָאתִי
יַעַן הִתְמַכֶּרְךָ לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: **כא** הִנְנִי
מֵבִיא אֵלֶיךָ רָעָה וּבָעַרְתִּי אַחֲרֶיךָ וְהִכְרַתִּי לְאַחְאָב
מַשְׁתִּין בְּקִיר וְעָצוּר וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל: **כב** וְנָתַתִּי
אֶת־בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וּכְבֵית בַּעְשָׁא
בֶן־אֲחִיָּה אֶל־הַכַּעַס אֲשֶׁר הִכְעַסְתָּ וַתַּחֲטִא אֶת־
יִשְׂרָאֵל: **כג** וְגַם־לְאִיזֶבֶל דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר
הַכְּלָבִים יֹאכְלוּ אֶת־אִיזֶבֶל בְּחֵל
יִזְרְעֶאל: **כד** הַמֵּת לְאַחְאָב בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים
וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם: **כה** רַק לֹא־

הָיָה כְּאַחְאָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה אֲשֶׁר־הֵסִתָּה אֹתוֹ אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ׃ **כו** וַיִּתְעֵב
מְאֹד לָלֶכֶת אַחֲרֵי הַגִּלֻּלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ {פ}
כז וַיְהִי כִשְׁמֹעַ אַחְאָב אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרַע
בְּגָדָיו וַיָּשֶׂם־שַׂק עַל־בְּשָׂרוֹ וַיָּצׇם וַיִּשְׁכַּב בַּשָּׂק
וַיְהַלֵּךְ אָט׃ {פ} **כח** וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־אֵלִיָּהוּ
הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר׃ **כט** הֲרָאִיתָ כִּי־נִכְנַע אַחְאָב
מִלְּפָנָי יַעַן כִּי־נִכְנַע מִפָּנַי לֹא־אָבִי הָרָעָה בְּיָמָיו
בִּימֵי בְנוֹ אָבִיא הָרָעָה עַל־בֵּיתוֹ׃

מלכים א פרק כב

א וַיֵּשְׁבוּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין מִלְחָמָה בֵּין אֲרָם וּבֵין
יִשְׂרָאֵל׃ {פ} **ב** וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית וַיֵּרֶד
יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ **ג** וַיֹּאמֶר
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־עֲבָדָיו הֲיִדַעְתֶּם כִּי־לָנוּ רָמֹת
גִּלְעָד וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים מִקַּחַת אֹתָהּ מִיַּד מֶלֶךְ
אֲרָם׃ **ד** וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוֹשָׁפָט הֲתֵלֵךְ אִתִּי
לַמִּלְחָמָה רָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל־מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל כָּמֻנִי כָמוֹךָ כְּעַמִּי כְעַמֶּךָ כְּסוּסַי
כְּסוּסֶיךָ׃ **ה** וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
דְּרָשׁ־נָא כַיּוֹם אֶת־דְּבַר יְהוָה׃ **ו** וַיִּקְבֹּץ מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל אֶת־הַנְּבִיאִים כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם הַאֵלֵךְ עַל־רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם־
אֶחְדָּל וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה וְיִתֵּן אֲדֹנָי בְּיַד
הַמֶּלֶךְ׃ **ז** וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה נָבִיא לַיהוָה
עוֹד וְנִדְרְשָׁה מֵאֹתוֹ׃ **ח** וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל |
אֶל־יְהוֹשָׁפָט עוֹד אִישׁ־אֶחָד לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה
מֵאֹתוֹ וַאֲנִי שְׂנֵאתִיו כִּי לֹא־יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי
אִם־רָע מִיכָיְהוּ בֶּן־יִמְלָה וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אַל־
יֹאמַר הַמֶּלֶךְ כֵּן׃ **ט** וַיִּקְרָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־סָרִיס
אֶחָד וַיֹּאמֶר מַהֲרָה מִיכָיְהוּ בֶן־יִמְלָה׃ **י** וּמֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה יֹשְׁבִים אִישׁ עַל־
כִּסְאוֹ מְלֻבָּשִׁים בְּגָדִים בְּגֹרֶן פֶּתַח שַׁעַר שֹׁמְרוֹן
וְכָל־הַנְּבִיאִים מִתְנַבְּאִים לִפְנֵיהֶם׃ **יא** וַיַּעַשׂ לוֹ
צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה קַרְנֵי בַרְזֶל וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר
יְהוָה בְּאֵלֶּה תְּנַגַּח אֶת־אֲרָם עַד־כַּלֹּתָם׃ **יב** וְכָל־
הַנְּבִאִים נִבְּאִים כֵּן לֵאמֹר עֲלֵה רָמֹת גִּלְעָד וְהַצְלַח
וְנָתַן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ׃ **יג** וְהַמַּלְאָךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ |
לִקְרֹא מִיכָיְהוּ דִּבֶּר אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה־נָא דִּבְרֵי
הַנְּבִיאִים פֶּה־אֶחָד טוֹב אֶל־הַמֶּלֶךְ יְהִי־נָא דברך
(דְבָרְךָ) כִּדְבַר אַחַד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ טּוֹב׃ **יד** וַיֹּאמֶר
מִיכָיְהוּ חַי־יְהוָה כִּי אֶת־אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֵלַי
אֹתוֹ אֲדַבֵּר׃ **טו** וַיָּבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
אֵלָיו מִיכָיְהוּ הֲנֵלֵךְ אֶל־רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם־
נֶחְדָּל וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֲלֵה וְהַצְלַח וְנָתַן יְהוָה בְּיַד
הַמֶּלֶךְ׃ **טז** וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַמֶּלֶךְ עַד־כַּמֶּה פְּעָמִים
אֲנִי מַשְׁבִּיעֶךָּ אֲשֶׁר לֹא־תְדַבֵּר אֵלַי רַק־אֱמֶת
בְּשֵׁם יְהוָה׃ **יז** וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל
נְפֹצִים אֶל־הֶהָרִים כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעֶה
וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־אֲדֹנִים לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ־לְבֵיתוֹ
בְּשָׁלוֹם׃ **יח** וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט
הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ לוֹא־יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אִם־
רָע׃ {ס} **יט** וַיֹּאמֶר לָכֵן שִׁמְעָ דְּבַר־יְהוָה רָאִיתִי
אֶת־יְהוָה יֹשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמֵד
עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ׃ **כ** וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי יְפַתֶּה
אֶת־אַחְאָב וְיַעַל וְיִפֹּל בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה
בְּכֹה וְזֶה אֹמֵר בְּכֹה׃ **כא** וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי
יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו
בַּמָּה׃ **כב** וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָּל־
נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם־תּוּכָל צֵא וַעֲשֵׂה־
כֵן׃ **כג** וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָּל־
נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה דִּבֶּר עָלֶיךָ רָעָה׃ **כד** וַיִּגַּשׁ
צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה וַיַּךְ אֶת־מִיכָיְהוּ עַל־הַלֶּחִי

וַיֹּאמֶר אֵי־זֶה עָבָר רוּחַ־יְהוָה מֵאִתִּי לְדַבֵּר אוֹתָךְ: **כה** וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ הִנְךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר תָּבֹא חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵה: **כו** וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל קַח אֶת־מִיכָיְהוּ וַהֲשִׁיבֵהוּ אֶל־אָמֹן שַׂר־הָעִיר וְאֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־הַמֶּלֶךְ: **כז** וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ אֶת־זֶה בֵּית הַכֶּלֶא וְהַאֲכִל�ֻהוּ לֶחֶם לַחַץ וּמַיִם לַחַץ עַד בֹּאִי בְשָׁלוֹם: **כח** וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם־שׁוֹב תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם לֹא־דִבֶּר יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם: **כט** וַיַּעַל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָמֹת גִּלְעָד: **ל** וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ וָבֹא בַּמִּלְחָמָה וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹוא בַּמִּלְחָמָה: **לא** וּמֶלֶךְ אֲרָם צִוָּה אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לֹו שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם לֵאמֹר לֹא תִלָּחֲמוּ אֶת־קָטֹן וְאֶת־גָּדֹול כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ: **לב** וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ אַךְ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּסֵרוּ עָלָיו לְהִלָּחֶם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט: **לג** וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי־לֹא־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו: **לד** וְאִישׁ מָשַׁךְ בַּקֶּשֶׁת לְתֻמּוֹ וַיַּךְ אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר לְרַכָּבוֹ הֲפֹךְ יָדְךָ וְהוֹצִיאֵנִי מִן־הַמַּחֲנֶה כִּי הָחֳלֵיתִי: **לה** וַתַּעֲלֶה הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהַמֶּלֶךְ הָיָה מָעֳמָד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם וַיָּמָת בָּעֶרֶב וַיֶּצֶק דַּם־הַמַּכָּה אֶל־חֵיק הָרֶכֶב: **לו** וַיַּעֲבֹר הָרִנָּה בַּמַּחֲנֶה כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ לֵאמֹר אִישׁ אֶל־עִירֹו וְאִישׁ אֶל־אַרְצֹו: **לז** וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹוא שֹׁמְרֹון וַיִּקְבְּרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשֹׁמְרֹון: **לח** וַיִּשְׁטֹף אֶת־הָרֶכֶב עַל | בְּרֵכַת שֹׁמְרֹון וַיָּלֵקּוּ הַכְּלָבִים אֶת־דָּמֹו וְהַזֹּנוֹת רָחֲצוּ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֵּר: **לט** וְיֶתֶר דִּבְרֵי אַחְאָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּבֵית הַשֵּׁן אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל־הֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: **מ** וַיִּשְׁכַּב אַחְאָב עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בְנֹו תַּחְתָּיו: {פ} **מא** וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אָסָא מָלַךְ עַל־יְהוּדָה בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְאַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: **מב** יְהוֹשָׁפָט בֶּן־שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה בְּמָלְכֹו וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמֹּו עֲזוּבָה בַּת־שִׁלְחִי: **מג** וַיֵּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ אָסָא אָבִיו לֹא־סָר מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: **מד** אַךְ הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת: **מה** וַיַּשְׁלֵם יְהוֹשָׁפָט עִם־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: **מו** וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹשָׁפָט וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר־עָשָׂה וַאֲשֶׁר נִלְחָם הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: **מז** וְיֶתֶר הַקָּדֵשׁ אֲשֶׁר נִשְׁאַר בִּימֵי אָסָא אָבִיו בִּעֵר מִן־הָאָרֶץ: **מח** וּמֶלֶךְ אֵין בֶּאֱדֹום נִצָּב מֶלֶךְ: **מט** יְהוֹשָׁפָט עשר (עָשָׂה) אֳנִיֹּות תַּרְשִׁישׁ לָלֶכֶת אוֹפִירָה לַזָּהָב וְלֹא הָלָךְ כִּי־נשברה (נִשְׁבְּרוּ) אֳנִיֹּות בְּעֶצְיֹון גָּבֶר: **נ** אָז אָמַר אֲחַזְיָהוּ בֶן־אַחְאָב אֶל־יְהוֹשָׁפָט יֵלְכוּ עֲבָדַי עִם־עֲבָדֶיךָ בָּאֳנִיֹּות וְלֹא אָבָה יְהוֹשָׁפָט: **נא** וַיִּשְׁכַּב יְהוֹשָׁפָט עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בְּנֹו תַּחְתָּיו: {ס} **נב** אֲחַזְיָהוּ בֶן־אַחְאָב מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרֹון בִּשְׁנַת שְׁבַע עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁנָתָיִם: **נג** וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְדֶרֶךְ אִמֹּו וּבְדֶרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל: **נד** וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לֹו וַיַּכְעֵס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אָבִיו:

הודפס לזכות
ולעילוי נשמת
האשה הכשרה
בעלת החסד
מלכה ציונה
מועלם ז"ל
בת שרה ויצחק
ת.נ.צ.ב.ה

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת דברים

עלות השחר (72 דק') .. 4:29 נץ החמה ..... 5:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:30 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:13 שקיעה ..... 7:45 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:57	**לימוד יומי:** **בבלי:** גיטין סא **ירושלמי:** תרומות לא **תוספתא:** אהלות ה **נ"ך:** מלכים א טז	כז 16	יום ראשון
עלות השחר (72 דק') .. 4:30 נץ החמה ..... 5:42 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:31 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:13 שקיעה ..... 7:45 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:57	**לימוד יומי:** **בבלי:** גיטין סב **ירושלמי:** תרומות לב **תוספתא:** אהלות ו **נ"ך:** מלכים א יז	כח 17	יום שני
יום כיפור קטן עלות השחר (72 דק') .. 4:30 נץ החמה ..... 5:42 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:31 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:13 שקיעה ..... 7:45 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:57	**לימוד יומי:** **בבלי:** גיטין סג **ירושלמי:** תרומות לג **תוספתא:** אהלות ז **נ"ך:** מלכים א יח	כט 18	יום שלישי
ראש חודש מנחם אב עלות השחר (72 דק') .. 4:31 נץ החמה ..... 5:43 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:32 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:14 שקיעה ..... 7:44 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:56	**לימוד יומי:** **בבלי:** גיטין סד **ירושלמי:** תרומות לד **תוספתא:** אהלות ח **נ"ך:** מלכים א יט	א 19	יום רביעי
עלות השחר (72 דק') .. 4:32 נץ החמה ..... 5:44 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:32 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:14 שקיעה ..... 7:44 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:56	**לימוד יומי:** **בבלי:** גיטין סה **ירושלמי:** תרומות לה **תוספתא:** אהלות ט **נ"ך:** מלכים א כ	ב 20	יום חמישי
ערב שבת קודש עלות השחר (72 דק') .. 4:28 נץ החמה ..... 5:44 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:32 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:14 שקיעה ..... 7:43 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:55	**לימוד יומי:** **בבלי:** גיטין סו **ירושלמי:** תרומות לו **תוספתא:** אהלות י **נ"ך:** מלכים א כא	ג 21 **הדלקת נרות** (40 דק'): 7:03	יום שישי
שבת קודש פרשת מטות מסעי עלות השחר (72 דק') .. 4:33 נץ החמה ..... 5:45 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:33 סו"ז קר"ש - גר"א .. 9:15 שקיעה ..... 7:43 צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:55	**לימוד יומי:** **בבלי:** גיטין סז **ירושלמי:** תרומות לז **תוספתא:** אהלות יא **נ"ך:** מלכים א כב	ד 22 **מוצש"ק לשיטת ר"ת:** 8:55	יום שב"ק

אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לִטְעֹם מִיּפִי הַתּוֹרָה - כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ מִשְׁתַּנִּים לְגַמְרֵי,
הַבַּיִת שֶׁלּוֹ הוּא עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי...
(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)